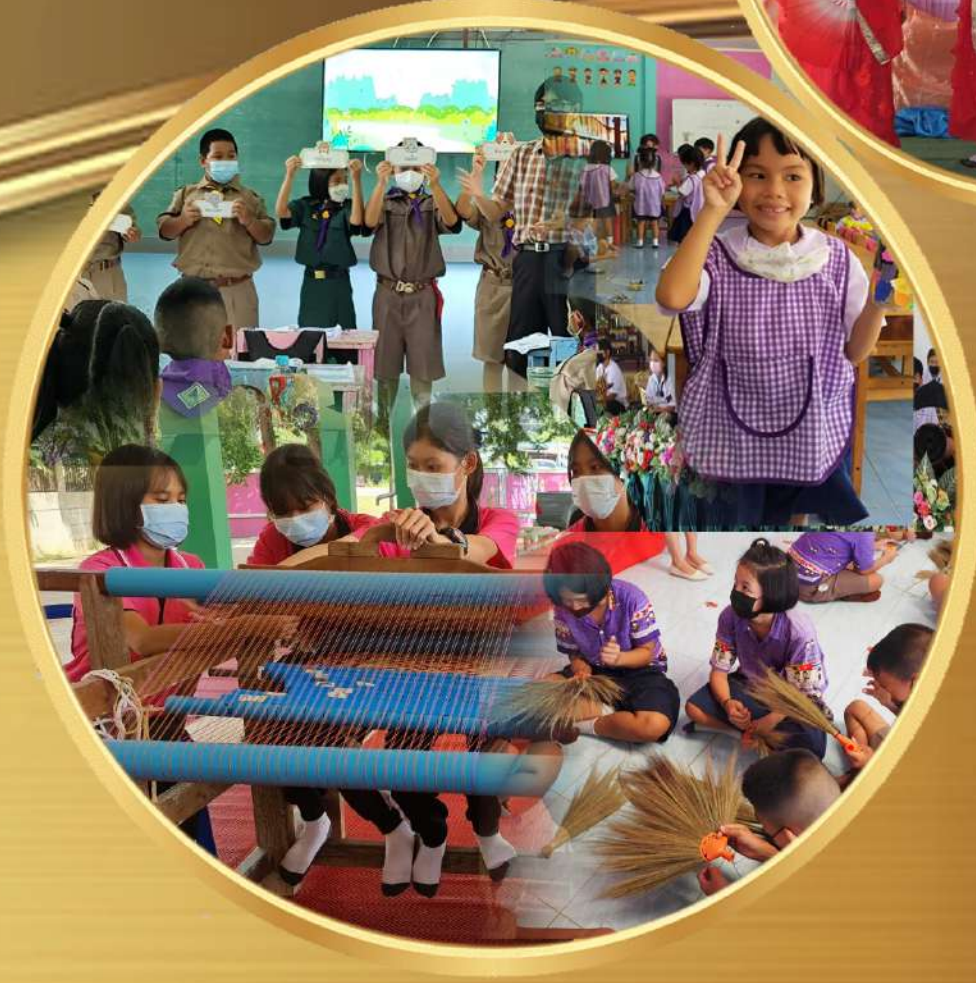

วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBEC Basic Education Research Journal

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

Vol. 2 No. 2 (July - December 2022)

ISSN 2774-0684

วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน

OBEC Basic Education Research journal

ผู้จัดพิมพ์

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ดร.อัมพร พินะสา
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณาธิการ

ดร.ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิอาวุโส

คุณหญิงเกษมา วรรณธณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์ สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา
ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาเรียม นิลพันธุ์

ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวดี มณีโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช สู่แสนสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกิดทิพย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งทิพา จันทน์วัฒนะ
นางสาวกนกวรรณ นวาวัตน์

ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด

ดร.มณฑิรา ชมดอกไม้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยการฝึกหัดครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ
มหาวิทยาลัยรังสิต
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

ดร.อมรทิพย์ เจริญผล
นางสาววีณา อัครธรรม

นางสาวประภาพรรณ เสี่ยงวงศ์
ดร.อรนุช มั่งมีสุขศิริ
ดร.วรรณา ช่องดารากุล

มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี
ข้าราชการบำนาญ
(ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
ข้าราชการบำนาญ (ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ)
ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฝ่ายประสานงานกองบรรณาธิการและการจัดการ

กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวดวงดาว ทิพย์มัตย์
นางสาวกัญญาพร ไทรชมภู
นางสาวสุวรรณา กลิ่นนาค
นางสาวสุนิศา หวังพระธรรม
นายพูนลาภ มากบุญ

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานภายนอก
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม – มิถุนายน และ กรกฎาคม – ธันวาคม)

ข้อมูลการติดต่อ

บรรณาธิการวารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 02- 2885882-3
E-mail : innoobecjournal@gmail.com

* บทความที่ผ่านการได้รับการพิจารณา (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ

** บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสาร ถือเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

*** กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษาแต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

บทบรรณาธิการ

วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นที่จะเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัยทางการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานภายนอกที่มีคุณภาพ ซึ่งบทความที่นำเสนอได้รวบรวมมาจากข้อค้นพบในการวิจัย โดยครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ สำหรับวารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐานปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 ฉบับนี้ นำเสนอบทความวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 เรื่อง ซึ่งเป็นการวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา

กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565) ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความวิจัยให้ถูกต้อง ตามระเบียบวิธีการวิจัย และคณะจัดทำวารสารทุกท่าน ที่ร่วมจัดทำวารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ สำเร็จอย่างดียิ่ง

นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง

บรรณาธิการ

ธันวาคม 2565

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

ก

บทความวิจัย

1. การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
ขจรศักดิ์ เขียวน้อย

1

An Evaluatio of The Enhanced Moral Identity Project of Banwangtao School
under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2
Kajornsak Khiawnoi

2. การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยรูปแบบการนิเทศ SOLE
จามรี เชื้อชัย

13

Developing the Educational Quality of Secondary Schools by Using SOLE Model
Jamaree Chueachai

3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
จิราวัฒน์ วิชัยศิริ

30

The relationship between learning organization and academic administration
of basic education institutes Mae suai district under Chiang rai primary educational
service area office 2
Jirawat Wichaisiri

สารบัญ

หน้า

4. ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน
นพดล สมใจ

48

The Effect of Instructional Management with The use of Geographic Process in
The Topic of Conservation of Nan Forest on Learning Achievement and Systematic
Thinking Ability of Prathom Suksa V Student in Nan Province
Noppadon Somjai

5. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน
ของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
นันทิยา ทองหล่อ

64

A Development Internal Supervision Model Base on Need of Internal supervision system
development in Koklamphan Wittaya School on Lopburi Primary Educational Service Area Office 1
Nanthiya Thonglor

6. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล

84

The Opinion of Administrators and Teachers About The Trait of Professional
Administrators in Sisaket Educational Service Area Office 4
Panya Treetertpojkul

สารบัญ

หน้า

7. การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี	98
ด้วยเทคนิค LD-DL	
พรทิพย์ ตรีสกุลวงศ์	

The development of Watchanthanaram srirong mueang utit School Internal

Supervision with LD-DL technic

Porntip Treesakulwong

8. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2	125
พลอยนิชชา วิชัยศิริ	

The relationship between school principal's academic leadership and internal quality assurance operation of school in Mae Suai District under the Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2.

Ploynichcha Wichaisiri

9. การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา	141
วิวัฒน์ คำมาก	

The development of the basic mathematic skills of early childhood children using educational game activities

Wiwat Khamak

สารบัญ	หน้า
10. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี สาธิต ศรีวรรณะ - ดวงใจ พุทธเชม	154
A Model of micro Learning for Development Communication Skills for Mathayomsuksa 5 students under The Secondary Educational Service Area Office Lop Buri Sathit Sriwanna - Duangjai Puttasem	
11. การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สุชาดา ปุณฺณ	168
The Evaluation Project of Moral Promotion and Supporting in Kamphaengphet Suchada Poonpan	
12. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 อุษณีย์ พันธุ์มเสน	181
The needs assessment in promoting experiential organizing competencies in accordance with the concept of multiple intelligences for early childhood teacher of Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2 Usanee Pantumsen	
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ	200
คณะจัดทำวารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน	201

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

An Evaluatio of The Enhanced Moral Identity Project of Banwangtao School
under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย*

Kajornsak Khiawnoi

บทคัดย่อ

การประเมินในครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ผู้ประเมินได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า

1. ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประสิทธิผล ด้านผลกระทบ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านความยั่งยืน และด้านกระบวนการ ตามลำดับ

2. ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ($\bar{X}=5.52$, $S.D.=0.28$) มีความแตกต่างกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\mu=5.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ / คุณธรรมอัตลักษณ์

* ผู้อำนวยการโรงเรียน ดร., โรงเรียนบ้านวังเต่า, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

School director Dr., Banwangtao School, Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2

Abstract

This evaluation was based on the CIPPIEST evaluation model, aims to 1) to assess the enhanced moral identity project of Banwangtao school under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, and 2) Compare the enhanced moral identity project of Banwangtao school under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2 evaluation results with the specified assessment criteria. The assessors collected quantitative data with a sample of 145 people. The tool used for collecting and collecting data was an assessment. Data were analyzed using statistical software packages.

The results of the evaluation of the enhanced moral identity project of Banwangtao school under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, it was found that

1. The results of the evaluation of the enhanced moral identity project of Banwangtao school under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2 overall was at the highest level. When considering each aspect, it was found that Transportability was the most average. Followed by Effectiveness, Impact, Context, Input, Sustainability evaluation, and Process evaluation respectively.

2. The results of the evaluation of the enhanced moral identity project of Banwangtao school under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2 ($\bar{X}=5.52$, S.D.=0.28) there was a statistically significant difference from the specified evaluation criteria ($\mu=5.20$) at the 0.01 level.

Keywords : Project Evaluation / Moral Identity

บทนำ

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าเกิดปัญหาขึ้นมากมายทั้งในด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์แบบนี้ขึ้น เพราะว่าสังคมไทยเรานั้นหันไปนิยม วัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการบริโภควัตถุต่าง ๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการพัฒนา ทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาย่อย

ของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผลไปถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด ปัญหาหย่าร้าง ปัญหานักเรียนตักกัน การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2555: 5) นอกจากนี้ ยังพบว่าเยาวชนห่างไกลจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนา ทั้งที่สังคมไทยเรานั้นแต่ไหนแต่ไรมาเป็นอยู่กันอย่างพอเพียงแบบพึ่งพาอาศัยกันและกันหรืออยู่กันแบบพี่น้อง โดยยึดหลักธรรมคำสอนทางศาสนาเป็นหลักในการดำรงชีวิต ดังที่ได้ทราบกันอยู่มาโดยตลอดว่าชีวิตคนไทยนั้นดำเนินไปในรูปแบบวิถีชีวิตที่เรียกกันว่า “วิถีไทย” แต่เมื่อไม่ใส่ใจกับหลักธรรมคำสอนทางศาสนาแล้ว ผลที่เห็นได้เด่นชัดคือเยาวชนไทยบางกลุ่มยังขาดคุณธรรม ซึ่งถ้าไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมอย่างเพียงพอตั้งแต่เล็กแล้ว เติบโตไปก็จะเป็นภาระของสังคม แต่เมื่อเกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นมาแล้ว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องรีบดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

คุณธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด 1 มาตรา 6 ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ ต้องยึดแนวทางการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 ที่ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ร้อยละ 100 และผู้เรียนร้อยละ 100 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561: 10)

โรงเรียนบ้านวังเต่า ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2561 ให้เป็นหน่วยขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน และฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในด้านบุคลากร และองค์ความรู้ให้กับโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โรงเรียนบ้านวังเต่า

ได้ตอบสนองเจตนารมณ์ดังกล่าว โดยพัฒนานักเรียน ให้ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และภูมิใจในการทำความดี ตลอดจนสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรมด้วยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงาน ด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง โรงเรียนบ้านวังเต่า (2560: 93) จึงได้บรรจุ “โครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์” ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรม H2 (Heart) 2) กิจกรรมค่ายคุณธรรม อัตลักษณ์ 3) กิจกรรมบันทึกความดี 4) กิจกรรมโครงงานคุณธรรม 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี) และ 6) กิจกรรมวันสำคัญ ซึ่งได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยน พฤติกรรมได้อย่างยั่งยืน และนำไปขยายผลต่อเครือข่ายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการประเมินในครั้งนี้ ผู้ประเมินเลือกรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST ซึ่งเป็นมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น จากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีมและ ชิงคฟิลด์ (Stufflebeam; & Shinkfield, 2007: 334-346) แบบเดิม ทั้งนี้เพราะรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST เป็นรูปแบบที่มีระบบการประเมินที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านที่ลุ่มลึกขึ้น โดยผลการประเมินที่ได้จะทำให้เข้าใจ พฤติกรรมของบุคคลและองค์กรในลักษณะพฤติกรรมศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมและสมบูรณ์มากขึ้น อันจะเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาทางด้านการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง อนึ่ง ข้อค้นพบนี้จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนา โครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในปีการศึกษาอื่น ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ คือ ครูโรงเรียนบ้านวังเต่า จำนวน 11 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ไม่รับรวมตัวแทนครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา) และศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 2 จตุภูมิทุ่งสง จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 19 คน ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ มีจำนวนทั้งสิ้น 145 คน ได้แก่

- ครูโรงเรียนบ้านวังเต่า จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด
- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ไม่นับรวมตัวแทนครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา) ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด
- ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 2 จตุภูมิทุ่งสง จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด
- นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านวังเต่า ปีการศึกษา 2563 ซึ่งผู้ประเมินได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนรวมทั้งสิ้น 63 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)
- ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านวังเต่า โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนที่นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 63 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 7 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นวิเคราะห์

1. ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ
3. เข้าร่วมประชุมและศึกษารายงานประชุมการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นออกแบบ

1. กำหนดจุดประสงค์ ขอบเขตข้อคำถาม รูปแบบของแบบประเมิน และเกณฑ์การประเมิน
2. สร้างแบบประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ (Rating scale) จากแสดงระดับความสอดคล้องน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนถึงแสดงระดับความสอดคล้องมากที่สุดให้ 6 คะแนน

ขั้นพัฒนา

1. นำร่างแบบประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ตรวจสอบและขอคำแนะนำพร้อมปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมิน แล้วนำแบบประเมินที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และความชัดเจนของข้อคำถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนคำถามแต่ละข้อ
2. นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป โดยแบบประเมินที่ใช้ในครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00
3. นำแบบประเมินที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขบางข้อ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ การหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (ไพศาล วรคำ, 2558: 303) และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1987; อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2558: 288)

ขั้นนำไปใช้และประเมินผล

1. จัดทำแบบประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ฉบับสมบูรณ์

2. นำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ประเมินออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมาย
2. ผู้ประเมินติดตามแบบประเมินกลับคืนมาด้วยตนเอง และได้รับกลับคืนมาทั้งหมด

คิดเป็นร้อยละ 100

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ประเมินนำแบบประเมินที่ได้รับกลับคืนมา มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร สังเกตได้ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง และการวิเคราะห์ค่าร้อยละสำหรับตัวแปรนามบัญญัติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. แปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

4. กำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พิจารณาความเหมาะสมของรายการประเมิน การกำหนดค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน

5. เปรียบเทียบผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\bar{X}=5.20$) โดยใช้สถิติการทดสอบทีกรณีกุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์
ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
โดยภาพรวม

รายการประเมิน	ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การประเมินบริบท (Context evaluation)	5.52	0.49	มากที่สุด
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)	5.51	0.45	มากที่สุด
3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation)	5.35	0.46	มากที่สุด
4. การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation)	5.56	0.54	มากที่สุด
5. การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)	5.56	0.50	มากที่สุด
6. การประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation)	5.40	0.64	มากที่สุด
7. การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation)	5.71	0.38	มากที่สุด
รวม	5.52	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X}$ =5.52, S.D.=0.28)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=5.71, S.D.=0.38$) รองลงมา คือ ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ($\bar{X}=5.56, S.D.=0.50$) ด้านผลกระทบ (Impact) ($\bar{X}=5.56, S.D.=0.54$) ด้านบริบท (Context) ($\bar{X}=5.52, S.D.=0.49$) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ($\bar{X}=5.51, S.D.=0.45$) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) ($\bar{X}=5.40, S.D.=0.64$) และ ด้านกระบวนการ (Process evaluation) ($\bar{X}=5.35, S.D.=0.46$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

ตาราง 2 ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\mu=5.20$)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	5.52	0.28	10.558	0.000**

จากตาราง 2 พบว่า ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ($\bar{X}=5.52, S.D.=0.28$) มีความแตกต่างกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\mu=5.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1.1 ผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการวางแผนโครงการในแต่ละปีการศึกษาทางโรงเรียนได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ และได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ และเป็นกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาคนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่ดี เพื่อให้บรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุด โดยอาจพิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษา

ในฐานะเป็นสังคมประภคที่ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของสถาบัน โดยมีกระบวนการดำเนินการที่เป็นระบบชัดเจน จึงต้องดำเนินวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง นั่นคือ การจัดการศึกษาอีตหลัก “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ซึ่ง 3 ห่วง คือ ทางสายกลาง ประกอบไปด้วย ห่วงที่ 1 คือ พอประมาณ หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มาก หรือน้อยจนเกินไป โดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน ห่วงที่ 2 คือ มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และห่วงที่ 3 คือ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ส่วน 2 เงื่อนไขตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เงื่อนไขที่ 1 เงื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ และเงื่อนไขที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และนำเอาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ ซึ่งเป็นทิศทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในด้านพันธกิจที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล โดยกำหนดเป้าประสงค์ให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น มีทักษะที่เป็นสากล มีทักษะการอ่านการเขียน การคำนวณ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาวะที่ดี โดยมีโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนดังกล่าว

7. ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ($\bar{X}=5.52$, S.D.=0.28) มีความแตกต่างกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\mu=5.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนบ้านวังเต่าได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2561 ให้เป็นหน่วยขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน และฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในด้านบุคลากรและองค์ความรู้ให้กับโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โรงเรียนบ้านวังเต่าได้ตอบสนองเจตนารมณ์ดังกล่าว โดยพัฒนานักเรียน ให้ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความรู้สึกรักผิตชอบชีวิต และภูมิใจในการทำความดี ตลอดจนสร้างเครือข่าย

ชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรมด้วยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลวิจัยของอมรรัตน์ ประทีศน์ (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมิน โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โดยใช้รูปแบบจำลองซิปป (CIPP model) ผลการวิจัย ได้ว่า ผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ และสอดคล้องกับผลวิจัยของโณมยงค์ คงประดิษฐ์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเสนอโครงการงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับนานาชาติ โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ที่ผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการประเมินไปใช้

- 1.1 โรงเรียนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดำเนินงานของโครงการในปีต่อ ๆ ไป
- 1.2 โครงการมีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน เพื่อเป็นแบบอย่างให้โครงการอื่น ๆ ทั้งใน

และนอกโรงเรียนได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโครงการ

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนในทุกปีการศึกษา
- 2.2 ควรเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละปีโดยภาพรวม
- 2.3 ศึกษาและการวางแผน ออกแบบการประเมิน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้

ส่วนเสียให้สามารถเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

----- (2547). พระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546.

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

โณมยงค์ คงประดิษฐ์. (2556). การประเมินโครงการเสนอโครงการงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับนานาชาติ

โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์. ปริญญาโท วท.ม (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประคอง กรรณสูตร. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2556). **การประเมินโครงการ: การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ: คอมแพคปริ้น.
- _____. (2556). “รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้,” **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. ปีที่ 5 (2) : 2-9.กรกฎาคม – ธันวาคม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซน์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. (2561). **รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560**. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **มาตรฐานและตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). **ชุดเสริมทักษะการประเมินโครงการ**. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สุวิมล ติรภานนท์. (2550). **การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2551). **การประเมินความต้องการจำเป็นในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและ การจัดการการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Krejcie, Robert V; & Morgan, Dayle W. (1970, Autumn). **Determining Sample Size For Research Activities**. *Education and Psychological Measurement*. 30 (3): 608 - 610.
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). **The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability**. Atlantic City, N.J.
- Stufflebeam, D.L. and W. J. Webster (1989). *Evaluation as an Administrative Function*, in N.J. Boyan (Ed), *Hand Book of Research on Educational Administration*, London: Longman: 569-601.
- Stufflebeam and Daniel, (2003). **The CIPP model for Evaluation**. *International Handbook of Educational Evaluation*, p.31-62.
- Stufflebeam, Daniel L.; and Shinkfield, Anthony J. (2007). *Evaluation Theory, Models, & Application*, San Francisco: John Wilwy.

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้วยรูปแบบการนิเทศ SOLE
Developing the Educational Quality of Secondary Schools
by Using SOLE Model

จามรี เชื้อชัย*
Jamaree Chueachai

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยรูปแบบการนิเทศ SOLE มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขต 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 7 โรงเรียน ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของรูปแบบการนิเทศ ดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามวัตถุประสงค์ 3 ระยะ เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร, ประเด็นสนทนากลุ่ม, รูปแบบการนิเทศ SOLE, แบบประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบ และแบบประเมินรูปแบบการนิเทศตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่พบมากที่สุดคือด้านวิชาการ ได้แก่ นิเทศการจัดการศึกษาดูด้วยรูปแบบและวิธีการเชิงระบบน้อย นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้น้อยและสะท้อนผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงน้อย และ ต้องการมีคู่มือและเครื่องมือการนิเทศการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมและชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความต้องการ บุคลากรใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเหมาะสม 2) รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัศึกษามี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ คุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาหลังการนิเทศ สูงกว่าก่อนการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศ/ การนิเทศการศึกษา/ การจัดการศึกษา

*ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

Senior Professional Level Supervisor, The Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani
Amnat Charoen

ABSTRACT

Developing educational management quality of the secondary schools by using SOLE model focused on the objectives: to study the needs; to develop a supervision model and to study the results. The samples were 7 schools of group 7 under the secondary educational service area office 29. The independent variable is the supervision model for developing the quality of educational management. The dependent variable is the quality of the supervision model. This research consisted of 3 phases. The research tools were the document analysis form, group discussion topics, the supervision model, and a form to evaluate the appropriateness. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed as the following: 1) The necessity condition showed that academic administration was found at the most: supervising with a less systematic model and method, applying less innovation and digital technology, and reflecting with useless aspects leading to development and improvement. The most wanted aspect was to have a comprehensive and clear supervision manual relevant to the needs and the use of new supervision model applying innovation and digital technology appropriately. 2) The model is called SOLE. There were 4 components: principles, purposes, processes and conditions with the highest level of appropriateness according to experts and examination. 3) The results of improving the quality of education management after supervision higher than before supervision statistically significant at the .01 level

Key Words : Supervision Model/ Educational Supervision/ Educational Management

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สามารถอยู่ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่ได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นหน่วยงานพัฒนาคน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการเชิงระบบที่มีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 12)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคพลวัต สะท้อนให้เห็นผลการประเมินตัวชี้วัดตามมาตรฐานการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปี พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพ จำนวน 9 เขต จาก 42 เขต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 45) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ลดลงทุกระดับชั้น (วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ, 2563: 9) และผลการประเมิน PISA 2018 ผู้เรียนไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD (องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 2563: 86) ซึ่งผลการดำเนินงานของทั้งสองส่วนสวนทางกับทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศที่เพิ่มขึ้น

จากการศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการนิเทศด้วยวิธีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ไม่ได้ใช้กระบวนการเชิงระบบหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพ และครูมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลน้อย ไม่เปิดใจสะท้อนผลเพื่อพัฒนา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือความต้องการของผู้เรียน และพบความต้องการคือเครื่องมือนิเทศการจัดการศึกษาที่ครอบคลุม ด้วยรูปแบบการนิเทศแนวใหม่บูรณาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด (ปฏิวัติ แก้วรัตนะ, 2558: 176-183; วิไล ปรีกษากร, 2558: 276-278; ศรันย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์, 2558: 1336-1337; แสงเดือน คงนาวัง, 2559: 82-83; วันชัย อยู่ตรง, 2560: 86-94; ญัฐชา จันทร์ดา, 2561: 217-219; ศิริวรรณ เมืองประเสริฐ, 2561: 20; สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561: 81-85; ธริศร เทียบปาน, 2562: 119-121; สุกัจฉรา กาใจ, 2562: 101-102; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 6; Ibrahim Ali, 2017: 326-329; Zhang and Usaho, 2018: 117-119)

เมื่อพิจารณาบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ผลการประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับมาตรฐานขั้นต้น ด้วยค่าร้อยละ 67.99 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 6) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยลดลงทุกระดับชั้นและต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29, 2563: 12) และผลการนิเทศบูรณาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 กำหนดประเด็นและเป้าหมายการจัดการศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับชาติ กระทรวง หรือสำนักงานพื้นที่การศึกษาน้อย บูรณาการโดยขาดการวิเคราะห์เชื่อมโยง นำสู่การปฏิบัติไม่ตรงตามความต้องการหรือบริบท ขาดความต่อเนื่อง ขาดนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษานำมาซึ่งข้อสรุปไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29, 2563: 8)

การบริหารจัดการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศการศึกษา ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นกระบวนการทำงานเชิงระบบร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษา ประกอบกับนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม และบูรณาการหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการศึกษาเชิงระบบของ Deming (2004) ที่มุ่งเน้นกระบวนการเชิงระบบร่วมกับการนิเทศของ Glickman (2007: 299) ให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง และพัฒนากลุ่มเรียนรู้ทางวิชาชีพ และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (ศรัณย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์, 2558: 1336-1337; วันชัย อยู่ตรง, 2560: 86-94; ญัฐชา จันทร์ดา, 2561: 217-219; ศิริวรรณ เมืองประเสริฐ, 2561: 20; Glickman, 2007) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 12)

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ครู หรือผู้ที่สนใจได้นำไปใช้เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษาของโรงเรียน และการนิเทศการจัดการศึกษา สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยและพัฒนา 5 ระยะ ดังนี้

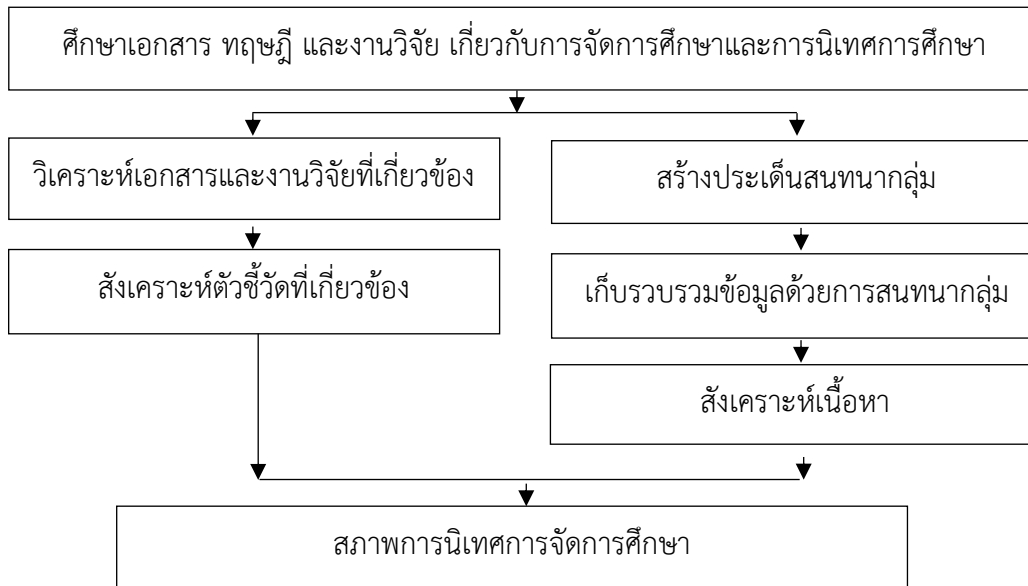
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการศึกษา ดำเนินการ 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1) เป้าหมาย คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎหมาย นโยบายการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ สภาพการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกผลการวิจัย 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 30 เรื่อง และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ และสังเคราะห์เนื้อหา

วิธีที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม 1) ประชากร คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 81 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 324 คน และครู 3,700 คน ตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 10 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 10 คน และครู 10 คน รวม 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน 2) ตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย คือ สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยประสานผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจง สนทนากลุ่มตามประเด็น โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และครู และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

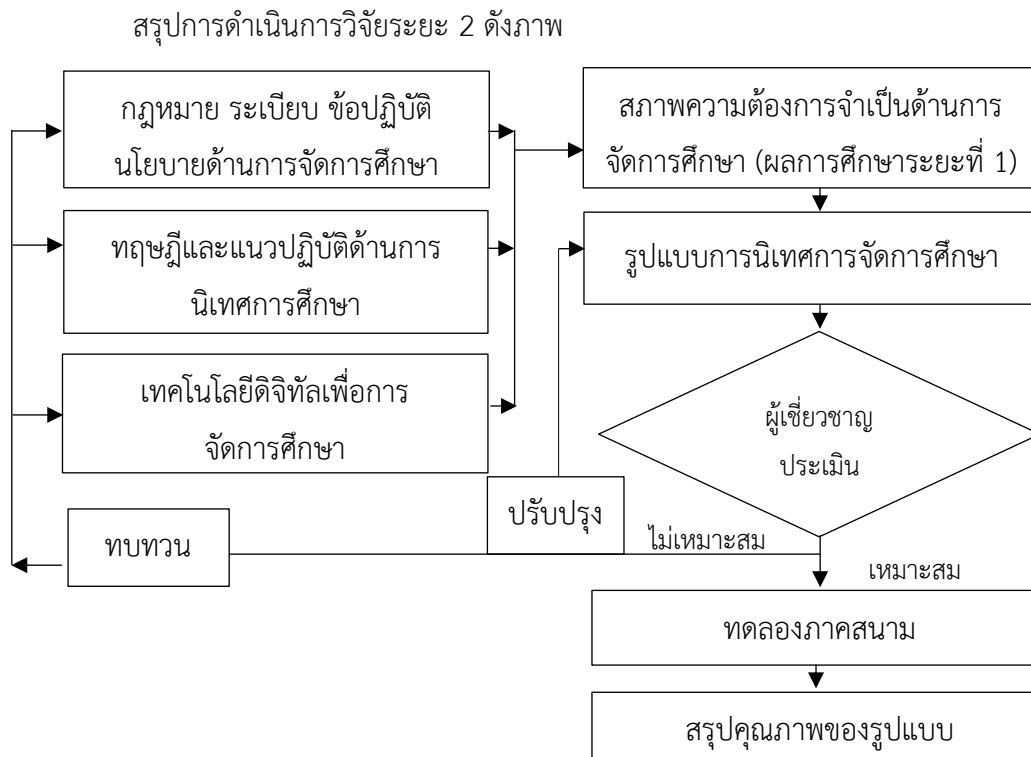
สรุปการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นด้านการจัดการศึกษา ดังนี้

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 1) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการนิเทศ 7 คน 2) ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวแปรตาม คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งเครื่องมือด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ รวบรวมเอกสารคืนได้ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ 1) กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 7 โรงเรียน 2) ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของรูปแบบการนิเทศ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา และแบบนิเทศการจัดการศึกษา 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากสำรวจความต้องการของสหวิทยาเขต ประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นิเทศการจัดการศึกษาตามรูปแบบ และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล ยึดเกณฑ์การให้คะแนนแบบแจกแจงระดับปฏิบัติ 5 ระดับ และแปลผลการประเมินตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด

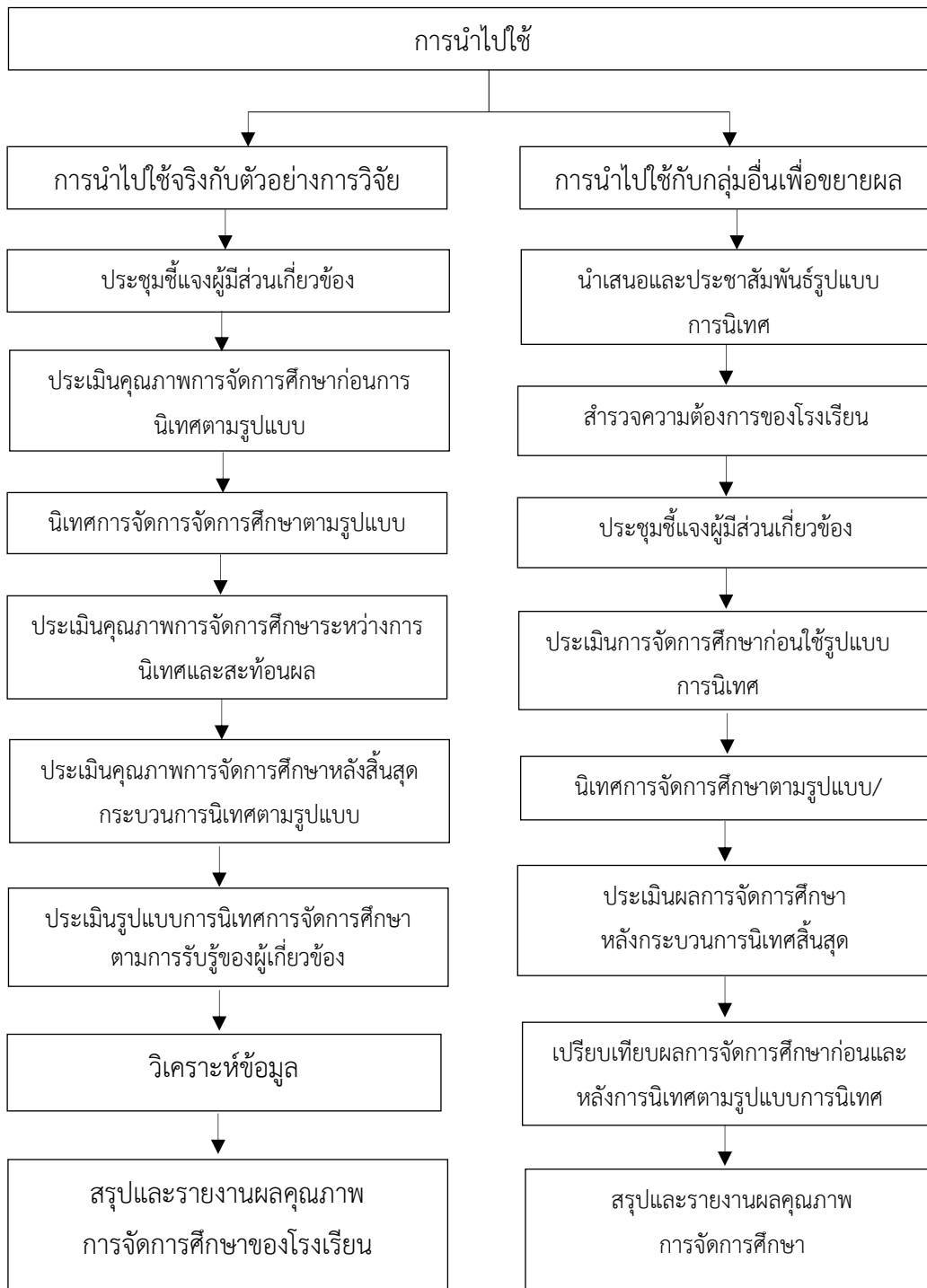

ระยะที่ 3 การนำไปใช้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ใช้จริงกับตัวอย่างการวิจัย 1) เป้าหมาย คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขต 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 7 โรงเรียน และใช้กับกลุ่มอื่นเพื่อขยายผล 1) ประชากร คือ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 รวม 81 โรงเรียน 2) ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวแปรตาม คือ คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา (3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบนิเทศการจัดการศึกษา และแบบประเมินรูปแบบการนิเทศตามการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นิเทศการจัดการศึกษาตามรูปแบบและประเมินรูปแบบโดยผู้เกี่ยวข้อง และ (5) การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการทดสอบค่า t (Dependent Sample t-test)

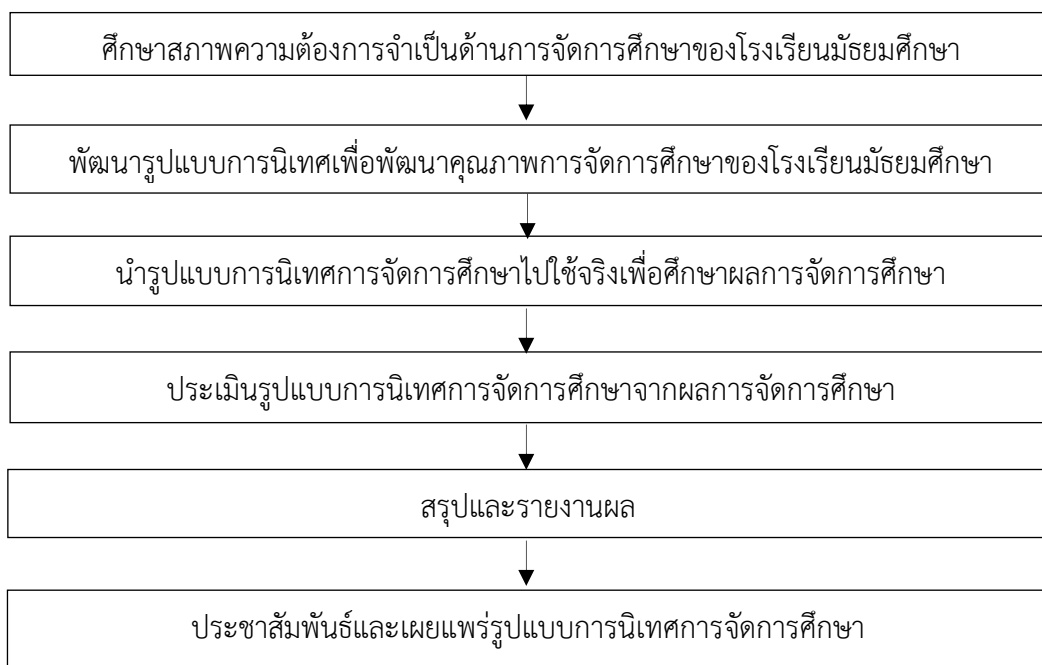

สรุปแนวทางการดำเนินการวิจัยระยะดังกล่าว ดังภาพ

สรุป การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยรูปแบบการนิเทศ SOLE ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ดังนี้

ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการนิเทศการจัดการศึกษาที่พบมากที่สุดจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ - โรงเรียนนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการ ไม่เป็นระบบและไม่สะท้อนผลเปิดใจเพื่อพัฒนา 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ - โรงเรียนมีและใช้ระบบการควบคุมและการตรวจสอบไม่ชัดเจน 3) ด้านการบริหารงานบุคคล - ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรไม่ทั่วถึง 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป - จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ - โรงเรียนดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามงานในลักษณะวิธีการที่ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ ไม่ได้ใช้กระบวนการเชิงระบบหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพ และครูมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้น้อย 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ - โรงเรียนนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ดำเนินงานหรือพัฒนางานน้อย และไม่เปิดใจสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา 3) ด้านการบริหารงานบุคคล - โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและนักเรียนไม่ทั่วถึง กำกับ ติดตามไม่ต่อเนื่อง

และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป – โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนหลากหลายแต่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้มีความต้องการพัฒนามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) อยากให้พัฒนาคู่มือและเครื่องมือ การนิเทศการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมและชัดเจน และตอบสนองสภาพความต้องการ 2) อยากให้มีรูปแบบการนิเทศแนวใหม่บูรณาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม และ 3) อยากพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์

2. รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศและเงื่อนไขความสำเร็จ คุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.85, 4.68) รูปแบบมีลักษณะดังภาพที่ 1

2. ผลการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้

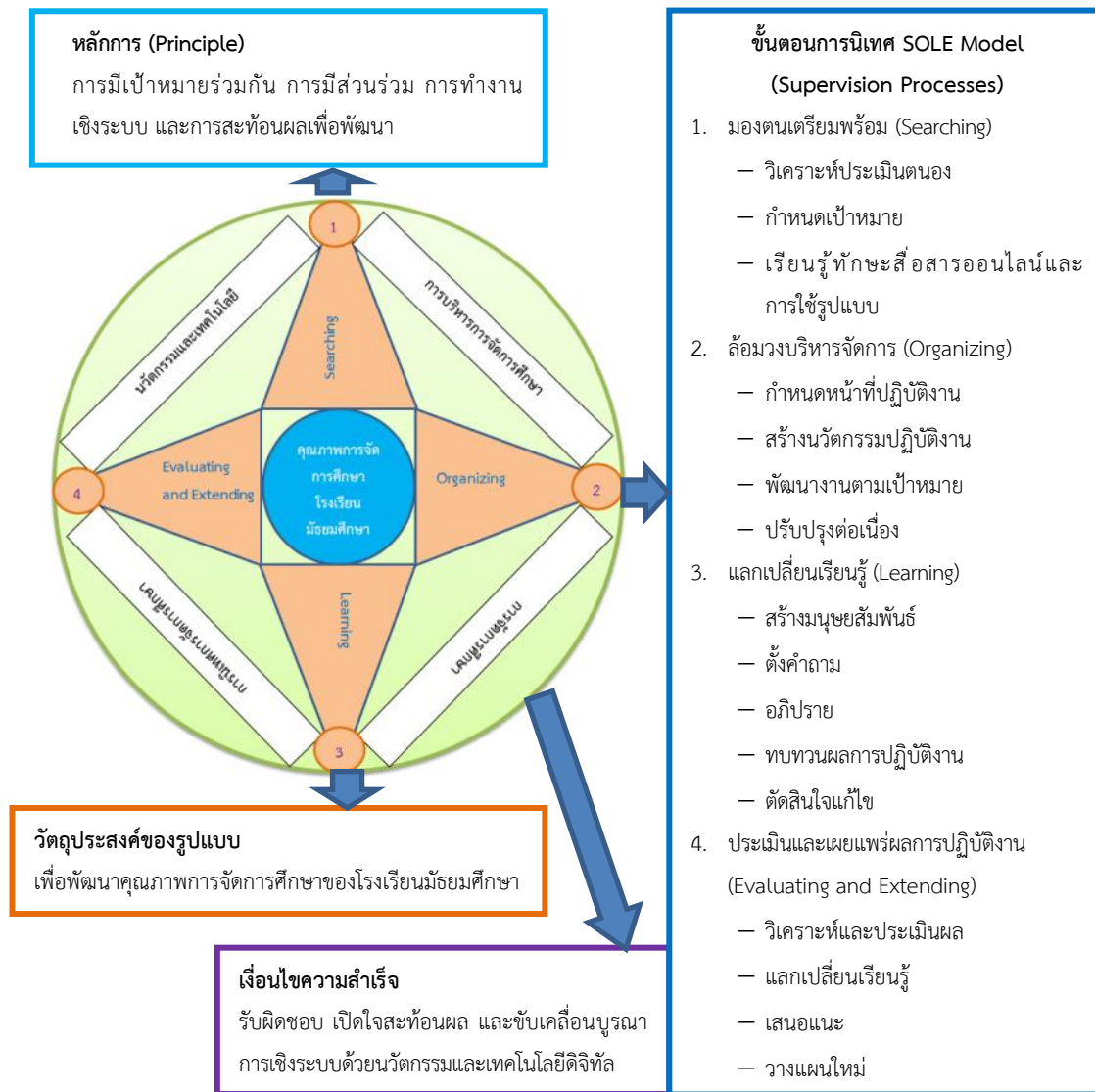
2.1 ผลการนำไปใช้จริงกับตัวอย่างการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75) เมื่อพิจารณารายโรงเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53-5.00) และผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามการรับรู้ของผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88)

การทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	ส่วน เบี่ยงเบน ของผลต่าง	t	P
ก่อนการนิเทศ	7	2.80	.31	1.94	.16	18.79**	.00
หลังการนิเทศ	7	4.74	.15				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการนำไปใช้กับกลุ่มอื่นเพื่อขยายผล ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 81 โรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$)

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการพบสภาพความต้องการจำเป็นมากที่สุด และต้องการมากที่สุด คือ คู่มือและเครื่องมือการนิเทศการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ครอบคลุมและชัดเจน และใช้รูปแบบการนิเทศ แนวใหม่บูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
2. รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ มีค่าความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการนำไปใช้จริงกับตัวอย่างการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามการรับรู้ผู้เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$) และผลการนำไปใช้กับกลุ่มอื่นเพื่อขยายผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลนำเสนอ ดังนี้

1. สภาพความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีสภาพความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และได้จากการสนทนากลุ่ม ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ การนิเทศการจัดการศึกษาที่ใช้รูปแบบและวิธีการเชิงระบบน้อย นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้น้อย และสะท้อนผลการนิเทศนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงได้น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการ มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม งานวิชาการเป็นเป้าหมายของการศึกษา นอกจากนี้การนิเทศยังเป็นการสร้างความมั่นใจ ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพราะเป็นกระบวนการที่สะท้อนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำงานเชิงระบบ ประสพผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรใช้รูปแบบ วิธีการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ที่หลากหลาย พร้อมทั้งเปิดใจสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า การนิเทศเป็น กระบวนการดำเนินงานที่ช่วยจำแนกความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนให้มีความชัดเจนในเรื่องเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (ปฏิวดี แก้วรัตน์, 2558: 176-183) โดยสภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการศึกษาที่พบมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดและยอมรับในเป้าหมาย การมีส่วนร่วมสะท้อนผล

การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีขับเคลื่อนการดำเนินงานทุกรูปแบบ (วิไล ปรีชากร, 2558: 276-278; แสงเดือน คงนาวัง, 2559: 82-83; ธริศร เทียบปาน, 2562: 119-121; สุภังฉรา กาใจ, 2562: 101-102; Ibrahim Ali, 2017: 326-329; Zhang and Usaho, 2018: 117-119) นอกจากนี้ สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561) ยังได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้วยการจัดทำเอกสาร คู่มือการนิเทศการจัดการศึกษาและกำหนดหลักเกณฑ์และปฏิทินในการนิเทศอย่างชัดเจน

2. รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) มองตนเตรียมพร้อม 2) ล้อมวงบริหารจัดการ 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) ประเมินและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เรียกว่า SOLE มีข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้ 1) ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีอย่างรอบด้าน และเหมาะสมตามหลักวิชาการ 2) ได้รับการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนอย่างมีระบบและรัดกุม 3) สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็น 4) สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 5) ครอบคลุมการดำเนินการทุกด้านและแต่ละด้านมีองค์ประกอบและกระบวนการชัดเจน 6) สะท้อนองค์ประกอบ และกระบวนการนิเทศเชิงระบบ 7) ประยุกต์ใช้ทักษะและเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 8) สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาได้

โดยข้อสังเกตทั้ง 8 ประการ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัย ดังนี้ การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างมีระบบด้วยบรรยากาศแห่งความร่วมมือสร้างสรรค์ ในการให้ความช่วยเหลือ ประสานความสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ ด้วยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รูปแบบการนิเทศเป็นแนวทางที่ช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาได้ดี ดำเนินการนิเทศโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย ด้วยรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าวดำเนินการอย่างเป็นระบบนำมาซึ่งคุณภาพที่สามารถนำไปใช้นิเทศพัฒนาการจัดการศึกษาได้ (แสงเดือน คงนาวัง, 2559: 82-83; นัยนา ฉายวงศ์, 2560: 209-221; นิรันดร์ กากแก้ว, 2560: 86; พาสนา ชลบุรีพันธ์, 2560: 171-178; อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์, 2560: 86-87; บุญสุ่ม อินกองงาม, 2561: 42-45; วิชนีย์ ทศตะ, 2561: 131-150; ศิลา สงอาจันต์, 2561: 170; วชิรา เครือคำอ้าย, 2562 : 127-131;

สุภังครา กาใจ, 2562: 43-45; ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563: 128) การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศออกแบตามแนวคิด ทฤษฎีเป็นหลัก ดังพบใน พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558: 361-362) ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศ ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการนิเทศและปัจจัยเชิงบวกสนับสนุน เช่น ทักษะและเทคโนโลยีดิจิทัล ขณะที่ พาสนา ชลบุรพันธ์ (2560: 171-178) และวชิรา เครือคำอ้าย (2562: 127-131) ได้พัฒนารูปแบบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ เงื่อนไข และกระบวนการ นอกจากนี้ยังพบองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และการประเมินรูปแบบ (อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์, 2560: 86-87; ศิลา สงอาจันต์, 2561: 170) และ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและสาระสำคัญ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ (ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563: 128)

3. ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งจากการนำไปใช้จริงและการขยายผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.75 และ 4.57) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีข้อสังเกตสำคัญ ดังนี้ 1) ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการ แนวคิด ทฤษฎีรอบด้าน และถูกต้องตามหลักวิชาการ 2) ได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนอย่างมีระบบ 3) สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน 5) ครอบคลุมการดำเนินการจัดการศึกษาทุกด้าน 6) สะท้อนองค์ประกอบ และกระบวนการนิเทศเชิงระบบ 7) ประยุกต์ใช้ทักษะและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 8) สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาได้

โดยข้อสังเกตทั้ง 8 ประการ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัย ดังนี้ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการของความร่วมมือบนฐานการวิจัยระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ด้วยการใช้วิธีการที่หลากหลาย เป็นการช่วยเหลืออย่างเปิดเผย มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย การนิเทศเป็นกระบวนการเชิงระบบ กล่าวได้ว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาเป็นนวัตกรรมที่ได้รับการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎีที่ถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการจำเป็น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงมีความชัดเจนและมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แสงเดือน คงนาวัง, 2559: 82-83; นัยนา ฉายวงศ์, 2560: 209-221; นิรันดร์ กากแก้ว, 2560; พาสนา ชลบุรพันธ์, 2560: 171-178; อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์, 2560: 68-87; บุญสุข อินกองงาม, 2561 : 42-45; วิชนีย์ ทศตะ, 2561 : 150; ศิลา สงอาจันต์, 2561 :170; วชิรา เครือคำอ้าย, 2562: 127-131; สุภังครา กาใจ, 2562: 101-102; ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563: 5351-5355; Lele, 2018; Hartono, 2019; Khun-inkeeree, 2019; Bondar, 2020)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
  - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วยการบูรณาการนิเทศภายในเชื่อมโยงกับการนิเทศภายนอกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
  - 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนสามารถนำรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาดังกล่าวไปแนะนำและส่งเสริมให้ครูปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด
  - 2.2 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือการวิจัยทางการศึกษาของครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ชาครียา ชายเกลี้ยง. (2563). “รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา”. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**. 6(10), 128.
- ณัฐชา จันทร์ดา. (2561). “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี”. **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์จิต**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ธริศร เทียบปาน. (2562). “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้”. **วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นพพรพรรณ ญาณโกมุท. (2558). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาขั้นเรียน”.
วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา. 7(3), 131-134.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครพนม เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 999). กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีรียาสาส์น จำกัด.
- บุญสุข่ม อินกองงาม. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของ
ครูผู้สอน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่าย
การนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15”. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**. 12(1), 43-45.
- พาสนา ชลบุรพันธ์. (2560). “รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการ
คิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2562). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง
เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่”. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 24(1), 127-131.
- วันชัย อยู่ตรง. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2”. **วารสารจันทร์เกษมสาร**.
23(44), 86-94.
- วิชัญญ์ ทศตะ. (2561). “รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก”. **วารสารวิถีสังคมมนุษย์**. 6(1),
131-150.
- ศิริวรรณ เมืองประเสริฐ. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของกลุ่ม
การพยาบาล โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์”. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาส
ราชนครินทร์**. 10(2), 20.

- ศิลา สงอาจันต์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง”. **วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 10(20), 170.
- สุภัจฉรา กาใจ. (2562). “แนวทางการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่องานนิเทศภายในของโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. (2563). **รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562**. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (13 มกราคม 2563). “การประเมินตัวชี้วัดตามมาตรฐานการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา”. **ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
- อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2”. **วารสารจันทร์เกษมสาร**. 23(44), 86-94.
- Deming in Mycoted. (2004). **Plan Do Check Act (PDCA)** (Online). Available <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>
- Ibrahim A Ali. (2017). “Educational Management, Educational Administration and Educational Leadership: Definitions and General concepts”. **SAS Journal of Medicine**. 3(12): 326-329.
- Shuyao Zhang and Kitpinit Usaho. (2018). “Factors Affecting School Administration Effectiveness in Public Upper Secondary Schools of Heze City, Shandong Province, the People’s Republic of China”. **EAU HERITAGE JOURNAL**. 9(3), 117-119.

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
The relationship between learning organization and academic administration
of basic education institutes Mae suai district
under Chiang rai primary educational service area office 2

จิราวัฒน์ วิชัยศิริ*

Jirawat Wichaisiri

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเที่ยงตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) องค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : องค์กรแห่งการเรียนรู้/ การบริหารงานวิชาการ

* ครู, โรงเรียนบ้านมังกาล่า, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Abstract

The purpose of this study were to 1) study the level of the learning organization of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 2) study the level of academic administration of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 3) analyze the relationship between learning organization and academic administration of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2. A sample was selected form 51 school, There are 260 of administrators teacher and education personnel of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 by using Stratified Random Sampling. The tools used in this research are 5 level of questionnaire. The statistical treatment used frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation.

The results of the study were as follow: 1) The learning organization of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 at the “highest” level. 2) The academic administration of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 at the “high” level. 3) The relationship between learning organization and academic administration of basic education institutes Mae Suai District under Chiang Rai Primary Education Service Area office 2 revealed that the overall were moderate positive correlation and statistically significant at .05 level.

Keywords : Learning organization/ Academic administration

บทนำ

โลกในทศวรรษปัจจุบันเป็นยุคสมัยศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ในปัจจุบันนี้ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ต้องการคนทำงานในภาคความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และ ด้านบริการมากกว่าภาคการผลิต ซึ่งปัจจุบันเป็นหน้าที่ของหุ่นยนต์หรือกลไกคอมพิวเตอร์เข้ามาแทนที่ ดังนั้น คนในศตวรรษนี้ จึงต้องมีทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทักษะการใช้ชีวิต และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้อง

สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียน มีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

การบริหารสถานศึกษาจึงต้องเกิดการพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่เอื้อให้กระบวนการการบริหารเชิงคุณภาพประสบความสำเร็จ โดยมีมาตรฐานเชิงคุณภาพเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ องค์กรรูปแบบใหม่จะต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ เพื่อให้เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีข้อกำหนดจากประชาคมโลกและการชิงชัยที่มีมากขึ้น การพัฒนาบุคลากรในองค์กรทุกระดับจะต้องเกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน เราจำเป็นต้องให้คุณค่ากับการศึกษาตลอดชีวิต เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของคนและใช้ทุกสิ่งจากการปฏิบัติเป็นรากฐานคลังความรู้ที่สำคัญประกอบกับการใช้กลยุทธ์การค้นหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้ และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งจะเป็นทางปฏิบัติที่วางไว้ใน การผลักดันแนวทางสู่การกระทำให้เกิดความสำคัญอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (กฤติยา จันทระเสนา, 2556) และองค์กรแห่งการเรียนรู้ยังเป็นแนวคิดที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในระยะยาว เน้นการพัฒนาโดยการเริ่มที่ตัวบุคคลผ่านการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองและองค์กร (วิสุทธิ แวนแก้ว, 2554) ซึ่งสถานศึกษาที่มีความสำเร็จเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีลักษณะประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีกลยุทธ์ทางวิชาการที่เป็นเลิศ การจัดการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน การเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง การใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสังคมโลก (ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ, 2555)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป ภารกิจหลักเหล่านี้ต้องได้รับการจัดการที่ดี โดยมีวิธีการอย่างไร ถึงจะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพได้ โดยเฉพาะการบริหารงานในด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่และเป็นหัวใจสำคัญ ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น และงานวิชาการ ได้แก่ งานด้านเกี่ยวกับตัวครู งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน งานด้านการจัดอุปกรณ์การสอน และงานด้านเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน และที่ปรากฏในคู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล งานที่เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน คือ งานวิชาการ เพราะจุดหมายของการมีโรงเรียนโดยส่วนรวม คือการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถ

ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุขตามนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นจุดหมายต่างกันไปตามแต่ละระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่ง พรธิดา พูลถาวร (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ได้คะแนน O-NET สูงสุดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสัดหีบ พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านสัดหีบ ที่ส่งผลให้ได้คะแนน O-NET สูงสุดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถสรุปเป็นประเด็นตามลำดับความสำคัญได้ทั้งสิ้น 5 ประเด็น คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนในการกำกับดูแลวางแผน หลักสูตร และผลักดันนโยบายต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ในการจัดสรรทรัพยากรนำเข้าอย่างที่ดี อีกทั้งการจัดครูผู้สอนให้ตรงตามสาระการเรียนรู้และความสามารถ จึงส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมให้ครูใช้ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 4) การจัดระบบนิเทศภายในเพื่อหาแนวทางการพัฒนางานร่วมกัน และ 5) โรงเรียนได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสอนของครู

จากความสำคัญของขอบข่ายงานบริหาร ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้พบว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ที่ส่งผลต่องานต่าง ๆ ในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลการประเมินที่ไม่ได้รับการรองรับ มีจำนวน 36 แห่ง จากข้อมูลพบว่าเป็นสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 18 แห่ง และเมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่า สาเหตุของการไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจากไม่ผ่านตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2559: 26) ประกอบกับการวัดผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) และผลการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (National Test: NT) จากรายงานผลการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 (2563: 47-48) มีผลดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อ.แม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 ระดับชั้น ป.6 ผลการทดสอบ O-NET

พบว่า มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยของรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษต่ำกว่าระดับจังหวัด อยู่ 34 โรงเรียน จาก 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และมีการรายงานผลการจัดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า มีผลดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อ.แม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 ระดับชั้น ป. 3 มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยด้านความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านคำนวณ และความสามารถด้านเหตุผลในการสอบ NT ต่ำกว่าระดับจังหวัดอยู่ 32 โรงเรียน จาก 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.75 เช่นกัน

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงานวิชาการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เพราะขาดองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะใช้เป็น แนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 51 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 744 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 51 คน ครูผู้สอน จำนวน 502 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 191 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608–609) เทียบขนาดของประชากรที่ 800 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วนำมากำหนดสัดส่วน ตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1967: 247)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย 17 ด้าน จำนวน 87 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1967: 247)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการ

2.2 นำแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน

2.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการทำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถามและครอบคลุมเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และปรับปรุงแก้ไขวิธีที่ใช้ในการตรวจสอบคือการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา หรือ IOC ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.5 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขให้เกิดความถูกต้องและแก้ไข ปรับปรุง ให้สมบูรณ์

2.6 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ได้กลับคืนมา คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในการขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน แบ่งแจกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 40 วัน

3.3 นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 260 ฉบับ มีความสมบูรณ์จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ทั้ง 51 แห่ง ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ในการกรอกข้อมูล

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาจัดข้อมูล ลงรหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จากเครื่องคอมพิวเตอร์

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดค่าประเมินค่า (Rating Scale) โดยตรวจคะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ นำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมาย รายข้อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดค่าประเมินค่า (Rating Scale) โดยตรวจคะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ นำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมาย รายข้อ รายด้านและความหมายในภาพรวม

4.5 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม (X_{tot})

องค์กรแห่งการเรียนรู้	n=260		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1)	4.49	0.28	มาก
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X_2)	4.50	0.29	มากที่สุด
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (X_3)	4.48	0.27	มาก
ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (X_4)	4.51	0.24	มากที่สุด
ด้านการจัดการความรู้ (X_5)	4.52	0.27	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.50	0.17	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.27) รองลงมา คือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.24) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.27)

2. ผลการศึกษากิจการภารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม (Y_{tot})

การบริหารงานวิชาการ	n=260		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Y_1)	4.55	0.25	มากที่สุด
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_2)	4.50	0.31	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_3)	4.50	0.26	มากที่สุด
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_4)	4.51	0.27	มากที่สุด
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_5)	4.49	0.23	มาก
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_6)	4.49	0.33	มาก
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_7)	4.51	0.26	มากที่สุด
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y_8)	4.47	0.35	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	n=260		การแปล
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
9. การนิเทศการศึกษา (Y_9)	4.52	0.32	มากที่สุด
10. การแนะแนว (Y_{10})	4.48	0.23	มาก
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Y_{11})	4.48	0.23	มาก
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y_{12})	4.47	0.28	มาก
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y_{13})	4.48	0.29	มาก
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_{14})	4.49	0.24	มาก
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Y_{15})	4.46	0.25	มาก
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Y_{16})	4.45	0.34	มาก
17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_{17})	4.47	0.23	มาก
เฉลี่ยรวม	4.49	0.13	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.25) รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.32) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.34)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
โดยภาพรวม

องค์กรแห่ง การเรียนรู้ (X)	การบริหารงานวิชาการ (Y)																	
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉	Y ₁₀	Y ₁₁	Y ₁₂	Y ₁₃	Y ₁₄	Y ₁₅	Y ₁₆	Y ₁₇	Y _{tot}
	$\bar{y}$	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4 .	4.49
		55	50	50	51	49	49	51	47	52	48	48	47	48	49	46	45	47
$\bar{X}$																		
X ₁	4.4	. 0	. 0	. 0	. 2	. 1	-	. 1	. 0	. 0	. 1	. 0	-	. 1	. 0	. 0	. 1	. 0
	9	7	5	7	3 *	1	. 0	4 *	7	4	0	8	. 3	3 *	0	4	8 *	9
					*		2						0				*	
X ₂	4.5	. 0	. 1	. 0	. 1	. 1	. 0	. 1	. 1	. 1	. 2	. 1	. 0	. 1	. 0	. 0	. 1	. 0
	0	3	8 *	2	7 *	5 *	9	4 *	2 *	2	2 *	0	0	2	7	8	1	6
		*			*						*							
X ₃	4.4	. 0	. 1	. 1	. 1	. 2	. 0	. 1	. 1	. 0	. 2	. 1	. 0	. 2	. 0	. 1	. 0	-
	8	3	2	4 *	6 *	6 *	3	6 *	8 *	8	2 *	2	3	1 *	6	0	7	. 0
					*	*			*		*			*				3
X ₄	4.5	-	. 1	. 0	. 1	. 1	. 0	. 0	. 0	. 0	. 1	. 1	. 1	. 0	. 1	. 1	. 0	-
	1	. 4	8 *	5	6 *	7 *	7	8	6	7	4 *	4 *	0	9	0	2	8	. 0
	0	*			*	*												6
X ₅	4.5	. 1	. 0	. 1	. 1	. 5	. 0	. 1	. 1	. 0	. 2	. 0	. 0	. 0	. 1	. 0	. 0	. 0
	2	1	4	0	2	0	0	0	1	2	3 *	3	1	2	3 *	8	1	7
											*							
X _{tot}	4.5	. 0	. 1	. 1	. 2	. 2	. 0	. 1	. 1	. 1	. 2	. 1	. 0	. 1	. 1	. 1	. 1	. 0
	0	6	7 *	2	6 *	3 *	5	9 *	7 *	0	8 *	4 *	3	8 *	1	3 *	4 *	5
			*		*	*		*	*		*			*				

หมายเหตุ : * แทนผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทนผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = 0.29$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงาน

วิชาการจำนวน 10 ด้าน ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ การแนะแนว (Y_{10}) ($r = 0.28$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_4) ($r = 0.26$) และด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Y_{15}) ($r = 0.13$)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการจัดการความรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น, การนิเทศการศึกษา, การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา, การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา, การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การแนะแนว การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดการความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีการจัดการความรู้โดยการแสวงหาความรู้และจัดการความรู้นั้น ๆ ซึ่งสมาชิกในองค์กรมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร มีการแลกเปลี่ยนสารสนเทศแบบระบบเปิดในองค์กร โดยนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สร้างฐานข้อมูลที่ตอบสนองต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของบุคลากรอย่างอิสระ และส่งเสริมให้บุคลากรได้นำความรู้จากภายนอกมาใช้พัฒนางานอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณา เฟื่องฟู (2558) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ระดับของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร, ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กร และด้านพลวัตแห่งการเรียนรู้, ด้านการจัดการความรู้, ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนสิน บุสดี (2559) ได้ศึกษารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ระดับของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ด้านบุคลากร ด้านองค์กร และด้านการจัดการความรู้

2. ผลการศึกษากาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีกระบวนการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจด้านการบริหารวิชาการ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิผลซึ่งประกอบไปด้วย 17 ด้าน โดยมีด้านที่ 1 คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของ

สถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผล และปรับปรุง รวมทั้งการมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรสุดา เกิดแสง (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของครูผู้สอนกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงลำดับจากสูงที่สุด คือ การแนะแนว ทั้งนี้เนื่องจาก ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการจัดการความรู้ ส่งผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เกิดการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปีเตอร์ เอ็ม เซงเก้ (Peter M. Senge, 1990) ได้เสนอแนวความคิดของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ออกเป็น 5 ประการ ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิด องค์กรแห่งการเรียนรู้ขึ้น ประกอบด้วย ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) ด้านการมีแบบแผน ความคิด (Mental Model) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) และสอดคล้องกับแนวคิดองค์กร แห่งการเรียนรู้ของ ไมเคิล เจ และเรโนลด์ส (Michael J. Marquardt & Reynolds, 1994) ซึ่งประกอบกัน ขึ้นเป็น 5 ระบบย่อย ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมต่อและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ (Learning) หรือพลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamics) ด้านองค์กร (Organization) หรือการปรับเปลี่ยน องค์กร (Organization Transformation) ด้านการเพิ่มอำนาจแก่บุคคล (People Empowerment) หรือ

การเสริมความรู้แก่บุคคล ด้านการจัดการความรู้ (Knowledge management) และด้านการใช้เทคโนโลยี (Technology application) อันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

เมื่อพิจารณาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า มีการดำเนินการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน มีความซ้ำซ้อนกัน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ซ้ำซ้อนกับด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ซ้ำซ้อนกับด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซ้ำซ้อนกับด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซ้ำซ้อนกับด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และซ้ำซ้อนกับการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ซ้ำซ้อนกับด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น และซ้ำซ้อนกับด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 6) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ซ้ำซ้อนกับด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในองค์กรมีโอกาสดูแลความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล โดยมีผู้บริหารคอยสนับสนุนส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีม ให้บุคลากรของหน่วยงานได้มีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการสร้างสรรค์งานร่วมกับผู้อื่น ได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานเป็นทีม มุ่งพัฒนาวิธีการทำงานที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ความรู้ วิธีการ และประสบการณ์ในการทำงานที่สามารถทำให้งานประสบความสำเร็จต่อสมาชิกคนอื่น ๆ

2. จากผลการวิจัย ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ความสำคัญกับการคัดเลือกหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

3. จากผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการแนะแนว ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบงานโครงสร้างองค์กร แนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ชัดเจน ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา การแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

4. ควรมีการสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับบริบทจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ
3. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยขององค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ

ในการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤติยา จันทรเสนา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรธิดา พูลถาวร. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ได้คะแนน O-NET สูงสุด ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสัทธิบ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาคภูมิ ทองลาด. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัทรสุดา เกิดแสง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของครูผู้สอนกับประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรรณมา เพื่องฟู. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- วิสุทธิ แวนแก้ว. (2554). สภาพการพัฒนาย่างยั่งยืนของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วีระพล ไวยมิตร. (2559). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ ศานติเชียร. (2557). การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2563). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ศูนย์สอบ สพป.เชียงราย เขต 2. เชียงราย:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทย
ให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานผลการดำเนินการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 2.
- อัครินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- Marquardt, M. J. & Reynolds. (1994). *The Global Learning Organization*. New York: IRWIN.
- Peter M. Senge. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and practice of the learning
Organization*. New York: Doubleday.

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน

The Effect of Instructional Management with The use of Geographic Process
in The Topic of Conservation of Nan Forest on Learning Achievement
and Systematic Thinking Ability of Prathom Suksa V Student in Nan Province

นพดล สมใจ*

Noppadon Somjai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง “รักษาป่าอนุรักษ์” ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง “รักษาป่าอนุรักษ์” ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ ของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) คะแนนความสามารถในการคิดเชิงระบบ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ ของนักเรียนที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ กระบวนการทางภูมิศาสตร์/ การคิดเชิงระบบ

* ครู, โรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2
Teacher, Bansan School (Kururatrangsan), Nan Primary Educational Service Area Office 2

Abstract

The purposes of this research were: (1) to compare the pre-post learning achievement in the topic of Conservation of Nan Forest with the use of geographic process and; (2) to compare the pre-post systematic thinking ability in the topic of Conservation of Nan Forest with the use of geographic process.

The research sample consisted of 35 Prathom Suksa V students obtained by cluster sampling. The employed research instruments were lesson plans in the topic of Conservation of Nan Forest with the use of geographic process, pre-post achievement test and pre-post systematic thinking ability test. The statistical procedure for data analysis was dependent t-test.

The research findings were as follows: (1) post-learning achievement in the topic of Conservation of Nan Forest with the use of geographic processes was significantly higher than pre-learning counterpart at the .05 level of statistical significance.; and (2) post-learning systematic thinking ability score in the topic of Conservation of Nan Forest with the use of geographic processes was significantly higher than pre-learning counterpart at the .05 level of statistical significance.

Keywords : Learning Achievement/ Geographic's Process/ Systematic thinking

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้มีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี และสาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์ ทักษะทางภูมิศาสตร์ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ และความสามารถในการคิดเชิงระบบ ขณะเดียวกันในปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่านเขต 2 (2561) ได้รายงานผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่านเขต 2 (2561) ได้รายงานผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่านเขต 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประจำปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนบ้านสำน (ครูราษฎร์รังสรรค์) ซึ่งปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม นักเรียนได้ร้อยละ 58.25 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง และการดำเนินชีวิตในสังคม นักเรียนได้ร้อยละ 58.16 สาระที่ 3

เศรษฐศาสตร์ นักเรียนได้ร้อยละ 57.78 สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ นักเรียนได้ร้อยละ 58.75 และสารที่ 5 ภูมิศาสตร์ นักเรียนได้ 56.25 จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสารที่ 5 ภูมิศาสตร์ของโรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) ปีการศึกษา 2561 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับ 56.25 ซึ่งต่ำกว่าทุกสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของกลุ่มโรงเรียนในระดับเดียวกัน และจากการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ส15101 สารภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ในระดับโรงเรียนการทดสอบระหว่างภาคเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือภูมิภาคที่เกิดขึ้นที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าใจสถานการณ์ในภาพรวม การเข้าใจปฏิสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์ และการแก้ปัญหาทางภูมิศาสตร์พบว่านักเรียนร้อยละ 75 ไม่สามารถผ่านการประเมินในกิจกรรมนี้ ร้อยละ 25 สามารถผ่านการประเมิน ประกอบกับผลการบันทึกการจัดการเรียนรู้พบนักเรียนไม่เข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์และการคิดสังเคราะห์ประกอบกัน จึงจะทำให้เข้าใจสถานการณ์ได้ทั้งระบบได้ ไม่เข้าใจความสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์ และไม่สามารถตัดสินใจและปัญหาในทางภูมิศาสตร์ได้

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์ ที่มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ที่ตั้ง สถานที่บนผิวโลก สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ภัยธรรมชาติ รวมทั้งวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 132) และใช้ทางกระบวนการทางภูมิศาสตร์ตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เป็นกระบวนการในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เข้าใจในความสัมพันธ์เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่อย่างเป็นระบบ ได้นำกระบวนการทางภูมิศาสตร์ตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ เป็นการระบุประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการหาคำตอบ ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ต้องรวบรวมข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นประโยชน์และคาดว่าจะนำไปใช้ประกอบการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การจัดการข้อมูล เป็นการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัญหาที่ศึกษา และขั้นตอนที่ 5 การสรุปเพื่อตอบคำถาม เป็นการสรุปเนื้อหาให้ตรงคำถามอย่างถูกต้องและชัดเจน กระบวนการทางภูมิศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความจำ ความเข้าใจ ด้วยการตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์และการรวบรวมข้อมูล ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูล

จัดการข้อมูล การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ตลอดจนทำให้นักเรียนสามารถประเมินค่า สร้างสรรค์ ด้วยการสรุปและตอบคำถามเชิงภูมิศาสตร์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับความรู้ ความสามารถและพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ได้ เนื่องจากกระบวนการทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นขั้นตอนที่เป็นวิทยาศาสตร์ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในสาระภูมิศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ภากร อุปการแก้ว (2560) และอรรถัย สุวะพัฒน์ (2561)

กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความรู้ทางภูมิศาสตร์ กระบวนการการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดสังเคราะห์ และการลงมือปฏิบัติทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน ควรเป็นงานสำคัญอันดับแรกที่สุดที่ผู้สอนต้องตระหนักเมื่อสอน การสอนกระบวนการคิด ทำให้ชั้นเรียนเปลี่ยนไป จากชั้นเรียนทำแบบฝึกหัดและท่องจำมาเป็นชั้นเรียนที่น่าตื่นเต้น ทำทายและ น่าสนใจทั้งการสอนและการเรียนรู้ สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นได้ ทั้งนี้ กระบวนการสอนการคิดมีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็น แผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่มุ่งโครงสร้างประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, 2558) ขณะเดียวกัน กระบวนการทางภูมิศาสตร์สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบได้ และเป็นทักษะสำคัญ ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ดังนั้น จึงควรพัฒนาให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดเชิงระบบ โดยกระบวนการทางภูมิศาสตร์จะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบได้ เนื่องจากกระบวนการ ทางภูมิศาสตร์ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ของกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีการตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ การรวบรวมข้อมูล ช่วยทำให้เกิดการคิดในภาพรวมของปัญหา ขั้นตอนที่ 3 และ 4 มีการจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์และแปลผล ช่วยทำให้เกิดการคิดโดยเข้าใจปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Checkland: 1981) และขั้นตอนที่ 4 และ 5 การวิเคราะห์และแปลผลและการสรุปเพื่อตอบคำถาม ช่วยทำให้เกิดกระบวนการคิด เพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหา (Peter Senge, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของการคิดเชิงระบบ ที่เป็นการคิดในองค์รวมเพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ และการคิดสังเคราะห์ประกอบกันจึงจะทำให้เข้าใจสถานการณ์ได้ทั้งระบบได้ มองเห็นภาพรวมของปัญหา การวิเคราะห์เพื่อให้เชื่อมโยงปัญหาได้ และการตัดสินใจเพื่อการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ ความสามารถในการคิดเชิงระบบอีกด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ที่มีเนื้อหาจากหลักสูตร “รักษำปำนำน” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อต้องการให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่านพ และรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดน่านให้ยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีการขับเคลื่อนหลักสูตร “รักษำปำนำน” ร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดน่าน เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในมิติทางภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดน่านให้ยั่งยืน มีทักษะ กระบวนการ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดน่าน มีความตระหนัก เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดน่าน และรักษาความสมบูรณ์ของ ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดน่านให้ยั่งยืน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน, 2561)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รักษำปำนำน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษำปำนำน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษำปำนำน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 จำนวน 27 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 450 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอน เรื่อง รักษำปำนำน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการคิดเชิงระบบ

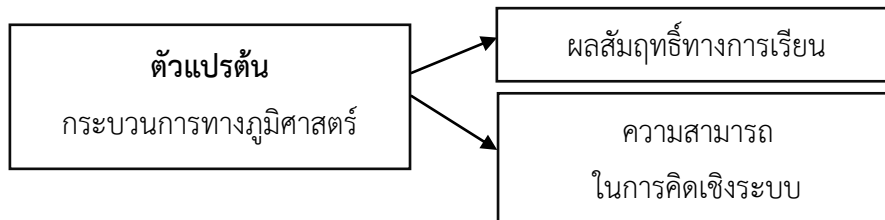
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เรื่อง รักษ์ป่านาน สูงขึ้น
2. เพื่อให้ความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เรื่อง รักษ์ป่านาน สูงขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูสังคมศึกษาในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์ ส.15101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) จำนวน 5 แผน รวม 20 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์
- 3) ศึกษาขอบเขตเนื้อหาสาระแกนกลางประกอบกับเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รักษาป่าอนุรักษ์
- 4) วางแผนและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 5) แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้
- 6) การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้
  - (1) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมานำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ในประเด็นการใช้คำในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00
  - (2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองเพื่อดูความเหมาะสมของเวลากับกิจกรรม ตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง รัชชูปถน่าน รายวิชา ส15101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านส้าน (คุรุราษฎร์รังสรรค์) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560

2) ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล แนวทางการเขียนข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบตามแนวทางพฤติกรรมของบลูม

3) การสร้างข้อสอบตามแนววิเคราะห์ข้อสอบของบลูม (Revised Bloom's Taxonomy) แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4) หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(1) นำแบบทดสอบที่สร้างและพัฒนาขึ้นเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective: IOC) โดยมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

(2) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำผลการทดสอบไปวิเคราะห์ความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

(3) นำผลการทำแบบทดสอบที่ได้วิเคราะห์ความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับความยากระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความเชื่อมั่น .75

(4) จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้ว นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านส้าน (คุรุราษฎร์รังสรรค์) จังหวัดน่าน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ เพื่อพัฒนาเป็นแบบทดสอบความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยความสามารถในการคิดเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ การคิดในภาพรวมของปัญหา การคิดโดยเข้าใจปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และการคิดเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหา

2) กำหนดกรอบการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความสามารถในการคิดเชิงระบบ โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบ

3) สร้างผังข้อสอบตามลักษณะของความสามารถในการคิดเชิงระบบ กำหนดน้ำหนักคะแนน ความสำคัญของการคิดเชิงระบบทั้ง 3 ด้าน ซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ ผู้สอน นักเรียน และความสอดคล้องกับบริบทที่เอื้อต่อการคิดเชิงระบบ

4) เขียนข้อสอบตามผังที่ได้ออกแบบไว้โดยกำหนดรูปแบบการเขียนตัวคำถาม ตัวคำตอบ และวิธีการตรวจให้คะแนน จากนั้นทบทวนข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งในแง่ของความเหมาะสมของสิ่งที่ต้องการวัด การใช้ภาษา ความชัดเจนของคำถาม โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุม 3 คุณลักษณะของความสามารถในการคิดเชิงระบบ ดังนี้

(1) การคิดในภาพรวมของปัญหา เป็นการสรุปภาพรวมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นสถานการณ์ใด อะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ในแบบทดสอบจะมีสถานการณ์มาให้นักเรียนเลือกตอบว่าส่วนใดคือภาพใหญ่ของปัญหาทั้งหมด

(2) การคิดโดยเข้าใจปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นการคิดเชื่อมโยงปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และวิธีการแก้ปัญหให้เป็นเรื่องเดียวกันสัมพันธ์กันในทุกมิติ ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ขณะเดียวกันวิธีการแก้ปัญหานั้นอาจส่งผลให้ช่วยลดปัญหาหนึ่งปัญหาได้อีกก็ได้ บนพื้นฐานของการวิเคราะห์และสังเคราะห์

(3) การคิดเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นการคิดเพื่อการเลือกตัดสินใจหาวิธีการเลือกทางใดทางเลือกหนึ่งจากหลายวิธีการได้พิจารณาประเมินค่าไว้ว่า วิธีการที่ประหยัดที่สุด ส่งผลกระทบน้อยที่สุด เกิดประโยชน์มากที่สุด และมีความยั่งยืนที่สุด

5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective: IOC) โดยค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

6) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบมาวิเคราะห์ความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับความยากระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบเท่ากับ .74

7) นำแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบที่ตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้ในการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ ฉบับทดสอบก่อนเรียน
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านसान (คุรุราษฎร์รังสรรค์) ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ จำนวน 5 แผน รวม 20 ชั่วโมง
3. ทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ ฉบับทดสอบหลังเรียน
4. ดำเนินการตรวจให้คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ ทั้งฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ t - test dependent
2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ t - test dependent

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การวิเคราะห์ความเที่ยงตามเนื้อหา (IOC)
2. หาความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง รักษ์ปำน่าน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน จำนวน 28 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ปำน่าน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	X	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	28	22.00	4.60	18.21	0.0000
หลังเรียน	28	35.61	4.34		

*P < .05

จากตารางที่ 1 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 22.00 คะแนน และ 35.61 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ปำน่าน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การทดสอบ	n	X	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	28	8.24	2.61	19.71	0.0000
หลังเรียน	28	24.22	2.52		

*P < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.24 คะแนน และ 24.22 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ที่มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดน่าน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 22.00 คะแนน และ 35.61 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.24 คะแนน และ 24.22 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในงานวิจัยนี้สามารถอภิปรายได้ 2 ด้าน ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง รักษ์ป่านาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 22.00 คะแนน และ 35.61 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ที่มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ เป็นการระบุประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ต้องรวบรวมข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นประโยชน์และคาดว่าจะนำไปใช้ประกอบการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการข้อมูล เป็นการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายปัญหาที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปเพื่อตอบคำถาม เป็นการสรุปเนื้อหาให้ตรงคำถามอย่างถูกต้องและชัดเจน

จึงแสดงให้เห็นว่ากระบวนการทางภูมิศาสตร์ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ส15101 สูงขึ้นได้ เนื่องจากแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทางภูมิศาสตร์ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ แสดงถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านกระบวนการทางภูมิศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงระดับเนื้อหาความรู้ของนักเรียน โดยในแต่ละกระบวนการทางภูมิศาสตร์พบว่า การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความจำ ความเข้าใจ อีกทั้งการรวบรวมข้อมูล จัดการข้อมูล วิเคราะห์และแปลผล ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ วิเคราะห์ได้ ตลอดจนการสรุปและตอบคำถามเชิงภูมิศาสตร์ทำให้นักเรียนสามารถประเมินค่า สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับความรู้ ความสามารถของนักเรียน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและสอบถามนักเรียนปรากฏว่านักเรียนสามารถตั้งคำถามทางภูมิศาสตร์และวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามลำดับ ในกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ครั้งแรกกิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้าย เริ่มต้นด้วยการที่ครูตั้งคำถามแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม และตอบคำถาม ซึ่งทำให้นักเรียนกล้าตั้งคำถามในครั้งต่อไป กล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภากร อุปการแก้ว (2560) อรทัย สุวะพัฒน์ (2561) และชนิกานต์ ศรีทองสุข (2561) พบว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเป็นตามแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ภูมิศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560)

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง รัชชูปานาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงระบบก่อนและหลังเรียน เรื่อง รัชชูปานาน ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงระบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.24 คะแนน และ 24.22 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะพบว่าคะแนนความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบใน 3 ด้าน ดังนี้

การมองภาพรวมของปัญหา เป็นการสรุปภาพรวมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นสถานการณ์ใดอะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น

การเข้าใจปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นการคิดเชื่อมโยงปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และวิธีการแก้ไขปัญหาให้เป็นเรื่องเดียวกันสัมพันธ์กันในทุกมิติ

การตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นการคิดเพื่อการเลือกตัดสินใจหาวิธีการทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายวิธีที่เกิดประโยชน์มากที่สุด และมีความยั่งยืนที่สุด

กระบวนการทางภูมิศาสตร์ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบได้ เนื่องจากกระบวนการทางภูมิศาสตร์มีส่วนความสำคัญที่ส่งเสริมการคิดเชิงระบบได้ โดยขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ ทำให้นักเรียนเป็นมองภาพรวมของปัญหาซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการคิดเชิงระบบ กิจกรรมในขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การจัดการข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และแปลผล นักเรียนจะสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยง เพื่อการเข้าใจปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่เป็นลักษณะของคิดเชิงระบบ และกิจกรรมในขั้นตอนที่ 5 การสรุปเพื่อตอบคำถาม นักเรียนจะสรุป ข้อค้นพบตัดสินใจ เสนอแนวทางแก้ปัญหา เพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เป็นลักษณะของคิดเชิงระบบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปรากฏว่านักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกิจกรรมสุดท้าย โดยนักเรียนมีพัฒนาการในการมองภาพรวมของสถานการณ์ปัญหาได้ สังเกตได้จากการเขียนแผนภาพความคิดได้ดีขึ้นจากเขียนเป็นตัวอักษรธรรมดาพัฒนาการเขียนเป็นภาพประกอบการใช้ลูกศรได้ติดตามลำดับ และนักเรียนสามารถเชื่อมโยงสังเกตได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แยกสาเหตุ ผลกระทบ และเชื่อมโยงปัญหา นักเรียนสามารถเสนอแนะแก้ปัญหาได้เนื่องจากการตั้งคำถามและครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบคำถาม มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าความสามารถในการคิดเชิงระบบสามารถฝึกฝนให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ได้ด้วยการฝึกให้นักเรียนคิดผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ดังนั้น นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์มีความสามารถในการคิดเชิงระบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aderson and Johnson (1997), Orit Ben-Zvi Assaraf and Nir Orion. (2010) ที่ทำการศึกษากิจกรรมทางภูมิศาสตร์ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

สรุปการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดเชิงระบบ ครูต้องใช้คำถามทางภูมิศาสตร์กระตุ้นความคิดเชิงระบบในทุกขั้นตอนของกระบวนการทางภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามทางภูมิศาสตร์ เพราะการตั้งคำถามนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำไปสู่ความสามารถในการคิดเชิงระบบ
2. ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในทุกขั้นตอนของกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เช่น จัดลำดับข้อมูล อภิปราย สำรวจ สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ เขียนแผนผัง เป็นต้น
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์ครูควรพิจารณาเนื้อหา เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ภูมิศาสตร์ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580. ชนิกานต์ ศรีทองสุข. (2561). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ อินโฟกราฟิก. มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2. (2561). รายงานผลการประเมินระดับเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 ผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประจำปีการศึกษา 2561.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2. (2561). รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน กลุ่มโรงเรียน. ขอถือปฎิ.
- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดน่าน. (2561). หลักสูตรรักษำปำน่าน. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2561 จาก <http://nan.learningobec.com/sas-%99/>

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). **คู่มือการใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย: กรุงเทพมหานคร.
- อรทัย สุวะพัฒน์. (2561). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการรู้
เรื่องภูมิศาสตร์ (Geo-literacy) วิชาสังคมศึกษา 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสีคิ้ว (สวัดีผดุงวิทยา)**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- ภากร อุปการแก้ว. (2560). **การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกระบวนการทางภูมิศาสตร์ และแอปพลิเคชัน
QR CODE เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์และทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- Anderson & Johnson. (1997). **Stage of the Product life Cycle, Business Strategy and
Business Performance**. Academy of Management Journal. Retrieved from
<https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/255954>
- Checkland. (1981). **Systems Thinking, Systems Practice**. Chichester: John Wiley & Sons.
Retrieved from <https://books.google.com/books?id=icXaAAAAMAAJ&q>
- Orit Ben-Zvi Assaraf and Nir Orion. (2010). **The development of thinking skills in elementary
School**. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/tea.20351>
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**.
New York: Doubleday.

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

A Development Internal Supervision Model Base on Need of Internal supervision system development in Koklamphan Wittaya School on Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

นันทยา ทองหล่อ*

Nanthiya Thonglor

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน (2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน และ (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความต้องการจำเป็น และแบบบันทึกผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผลการศึกษของการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และฐานข้อมูลของโรงเรียน และระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ ฐานข้อมูลของโรงเรียน และการอภิปรายกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ในระยะที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และสภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าโรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน ในระยะที่ 2 ได้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ADVICE MODEL ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา (2) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ (3) การสร้างคุณค่า (4) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย (5) การตรวจสอบ และ (6) การเผยแพร่ และในระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่า ผลที่เกิดกับโรงเรียน คือ โรงเรียนประสบความสำเร็จในการนิเทศภายในโรงเรียนจนเป็นแบบอย่างได้ผลที่เกิดกับครู คือ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและผลที่เกิดกับนักเรียน คือ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน “โรงเรียนน่าอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ”

คำสำคัญ : นิเทศภายใน/ ความต้องการจำเป็น/ การพัฒนารูปแบบ

* ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนโคกลำพานวิทยา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
School director, Koklamphan Wittaya School, Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

Abstract

The objectives of this research were (1) to assess the need for the development of a supervisory system within a school, (2) to develop an internal supervision model, and (3) to study the effect of the use of an internal supervision model as needed for development of the Supervision system within Koklamphan Wittaya School, Lopburi Primary Educational Service Area District Office 1. The research population consisted of executives, teachers and the educational institute committee consisted of 20 people. The tools used in the research were the needs assessment form. and a record form for using the form of supervision within the school. Data collection was divided into three phases: Phase 1, Needs Assessment. data were collected by using questionnaires, Phase 2, the development of supervision models within schools, data were collected using the results of the Phase I study, document studies, observations, interviews, and school databases, and Phase III, results of the internal supervision model, data were collected using documented study methods, observations, interviews, school databases, and group discussion. The statistics used to analyze the data consisted of averages, standard deviation, and content analysis. The results showed that in the Phase I, the overall necessity assessment results were at a low level, and the expected condition of the school supervision as a whole was at the highest level. It can be concluded that Koklamphan Wittaya School has a necessary need to develop a supervision system within the school. In the Phase II, the ADVICE MODEL model of school supervision consists of (1) Analysis of the state and context of the school (2) Design and planning of supervision (3) Value creation (4) Improvement and building Network (5) Checking and (6) Expanding. And in the Phase III, the results of using the supervision model within the school found that the result of the school is that the school is successful in supervising the school until it can be a role model. The result for teachers is that teachers can manage learning with quality. And the result that the students have is that the students have quality according to the learning standards which is in line with the school's philosophy "Good school, good teachers, quality students".

Key words: Internal Supervision/ Need A Development/ Model

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถยืนหยัดได้อย่างสง่างามในประชาคมโลก การวางรากฐานของระบบการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคนในอนาคตให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีอาชีพที่มั่นคง กอปรด้วยสมรรถนะที่สามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 108) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งในการพัฒนา คือ การนิเทศซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา (กรองทอง จิรเดชกุล, 2550: 3)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัญหาที่สำคัญคือ การขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา และสภาพปัญหาทางด้านการส่งเสริมสนับสนุน และการให้ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะระบบนิเทศการศึกษาจะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนดียิ่งขึ้น ระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการนิเทศการศึกษาที่จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จได้มากและรวดเร็ว การพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญของการจัดให้มีระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น เพราะถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา (สุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์, 2551: 143)

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา การทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (วัชร เล่าเรียนดี, 2556: 27) ซึ่ง เดมมิง (Demingin Mycoted, 2004: 4) ได้กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพโดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร ทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ

แฮร์ริส (Harris, 1985: 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การนำสู่การปฏิบัติ 4) การควบคุม และ 5) ขั้นการประเมินผล และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อดุลย์ วงศ์กอม (Wongkorm, 2552: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา

โรงเรียนโคกลำพานวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลโคกลำพาน อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จัดการศึกษาระดับอนุบาลปีที่ 2 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดการศึกษายึดถือแนวนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาไว้อย่างมีทิศทางตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “จัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน สืบสานวัฒนธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี ชุมชนมีส่วนร่วม” ซึ่งในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมมีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และปัจจุบันการสื่อสารสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีช่องทางในการเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติแล้ว ยังพบว่า มีบางกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือบางชั้นเรียนยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่ามาตรฐานหรือค่าเฉลี่ยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง

จากสภาพและความต้องการข้างต้น โรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีทิศทางในการบริหารจัดการศึกษา โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมปรับปรุงพัฒนาในรูปแบบการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระบบนิเทศภายในเป็นรูปแบบการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สำคัญ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในให้เป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบของวงจรเดมมิ่งร่วมกับการคิดสร้างสรรค์กระบวนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทของครูและนักเรียน เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่าประเด็นใดมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาจากผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในตามความต้องการจำเป็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดรูปแบบที่เป็นต้นแบบและได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงประเด็น สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการ พัฒนาระบบนิเทศภายใน เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิชาการอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้และคุณภาพของ ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ โรงเรียนนำอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียน โคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (Need Assessment)

1.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

1.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา โดยกำหนดรูปแบบการประเมินเป็นแบบตอบสนองแบบคู่ คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีการดำเนินการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 การหาคุณภาพของแบบประเมินความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยนำแบบประเมินความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาสาระการประเมิน (Content Validity) จำนวน 5 คน และนำผล การตรวจสอบความตรงของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของการวัด (IOC) โดยพิจารณาประเด็นและข้อคำถามการประเมินที่มีค่ามากกว่า 0.8 เป็นข้อคำถามในการประเมิน ผลการหา ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่า 1.00

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1.4.1 ดำเนินการจัดการประชุมคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 (10 พฤษภาคม 2563)

1.4.2 นำแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยาให้กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู จำนวน 20 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ประเมินระบบการนิเทศในสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน ของโรงเรียน โดยได้รับแบบประเมินกลับมาครบถ้วนทุกฉบับ

1.4.3 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่คาดหวังของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.5.2 ผลต่าง (Gap) ของค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบันของการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผลต่างตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังในการนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยา ประเมินความต้องการจำเป็น จากการให้ข้อมูลของครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็นที่ต้องพิจารณาทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้ตอบ เพื่อนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาวิเคราะห์ผลต่างหรือช่องว่าง (GAP) ที่เป็นการต้องการจำเป็น

2) จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ โรงเรียนโคกลำพานวิทยา พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ก่อนหลังของประเด็นที่เป็นความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ โดยพิจารณาจากค่าผลต่างหรือช่องว่าง (GAP) ที่เป็นการต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย มีข้อใดบ้างที่มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.01 ขึ้นไป ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ ควรได้รับการแก้ไขให้เสร็จภายใน 2 ปี และนำมาพิจารณาเป็น แนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในของโรงเรียน โดยพิจารณาจากผลต่างของการประเมินสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบัน

ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำไปสู่รูปแบบของการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นที่พัฒนาขึ้นดังนี้

ตาราง 1 ความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

รูปแบบการนิเทศภายในตาม ความต้องการจำเป็นที่พัฒนาขึ้น	ที่มาของขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศภายใน
ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพและ บริบทของสถานศึกษา (Analysis of the state and context of the school: A)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 3 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียน ข้อ 7 เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 9 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดง ความสามารถอย่างเต็มที่
ขั้นที่ 2 การออกแบบและการวางแผนการนิเทศ (Design and planning of supervision: D)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 2 กำหนดนโยบายของการนิเทศในโรงเรียน ข้อ 3 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน
ขั้นที่ 3 การสร้างคุณค่า (Value creation: V)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและ หลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา ข้อ 5 กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชย ในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น
ขั้นที่ 4 การยกระดับและ การสร้างเครือข่าย(Improvement and building Network: I)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 6 ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ข้อ 9 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดง ความสามารถอย่างเต็มที่ ข้อ 4 สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์
ขั้นที่ 5 การตรวจสอบ (Checking)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 10 ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ขั้นที่ 6 การเผยแพร่ (Expanding: E)	จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่อง ชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

2.2 ระดมความคิดในการหาแนวทางในการพัฒนาระบบนิเทศภายในแต่ละประเด็น
พิจารณาให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจรเดมมิง

2.3 กำหนดกระบวนการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบตามวงจรเดมมิง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แผนการดำเนินการนิเทศภายใน

2.4 กำหนดรูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ตามกระบวนการที่ร่วมการระดมความคิด

2.5 นำเสนอกระบวนการดำเนินการนิเทศภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาเห็นชอบเพื่อการดำเนินการในปีการศึกษา 2563

2.6 นำรูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ไปใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการที่กำหนดไว้ตลอดปีการศึกษา 2563

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่

3.1 การศึกษาเอกสาร (Document Review)

3.2 การสังเกตการสอน (Observation)

3.3 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน (Archival Data) ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ (Course outline) ผลการตรวจและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (Course evaluation) ฐานข้อมูลระดับผลการเรียนของนักเรียน (Student grades) รายงานผลการใช้หลักสูตรรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ปีการศึกษา 2564 (Past curriculum reports) และรายงานการนิเทศภายในโรงเรียน ฯลฯ

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation) จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตการสอน และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา

ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			ผลต่าง (Need)	
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	GAP	ลำดับ
1. กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน	2.75	0.44	ปานกลาง	4.30	0.47	มาก	1.55	10
2. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา	2.15	0.75	น้อย	4.60	0.50	มากที่สุด	2.45	3
3. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	2.30	0.65	น้อย	4.85	0.36	มากที่สุด	2.55	2
4. สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์	2.75	0.72	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด	1.90	6
5. กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ	2.80	0.62	ปานกลาง	4.75	0.44	มากที่สุด	1.95	4
6. ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา	2.05	0.60	น้อย	4.80	0.41	มากที่สุด	2.75	1
7. เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	3.05	0.69	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด	1.95	4
8. สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้เห็นแก่บุคคลอื่น	2.90	0.64	ปานกลาง	4.45	0.51	มาก	1.55	9
9. แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	3.00	0.64	ปานกลาง	4.70	0.47	มากที่สุด	1.7	7
10. ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	3.20	0.61	ปานกลาง	4.90	0.31	มากที่สุด	1.7	7
รวม	2.70	0.39	ปานกลาง	4.70	0.21	มากที่สุด	Gap = 2.00	

จากตาราง 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียน
โคกลำพานวิทยา พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ น้อยถึงปานกลาง
2. สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด
3. การจัดลำดับผลต่างของสภาพที่คาดหวังกับสภาพปัจจุบัน พบว่า การนิเทศภายในมีความ
ต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา

ลำดับที่ 2 ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ลำดับที่ 3 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครู

มีความต้องการในการพัฒนา

ลำดับที่ 4 กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ

ลำดับที่ 5 เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

ลำดับที่ 6 สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

ลำดับที่ 7 แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่

ลำดับที่ 8 ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ลำดับที่ 9 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม
นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

ลำดับที่ 10 กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน

4. เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ
ปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลต่างของ
สภาพที่คาดหวังกับสภาพปัจจุบัน พบว่า มีความต้องการจำเป็นในระดับสำคัญ ควรได้รับการแก้ไขให้เสร็จ
ภายใน 2 ปี

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ
โรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า

2.1 รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis of the state and context of the school (Analysis) การวิเคราะห์
สภาพและบริบทของสถานศึกษา

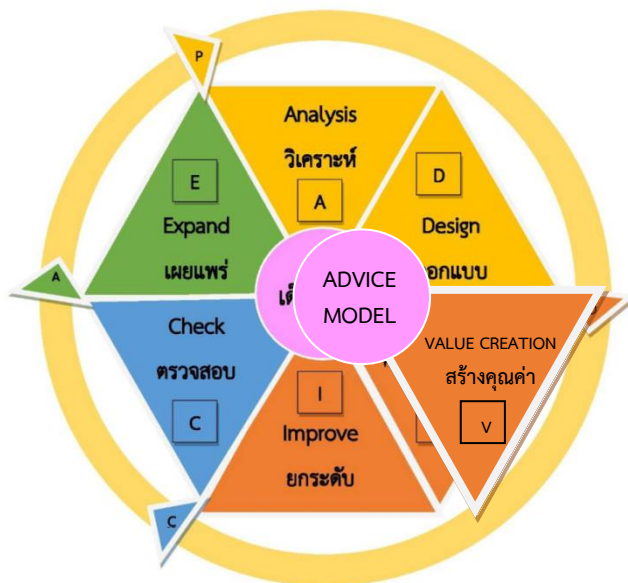
ขั้นที่ 2 Design and planning of supervision (Design) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 4 Improvement and building Network (Improve) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย

ขั้นที่ 5 Checking (Check) การตรวจสอบ

ขั้นที่ 6 Expanding (Expand) การเผยแพร่

ภาพที่ 2 ADVICE MODEL : ระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา

2.2 การขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพและปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา

1.2 วิเคราะห์แผนฯ และนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงแผนระยะยาว

แผนระยะสั้น หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 Design การออกแบบและวางแผนการนิเทศ

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและร่วมประชุมออกแบบการนิเทศภายใน

2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบ วางแผน กำหนดการ กำหนดรูปแบบการนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 1 มองตนเอง ครูประเมินตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งในส่วนของการบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ (การประชุมก่อนเปิดเรียน)

ขั้นที่ 2 เห็นตนเอง ผู้บริหาร/ครูวิชาการร่วมประเมินครูทุกคนในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งในส่วนของการบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ (การประชุมวิชาการทุกเดือน)

ขั้นที่ 3 เข้าใจตนเอง ครูทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและการพัฒนาตนเอง โดยพิจารณาจากผลการประเมินตนเองและผลการประเมินจากกลุ่มงานวิชาการ

ขั้นที่ 4 พัฒนาตนเอง เรียนรู้และพัฒนาทักษะตนเองตามความสามารถและเนื้อหาสาระที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ ผ่านการฝึกอบรม การโค้ชของเพื่อนร่วมกลุ่มสาระ คำแนะนำของผู้บริหาร หรือครูวิชาการ และการศึกษาจากสื่อออนไลน์

ขั้นที่ 4 Improve การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย

4.1 ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบได้แก่

4.1.1 เยี่ยมชั้นเรียน (โดยผู้บริหารสถานศึกษา/ครูวิชาการ/เพื่อนครู)

4.1.2 การสังเกตการสอน (โดยผู้บริหารและเพื่อนครู)

4.1.3 การรายงานผลการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม (หัวหน้ากลุ่มงาน/กิจกรรม)

4.1.4 การนิเทศบูรณาการร่วมกับกิจกรรม PLC (กลุ่ม PLC)

4.1.5 การนิเทศผ่านการประชุมประจำเดือน (รายงานผลการจัดการเรียนการสอน)

4.1.6 การนิเทศออนไลน์ (ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19)

4.2 สร้างกลุ่มเครือข่ายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

4.2.1 กลุ่มวิชาการช่วงชั้น ได้แก่ วิชาการปฐมวัย วิชาการช่วงชั้นที่ 1 วิชาการช่วงชั้นที่ 2 วิชาการช่วงชั้นที่ 3 โดยมีหัวหน้าช่วงชั้นเป็นผู้นำในการพัฒนาและการนิเทศภายในช่วงชั้นตนเอง

4.2.2 กลุ่ม PLC ได้แก่ PLC ปฐมวัยและช่วงชั้นที่ 1, PLC ช่วงชั้นที่ 2, PLC ช่วงชั้นที่ 3, PLC งานวิชาการ และ PLC วิทยฐานะ (เครือข่ายนอกสถานศึกษา) โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้นำในการพัฒนาและการนิเทศภายในกลุ่มตนเอง

ขั้นที่ 5 Check การตรวจสอบ

5.1 ผู้รับการนิเทศ สรุป/รายงานผลการรับการนิเทศ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการตรวจตรวจสอบ ทบทวน และวิเคราะห์ภาพรวมของสถานศึกษา

5.2 ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป ปัญหา/อุปสรรคที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อการพัฒนาปรับปรุงในระยะต่อไป

5.3 กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การนิเทศภายในโดยใช้ ADVICE MODEL มีการกำกับติดตามและประเมินผลทุกระยะของการดำเนินงาน ดังตารางการนิเทศดังนี้

ตาราง 3 ปฏิทินการนิเทศภายใน กำกับติดตามและประเมินผล โดยใช้ ADVICE MODEL

ที่	รายการ	ดำเนินการ	การติดตาม	ผู้นิเทศ/ติดตาม
1	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียน	11-16 พ.ค. 63	11-16 พ.ค. 63	ผู้บริหาร
2	วิเคราะห์แผนฯและนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงแผนระยะยาว แผนระยะสั้น หลักสูตรสถานศึกษา	11-16 ต.ค. 63	11-16 ต.ค. 63	ผู้บริหาร
3	แต่งตั้งคณะกรรมการและร่วมประชุมออกแบบการนิเทศภายใน	16-30 พ.ค. 63	16-30 พ.ค. 63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
4	จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบ วางแผน กำหนดการ กำหนดรูปแบบการนิเทศ	16-30 พ.ค. 63	16-31พ.ค. 63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
5	การสร้างคุณค่า 1. มองตนเอง 2. เห็นตนเอง 3. เข้าใจตนเอง 4. พัฒนาตนเอง	31 พ.ค. 63 1-30 มิ.ย.63 1-30 มิ.ย.63 1 มิ.ย.-10 ต.ค.63	31 พ.ค. 63 1-30 มิ.ย.63 1-30 มิ.ย.63 1มิ.ย.-10 ต.ค.63	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
6	ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้วิธีการหลากหลาย รูปแบบได้แก่ 1 เยี่ยมชั้นเรียน 2 การสังเกตการสอน 3 การรายงานผลการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม 4 การนิเทศบูรณาการร่วมกับกิจกรรม PLC 5 การนิเทศผ่านการประชุมประจำเดือน 6 การนิเทศออนไลน์	ทุกเดือน 2 ครั้ง/ภาคเรียน เสร็จกิจกรรม 1 ครั้ง/สัปดาห์ ทุกเดือน ทุกสัปดาห์	1 ครั้ง/ภาคเรียน 2 ครั้ง/ภาคเรียน เสร็จกิจกรรม 1 ครั้ง/เดือน ทุกเดือน ทุกสัปดาห์	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
7	สร้างกลุ่มเครือข่ายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 1. กลุ่มวิชาการช่วงชั้น 2. กลุ่ม PLC	ทุกสัปดาห์ ทุกสัปดาห์	ทุกเดือน ทุกเดือน	ผู้บริหาร/ ครูวิชาการ
8	ผู้รับการนิเทศ สรุป/รายงานผลการรับการนิเทศ	สิ้นสุดกิจกรรม	สิ้นสุดกิจกรรม	ผู้บริหาร
9	ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู
10	ครูและผู้บริหารร่วมสังเคราะห์รายงานผล การปฏิบัติงาน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู
11	นำเสนอผลการดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ	1 ครั้ง/ภาคเรียน	1 ครั้ง/ภาคเรียน	คณะครู

ขั้นที่ 6 Expand การเผยแพร่

6.1 ครูและผู้บริหารร่วมสังเคราะห์รายงานผลการปฏิบัติงาน นำเสนอผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รายงานผลการดำเนินงาน ผลการนิเทศ ผลการสังเกตการสอน รายงานผลการพัฒนาบันทึกผลหลังสอน รายงานผลการจัดการเรียนการสอน รายงานการประเมิน ฯลฯ เมื่อดำเนินการกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น

6.2 นำเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่ม line ผู้ปกครอง Facebook โรงเรียนโคกล่าพานวิทยา และหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น

1.3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกล่าพานวิทยา พบว่า โรงเรียนน่าอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ ดังนี้

1.3.1 ผลที่เกิดกับโรงเรียน ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาที่มีรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างได้ ประจำปีการศึกษา 2564

1.3.2 ผลที่เกิดกับครู ดังนี้

1) ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามแนว Active learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ครูมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย สามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการสร้างบทเรียน การสร้างสื่อการสอนผ่านกลุ่ม Line, ZOOM, GOOGLE MEET เป็นต้น

1.3.3 ผลที่เกิดกับผู้เรียน ดังนี้

1) นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) ร้อยละ 53.38 ของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาในระดับ 3 ขึ้นไป

1.2) ร้อยละ 70.28 ของนักเรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนระดับดีขึ้นไปในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563

1.3) ร้อยละ 100 ของนักเรียน มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีขึ้นไประดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563

1.4) ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับผ่านขึ้นไป

1.5) ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับผ่านขึ้นไป

1.6) ร้อยละ 100 ของเด็กปฐมวัยมีผลการประเมินพัฒนาการแต่ละด้านในระดับ 3 หรือระดับดี

1.7) ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าระดับชาติ และมีพัฒนาการสูงกว่าปีการศึกษา 2562

1.8) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2563 สูงกว่าปีการศึกษา 2562

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ น้อยถึงปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ มากที่สุด และโรงเรียนโคกลำพานวิทยามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน คือ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและ หลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัว อยู่เสมอในด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สนับสนุน ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ ปรากฏแก่บุคคลอื่น กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา มีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้รูปแบบ ADVICE MODEL ดังนี้

ขั้นที่ 1 Analysis of the state and context of the school (Analysis) การวิเคราะห์ สภาพและบริบทของสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 Design and planning of supervision (Design) การออกแบบและวางแผน การนิเทศ

ขั้นที่ 3 Value Creation การสร้างคุณค่า

ขั้นที่ 4 Improvement and building Network (Improve) การยกระดับตนเองและ การสร้างเครือข่าย

ขั้นที่ 5 Checking (Check) การตรวจสอบ

ขั้นที่ 6 Expanding (Expand) การเผยแพร่

3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า โรงเรียนนำอยู่ ครูสอนดี นักเรียนมีคุณภาพ ดังนี้

3.1 โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างได้

3.2 ครูวางแผนการและมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย สามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้และตรงตามความต้องการของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

3.3 นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกลำพานวิทยา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด และโรงเรียนโคกลำพานวิทยามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน 3 ลำดับแรก คือ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักสูตรที่ครูมีความต้องการในการพัฒนา ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการนิเทศภายในมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานไว้และเมื่อวางแผนในการดำเนินการอย่างใด ควรจะดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินการระยะต่อไปสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการนิเทศ และการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินการมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (Urwongse, 2557: 3) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ระบบการนิเทศเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงกลไกหรือกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ องค์ประกอบของระบบการนิเทศ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้าครอบคลุมเกี่ยวกับหลักการนิเทศ บุคลากรการนิเทศ และปัจจัยสนับสนุน 2) กระบวนการนิเทศ 3) ผลผลิตคือ เจตคติความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของครู 4) ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงการนิเทศ และ 5) สภาพแวดล้อมภายนอกของระบบผู้บริหารมีบทบาทการจัดการระบบ

การนิเทศโดยกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศจัดเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามระบบ นอกจากนี้ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศยังพบว่า ต้องมีการกระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แต่งตั้งคณะทำงานตามความถนัดและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในที่ประชุม นำผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมาแสดงให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น และกำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌ็อง-ฟร็องซัว ทับสุลี (Thapsul, 2559: 387) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า องค์ประกอบของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผู้นิเทศภายใน สมรรถนะผู้นิเทศภายใน ผู้ได้รับการนิเทศภายใน ทรัพยากรสนับสนุนการนิเทศภายใน สภาพแวดล้อมสนับสนุนการนิเทศภายใน และการจัดการภายในทีมงาน 2) กระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การสร้างทีมงานนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานการวางแผนการนิเทศภายใน ร่วมกันกับทีมงาน การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน การดำเนินการนิเทศภายใน ร่วมกันกับทีมงาน การกำกับติดตามการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน และการประเมินผลการนิเทศภายในร่วมกันกับทีมงาน 3) ผลผลิต (Output) และ 4) ผลลัพธ์ (Outcome) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความรู้และความสามารถของทีมงานนิเทศภายใน ความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ได้รับการนิเทศภายใน พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ได้รับการนิเทศภายใน และความพึงพอใจในระบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐาน และ 5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรายงานผล และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเทศภายในของโรงเรียนโคกคำพานวิทยา มีการขับเคลื่อนระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้รูปแบบ ADVICE MODEL ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีกระบวนการเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแนวคิดของเดมมิ่ง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เกิดกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพและบริบทของสถานศึกษา (Analysis) การออกแบบและวางแผนการนิเทศ (Design) การสร้างคุณค่า (Value Creation) การยกระดับตนเองและการสร้างเครือข่าย (Improve) การตรวจสอบ (Check) และ การเผยแพร่ (Expand) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถ

ปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร จะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนของการนิเทศในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์และตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Harris (1985: 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศ ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการจัดองค์การ 3) ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ 4) ขั้นการควบคุม และ 5) ขั้นการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดุลย์ วงศ์กอม (Wongkorm, 2552: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการนิเทศภายในและปฏิบัติตามแผนการนิเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและร่วมวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้พัฒนาตนเอง จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงาน และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ
4. ดำเนินการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในตามรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการดำเนินการนิเทศภายใน
2. ควรมีการประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อศึกษาความสำเร็จของการดำเนินการในเชิงปริมาณควบคู่กับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาประเด็นที่ส่งผลให้ระบบนิเทศไม่ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรรทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร จำกัด.
- เก็จนก เอื้อวงศ์. (2557). **การนิเทศในสถานศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>. สืบค้น ณ วันที่ 30 พฤษภาคม 2563.
- ณัฐพงศ์ ทับสุลิ. (2559). **การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาบริหาร และพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการไค้ช**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อดุลย์ วงศ์ก่อม. (2552). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- Deming in Mycoted. (2004). **Plan Do Check Act (PDCA)** (Online) Available <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php> Harris, 30 May 2020.
- B.M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

The Opinion of Administrators and Teachers About The Trait of Professional
Administrators in Sisaket Educational Service Area Office 4

ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล*

Panya Treeterpojkul

บทคัดย่อ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของ
ผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร
มืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ประชากรที่ใช้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ
ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 2,265 คน ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,034 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 34 คน และครู จำนวน 297 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น
และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F ผลการวิจัย พบว่า

*ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ดร., สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

Senior Professional Level Supervisor Dr., Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณลักษณะ / ผู้บริหารมีอาชีพ

ABSTRACT

Characteristics of professional administrators in basic education institutions According to the opinions of government teachers Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4 The objective of this study was to study the characteristics of professional administrators in basic education institutions. According to the opinions of government teachers Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4 and to compare the opinions of government teachers on the characteristics of professional administrators in basic education institutions. Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4, classified by position work experience and school size. The population used in this research was 2,265 government teachers under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 4, totaling 2,265 people. It consists of 231 school administrators and 2,034 teachers. The sample group used in this research was 331 civil servant teachers under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4, consisting of 34 school administrators and 297 teachers. which was obtained by randomly stratified by using the size of the school as a class and the sample size was determined using

the ready-made tables of Krejcie and Morgan. The instrument used to collect the data was a 5-level estimation questionnaire with a confidence value of .96 for the whole issue. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The results of the research found that

1. Characteristics of professional administrators in basic education institutions According to the opinions of government teachers Under the Office of Sisaket Elementary Education Service Area 4, as a whole, in terms of knowledge about the performance of duties management skills Leadership personality human relations and morality and ethics are at a high level

2. Comparison of the opinions of government teachers towards the characteristics of professional administrators in basic education institutions Under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4, classified by position work experience and the size of the educational institutes overall; management skills Leadership personality human relations morality no different.

Keywords : attribute / professional executive

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเชื่อมโยงข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วเกิดเป็นเครือข่ายที่ไร้พรมแดนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ณ ที่หนึ่งย่อมที่จะต้องส่งผลกระทบต่อกันทันทีในวงกว้างจากกระแสของพลวัตดังกล่าว ทำให้โลกเข้าสู่มิติสัมพันธ์รูปแบบใหม่ ซึ่งทำให้เกิดความพยายามในการที่จะจัดระเบียบโลกภายใต้มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษา ที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบในด้านของการเป็นโอกาสและเป็นภัยคุกคามในเวลาเดียวกัน ต่อมาการพัฒนาของทุกประเทศทั่วโลก ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ และเปิดกว้างออกสู่นานาชาติมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูประบบราชการ และปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศสู่การแข่งขันบนเวทีนานาชาติ และการพัฒนาที่นำไปสู่ยุคสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy society) ที่ประชาชนสามารถที่จะเรียนรู้ สร้างความรู้ และสามารถที่จะใช้ความรู้ในการผลิตเพื่อการแบ่งปันได้อย่างมีมาตรฐาน ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้ เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการศึกษา เพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถ และโอกาสในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถเรียนรู้ สืบค้นความรู้ จัดเก็บความรู้ และสามารถใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555: 1) ในช่วงการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรูปแบบกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และขณะเดียวกันจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิด มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างงาน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2541: 1) กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2541 เพื่อให้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นผู้นำและสร้างผู้นำในระดับผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งสามารถสร้างวัฒนธรรมขององค์กร ด้วยการคิด พูด และปฏิบัติ และจัดระบบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ทำงานได้สำเร็จ จนนำไปสู่การพัฒนาตนเอง คิดได้เอง ตัดสินได้เอง พัฒนาได้เองของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้บริหารมืออาชีพจึงต้องแสดงออกอย่างชัดเจน และสม่ำเสมอเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความมั่นใจในการปฏิบัติ จนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกระบบผลสำเร็จให้แก่บุคลากรแต่ละคนและทุกคน จนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับ นำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีความสามารถทางการบริหาร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 53 กำหนดให้เมืองครุวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาให้มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ด้วยหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ จึงจะบริหารและจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการแนวทาง รูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง

องค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดทั้งชมรมสมาคมในสังคม สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้สรุปผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการที่ชัดเจนในสังคมไทยประการ ดังนี้ 1) จะเพิ่มคุณภาพของคนไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ 2) จะทำให้เกิดความเสมอภาคและสิทธิทางการศึกษา 3) จะทำให้สังคมเกิดศรัทธาต่อความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) จะเพิ่มความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักของการเปลี่ยนแปลง 5) จะทำให้เกิดการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6) จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการคนทั้งมวลเพื่อการศึกษา (All for education) จะทำให้เกิดเอกภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการบริหารการศึกษา 7) จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสังคมก้าวหน้า 8) จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองและจะส่งผลให้กระบวนการปฏิรูปการเมืองสัมฤทธิ์ผลได้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 5) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์นั้น การบริหารภารกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพจึงจะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยดีและบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วและไร้พรมแดนการบริหารจัดการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นมืออาชีพในฐานะเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองของบุคลากรและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และบรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 2,265 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และ ครู จำนวน 2,034 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน และ ครู จำนวน 297 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นและกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608-610)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ตำแหน่ง จำแนกเป็น
  - ผู้บริหารสถานศึกษา
  - ครู
2. ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น
  - ต่ำกว่า 10 ปี
  - 10-15 ปี
  - มากกว่า 15 ปี
3. ขนาดของสถานศึกษา
  - ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
  - ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121- 300 คน)
  - ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่
2. ด้านทักษะการบริหาร
3. ด้านความเป็นผู้นำ
4. ด้านบุคลิกภาพ
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์
6. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างในเชิงวิชาการทางการบริหารการศึกษาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการ ได้หลักและวิธีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางการบริหารงานพัฒนาบุคลากร (Staff Development) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการบริหารการศึกษา เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางต่อไป
3. ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อนำไปใช้พัฒนาบุคลากรหรือนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ
2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบเนื้อหาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ภาษา และความถูกต้อง (IOC) นำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์ IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ชุด นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน
4. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบค่า F และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

1) ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีความคิดริเริ่มในการนำแนวคิด หลักการใหม่ ๆ มาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการจัดการศึกษา และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านทักษะการบริหาร อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารใช้วิธีที่หลากหลายเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารนำเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่ มาใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถเหมาะสม และยุติธรรม และผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละเพื่องานในหน้าที่ 6) ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี และผู้บริหารยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและ

รายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านทักษะการบริหาร ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้มีการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถ เจตคติ ด้านการบริหารสำหรับผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารที่จะเข้าสู่ตำแหน่งต้องมีการสอบคัดเลือก เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งในหลักสูตรประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ในปัจจุบันผู้บริหารไม่ว่าจะอยู่องค์กรใด

ก็ตามต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง จากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานในองค์กรได้ใช้เต็มศักยภาพของตนเอง โดยใช้มนุษยสัมพันธ์เพื่อให้บุคลากรทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้บริหารต้องมีการพัฒนาตัวเองตลอดเวลา โดยการเข้าฝึกอบรม ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำความรู้ที่นำมาพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งกานต์ มณีฉาย (2559: 67) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้
  - 1.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ผู้บริหารมีสุขภาพจิตที่ดี และผู้บริหารสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน อันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 1.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารมีคุณธรรมในจิตใจ ผู้บริหารเป็นผู้มองโลกในแง่ดี และผู้บริหารมีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน อันดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารมีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน
  - 1.3 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารสามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการทำงาน ผู้บริหารสามารถติดตามงานของผู้ร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดีอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน
  - 1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ผู้บริหารใส่ใจในรายละเอียดการทำงานของผู้ร่วมงานและผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน อันดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารรู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา
  - 1.5 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารเป็นที่รักและนับถือของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงที่ดี และผู้บริหารสามารถควบคุมทุกสถานการณ์ได้ อันดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าตำแหน่งการปฏิบัติงานนั้นอยู่ในสายบังคับบัญชา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารงาน และต้องเป็นผู้นำทาง การศึกษาในสถานศึกษา ที่จะต้องแสดงออกมาตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ ส่วนหัวหน้า ฝ่ายบริหารสถานศึกษา จะเป็นผู้รับหน้าที่นำคำสั่งจากผู้บริหารสถานศึกษา ไปกระจายงานตามสายบังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรรัตน์ ดอกพิกุล (2559: 85) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการและครูต่างมีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารโดยกำหนดแผนงานและโครงการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และก้าวทันต่อวิทยาการใหม่ ๆ ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี รับฟังความคิดเห็น

และส่งเสริมให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ให้เกียรติ และความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน ด้วยความจริงใจ ให้กำลังใจและยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล และยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภมาส วิสีชนาม (2560: 74) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งจากวิทยากรภายในและภายนอกมีการติดตาม นิเทศ การสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดต่าง ๆ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ โดยกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา การพิจารณาความดีความชอบ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม การพัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลานนา รังงาม (2562: 69) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี และด้านการสร้างพลังและแรงบันดาลใจเชิงบวก

ไม่มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ และด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมเรื่องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความกระตือรือร้นในการทำงาน และผู้บริหารควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ประพฤติตนให้น่าเลื่อมใส ศรัทธา โดยการจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ตามสถานที่เหมาะสม
3. ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ผู้บริหารควรส่งเสริมเรื่องการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดี เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีความรู้รอบตัวทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองและโลก โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องใหม่ ๆ ในโรงเรียน
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรส่งเสริมการรู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา ยกย่องให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน และพูดจาสุภาพกับทุกคน
5. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรส่งเสริมความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีความสามารถในการพุดจูงใจให้เพื่อนร่วมงานคล้อยตามได้ สามารถสร้างทีมงานที่ดีได้
6. ด้านทักษะการบริหาร ผู้บริหารควรส่งเสริมในการอบรมพัฒนาการใช้ทักษะในการบริหารในลักษณะของทักษะต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- รุ่งกานต์ มณีฉาย. (2559). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลานนา รักงาม. (2562). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภมาส วิสีชนาม. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **108 คู่มือ 2 ปัญหาปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). **จากรามเกียรติสู่การประเมิน**. กรุงเทพฯ: ปาริชาติเครื่องเขียน.
- อุไรรัตน์ ดอกพิกุล. (2559). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.**

การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL

The development of Watchanthanaram srirong mueang utit School Internal Supervision with LD-DL technic

พรทิพย์ ตรีสกุลวงศ์*

Porntip Treesakulwong

บทคัดย่อ

การวิจัยปฏิบัติการนี้ดำเนินการภายใต้แนวคิด “ทุกคนสามารถเป็นผู้นิเทศได้จากการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ” ด้วยเทคนิค LD-DL วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL 2) เพื่อศึกษาผลการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ทั้ง 2 วงรอบ ส่งผลให้ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในทั้งงานหลัก งานส่งเสริมสนับสนุน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความมั่นใจ ความเป็นผู้นำในเชิงวิชาการและการนิเทศงาน คิดเป็นร้อยละ 83.33 2) ผลของการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถการนำความรู้ความเข้าใจไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.61$) และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.55$)

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน/ เทคนิค LD-DL

* ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
School director, Wat Chantananaram School (Srirongmueanguthit), Chanthaburi Primary Educational Service
Area Office 1

Abstract

This action research is carried out under the concept of "Everyone can be a supervisor by learning and doing" with LD-DL technique which are aimed at 1) To develop internal supervision in Wat Chantanaram School (Sri Rong Muang Uthit), Chanthaburi with LD-DL technique 2) To study the results of internal supervision in Wat Chantanaram School (Sri Rong Muang Uthit), Chanthaburi with LD-DL technique under the covid-19 pandemic situation. The sample in research were 6 participants. Sixty teachers were the target group. And the research instruments consisted of meeting notes, interviews form, and satisfaction survey. The qualitative data was analyzed by content analysis and quantitative data using statistics including percentage, average (μ), and standard deviation (σ)

The findings showed that 1) The development of internal supervision in Wat Chantanaram School (Sri Rong Muang Uthit), Chanthaburi with LD-DL techniques for all second cycles. They affect to 83.33 % of supervisors to understand and realize to the Internal Supervision, main tasks, promotion and support process. In addition, it comes with the confidence and the academic leadership 2) Watchanthanaram school internal supervision results with LD-DL technique under the covid-19 pandemic situation, teachers and all educational members are able to improve their knowledge for teaching management methods to students. Taking as the maximum level of $\mu = 4.52$, $\sigma = 0.61$. Moreover, they are satisfied with the internal supervision performance with LD-DL techniques. As the maximum level of ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.55$)

บทนำ

เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตราที่ 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ อันประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งได้มีการกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา และกำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วยในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านตัว บ่งชี้ที่ 10.15 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) กำหนดให้มีการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

การนิเทศภายใน คือ การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555: 71) ซึ่งการนิเทศภายในช่วยให้บุคลากรพัฒนางานในสถานศึกษาได้ตรงและสอดคล้องกับสภาพปัญหา เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดและรับทราบบริบทในการปฏิบัติงานดีที่สุด แต่การนิเทศจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้นิเทศที่ผู้บริหารมอบหมาย ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้รับการนิเทศ ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถของผู้นิเทศ การยอมรับของผู้รับการนิเทศ และการนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงงานนั้น ๆ ซึ่งหากมีการจัดระบบการนิเทศที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานนั้น ๆ จะช่วยการนิเทศมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้จริง

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งด้านการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรม การเรียนการสอนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (On Site) ต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ เนื่องจากไม่สามารถเปิด ทำการเรียนการสอนแบบ On Site ได้ ตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID- 19 ของกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศกำหนดแนวทางการในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ 5 รูปแบบ ดังนี้ การเรียนแบบ On-site คือ การเดินทางมาเรียนที่โรงเรียนซึ่งเหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีปริมาณนักเรียนน้อย สามารถจัดพื้นที่แบบเว้นระยะห่างและเข้มงวด การสวมหน้ากากอนามัยตามมาตรการด้านสาธารณสุข การเรียนแบบ On-Air ผ่านระบบมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือ DLTV การเรียนแบบ On-Line ครูผู้สอนทำการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนแบบ On-demand ผ่านระบบแอปพลิเคชัน และการเรียนแบบ On-hand ครูผู้สอนจัดทำเอกสารใบงานให้นักเรียนทำที่บ้าน อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความปลอดภัยและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ บนพื้นฐานความปลอดภัยทั้งครูผู้สอนและนักเรียนเป็นอันดับแรก การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ On-Line และ On-demand ต้องอาศัยสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ต ในการเชื่อมต่อกับนักเรียนแบบทางไกล อันเป็นแนวทางการสอนแบบใหม่ที่ครูผู้สอนต้องมีการปรับตัวเรียนรู้ และนำมาจัดการเรียนการสอนให้ได้

โรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจนถึงปานกลาง และมีการย้ายถิ่นตามผู้ปกครองที่มาประกอบอาชีพ พื้นฐานการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม บุคลากรมีความหลากหลาย ทั้งด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ความสามารถ ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา มีความประสงค์จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในการจัดการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบปกติ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิด แนวปฏิบัติของบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรค COVID- 19 ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งการนิเทศภายในมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาเทคนิคการนิเทศภายใน แบบ LD-DL มาใช้ในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

เนื่องจากการนิเทศด้วยเทคนิค LD-DL มีแนวคิดมาจาก (ยีนยง ราชวงศ์: 2553) ว่าการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดคือการนิเทศจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนั้น เพราะสามารถรับรู้ และเข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานของตนเองได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนั้น และในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID- 19 ผู้บริหารไม่สามารถทำการนิเทศตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันต้องใช้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ จึงต้องมีการพัฒนาเทคนิคการนิเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้การนิเทศภายในเกิดประสิทธิผลอย่าง

มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงศึกษาวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาเทคนิค การนิเทศแบบ LD-DL ขึ้นมาจากแนวคิดที่ทุกคนสามารถเป็นผู้นิเทศได้จากการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL

2.2 เพื่อศึกษาผลของการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID- 19

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กระบวนการทำงานที่เป็นวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart (ประวัติ เฮอร์วอร์ธ, 2545: 142; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart, 1998: 11-15) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ขั้นตอน โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning: P) 2. ขั้นการปฏิบัติ (Action: A) 3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation: O) 4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection: R)

3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน ของโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี เข้าร่วมการปฏิบัติหน้าที่การเป็นผู้นิเทศ ให้การสนับสนุนการนิเทศ เป็นผู้สะท้อนผลการนิเทศ ภายในด้วยเทคนิค LD-DL ประกอบด้วย

- ผู้วิจัย (ผู้อำนวยการโรงเรียน)
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน
- หัวหน้างานบริหารวิชาการ
- หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป
- หัวหน้าฝ่ายบริหารงบประมาณ
- หัวหน้าฝ่ายบุคคล

3.1.2 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2564

3.2 ขอบเขตการวิจัย

3.2.1 ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านงานวิชาการ ประกอบด้วย

1) งานหลัก เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ประกอบด้วย งานหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนี้

(1) งานหลักสูตร ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน (การจัดการเรียนปกติ และการจัดการศึกษาพิเศษ) การจัดทำแผนการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดครูผู้สอนการจัดชั้นเรียน (จัดนักเรียนเข้าแผนการเรียน) การจัดกิจกรรมในหลักสูตร และการผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

(2) การเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การพัฒนาเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนาเทคนิคในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

(3) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การสร้างข้อทดสอบ การวัดและประเมินผลงานทะเบียนวัดผล และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

2) งานสนับสนุนวิชาการ เป็นงานที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ งานสนับสนุนวิชาการที่ผู้บริหารอาจจะจัดให้มีการนิเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหลักตามโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย ประกอบด้วย 1) งานบุคลากร ได้แก่ งานอัตรากำลัง และงานส่งเสริมประสิทธิภาพบุคลากร 2) งานงบประมาณ ได้แก่ งานการเงินและงานพัสดุ 3) งานบริหารทั่วไป ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานธุรการ และงานเครือข่ายการศึกษาในชุมชน

3.2.2 แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ LD-DL

1) **หลักการของเทคนิค LD-DL** คือ การเรียนรู้และลงมือปฏิบัติและการลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างการเรียนรู้ โดยนำมาจากคำภาษาอังกฤษ 2 คำ คือ Learn (การเรียนรู้) และ DO (การลงมือปฏิบัติ) ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดหลักการของเทคนิคเป็น 2 แบบ คือ LD มาจาก Learn to Do คือ การเรียนรู้สิ่งที่ต้องการปฏิบัติให้เข้าใจก่อนแล้วนำไปปฏิบัติ และไม่ควรปฏิเสธว่าทำไม่ได้ ถ้ายังไม่ได้เรียนรู้สิ่งนั้นให้เข้าใจ DL มาจาก Do to Learn คือ การวิเคราะห์สิ่งที่ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ และหรือการนำศักยภาพที่ซ่อนเร้นออกมาปฏิบัติแล้วสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัตินั้นเพื่อพัฒนาหรือเป็นแบบอย่างในการพัฒนา (Best Practice)

2) แนวคิดของการพัฒนาเทคนิค LD-DL เพื่อการนิเทศภายใน ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็ว และรุนแรงทั่วโลก มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกิจการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้หรือเนื้อหาต่าง ๆ ช่องทางการติดต่อสื่อสาร สื่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องได้แก่ โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์ระบบปฏิบัติการแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวและเรียนรู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวนมาเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน

(2) พลวัตของการเป็นสังคมหลากหลายวัย (Generations) สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายวัย (Generations) ซึ่งต้องมีวิถีชีวิตร่วมกันต้องปฏิบัติตามกิจกรรม ประกอบการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ทั้งด้านทัศนคติในการใช้ชีวิต ความรู้ความสามารถ วิถีชีวิตประจำวันของคนรุ่นใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อน ก็เป็นสิ่งที่คนทุก ๆ วัยต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวเข้าหากันทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

(3) ความจำเป็นในการใช้ชีวิตแบบ New Normal การใช้ชีวิตแบบ New Normal เป็นผลกระทบมาจากการเกิดโรค COVID- 19 ที่ระบาดไปทั่วโลก ส่งผลให้สังคมเปลี่ยนแปลงเพราะวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป คนต้องปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวันการทำการกิจกรรมต่าง ๆ การประกอบอาชีพ การทำกิจการงานทั้งหลาย รวมทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงไป และทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปลอดภัยและมีปกติสุข

(4) การสร้างความเข้าใจเพื่อการยอมรับและลดข้อขัดแย้งในการเปลี่ยนแปลงใด ๆ การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่คุณเคยปฏิบัติมาช้านานเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะในองค์กรที่มีความหลากหลายของคุณคนหลากหลายรุ่น ซึ่งมีจุดเด่น จุดด้อยที่แตกต่างกันไป ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องสร้างภาวะผู้นำให้เกิดแก่บุคคลในองค์กร ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถ ที่แตกต่างกัน และนำมาใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

(5) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในองค์กร ในการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นความสำเร็จที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับบุคลากรภายในเป็นขวัญกำลังใจและจะช่วยสร้างศรัทธาในการร่วมพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3.2.3 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ประกอบไปด้วย

- 1) การประชุมบุคลากรประจำเดือน เพื่อมอบนโยบาย และแนวคิดในการบริหารจัดการ รวมทั้งเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน
- 2) การประชุมบุคลากรที่เป็นคณะทำงานกลุ่มย่อยในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อปรึกษาหารือรับทราบปัญหาและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 3) การเสริมแรงทางบวกด้วยการให้กำลังใจ กล่าวชื่นชม มอบเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด ดังนี้

- 1) แบบบันทึกการประชุม เก็บข้อมูลการประชุมบุคลากรประจำเดือนและการประชุมคณะทำงานกลุ่มย่อย

- 2) แบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ

- (1) คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน
- (2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้
- (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้
- (4) การวัดและประเมินผล

ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ การนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ

- (1) งานหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) งานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- (3) งานบุคลากร

(4) งานงบประมาณ

(5) งานบริหารทั่วไป

ซึ่งเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของการประเมิน

(2) สร้างแบบประเมินตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา

(3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในด้านความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์พร้อมนำไปเก็บข้อมูลจริง ได้ค่า IOC ของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

แบบประเมิน ฉบับที่ 1 แบบประเมินการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ด้านการจัดการเรียนการสอน สำหรับเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีค่า IOC ของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.96 - 1.00

แบบประเมิน ฉบับที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL มีค่า IOC ของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.97 - 1.00

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2564 ถึง 31 มีนาคม 2565 ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครูและบุคลากร รับทราบถึงแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL จัดทำปฏิทินและกำหนดการปฏิบัติการนิเทศ ร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เริ่มต้นสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมบุคลากรประจำเดือน เพื่อมอบนโยบาย และแนวคิดในการบริหารจัดการ รวมทั้งกำกับติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการในวงรอบที่ 1 ตามปฏิทินที่กำหนดด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Planning: P) ขั้นการปฏิบัติ (Action: A) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation: O) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection: R) โดยใช้กลยุทธ์การประชุมบุคลากรประจำเดือน การประชุมคณะทำงานกลุ่มย่อย เพื่อปรึกษาหารือ รับทราบปัญหาและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการเสริมแรงทางบวกด้วยการให้กำลังใจ กล่าวชื่นชม มอบเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ ดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง ตุลาคม 2564 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต บันทึกการประชุม และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย รวมกันสะท้อนผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 เพื่อปรึกษาหารือ รับทราบปัญหาและร่วมกันออกแบบวางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 อย่างมีประสิทธิภาพ ตามปฏิทินที่กำหนด ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีทักษะและความมั่นใจในการปฏิบัติ กล้าให้คำปรึกษา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมบุคลากรประจำเดือน การประชุมคณะทำงานกลุ่มย่อย เพื่อปรึกษาหารือ รับทราบปัญหาและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการเสริมแรงทางบวกด้วยการให้กำลังใจ กล่าวชื่นชม มอบเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ ดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2564 ถึง มีนาคม 2565 เก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสังเกต บันทึกการประชุม สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และเก็บข้อมูลจากแบบประเมินบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยปฏิบัติการนี้ดำเนินการภายใต้แนวคิด “ทุกคนสามารถเป็นผู้นิเทศได้จากการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ” ด้วยเทคนิค LD-DL วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL 2) เพื่อศึกษาผลการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

1. การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรีด้วยเทคนิค LD-DL ให้มีประสิทธิภาพ ผลปรากฏดังนี้

วงรอบที่ 1 จัดการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 2 ครั้ง เพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติการนิเทศ และเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ (กลุ่มผู้ร่วมวิจัย) โดยการรวบรวมข้อมูลของการนิเทศงานแต่ละฝ่าย และร่วมกันอภิปรายผล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางดำเนินงาน ตามเทคนิคกระบวนการของ LD-DL สำหรับการนิเทศงานหลัก งานส่งเสริมและสนับสนุน โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Planning: P) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action: A) ขั้นตอนการสังเกตการณ์ (Observation: O) และขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection: R) ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน กำหนดปัญหาและความต้องการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกและประเด็นการนิเทศสำหรับการนิเทศงานหลัก งานส่งเสริมและสนับสนุน ที่จะปรับปรุง/พัฒนาอย่างชัดเจน จัดทำคำสั่งผู้รับผิดชอบ จัดทำปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศ จัดทำเครื่องมือการนิเทศ ดำเนินการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD (Learn to Do) และ DL (Do to Learn) ของโรงเรียน สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการนิเทศ และการให้คำปรึกษา แนะนำด้วยบรรยากาศของการเป็นกัลยาณมิตร แต่ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ LD-DL เป็นแนวคิดใหม่ที่นำมาปฏิบัติ ทำให้ผลการนิเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจึงนำไปพัฒนาต่อในวงจรรอบที่ 2

วงรอบที่ 2 การสะท้อนผลจากการปฏิบัติในวงจรรอบที่ 1 ปัญหาที่พบคือ ผลการนิเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นิเทศ ยังขาดความมั่นใจในการนิเทศ ไม่กล้าสะท้อนผลการนิเทศที่แท้จริง ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร จึงจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2 เพื่อสะท้อนผลการนิเทศ และร่วมกันวางแผน เพื่อกำหนดขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติการนิเทศด้วยเทคนิค LD-DL ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น และปฏิบัติการนิเทศงานและงานส่งเสริมและสนับสนุน ได้แก่ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหาร

ทั่วไป ผู้วิจัยมีการสังเกตการณ์และสะท้อนผล โดยกลยุทธ์การเสริมแรงอีกครั้ง พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL มากขึ้น และยังมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีทักษะและความมั่นใจในการปฏิบัติ กล้าให้คำปรึกษา สามารถปฏิบัติการนิเทศได้ตามแนวทางที่ได้ร่วมกันวางแผนและออกแบบไว้ จึงได้เทคนิคใหม่ ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดังนี้

เทคนิคของ LD (Learn to Do) คือ

1. กำหนดประเด็นการนิเทศอย่างชัดเจน
2. ระบุสิ่งที่ต้องเรียนรู้จากประเด็นการนิเทศ
3. ระบุวิธีการเรียนรู้สิ่งที่ต้องการเรียนรู้
4. ระบุภาระงานที่ต้องปฏิบัติจากการเรียนรู้

การนำเทคนิค LD (Learn to Do) ใช้ในการนิเทศภายใน ดังนี้

1. ผู้นิเทศจัดทำตารางเหตุผลสัมพันธ์ LD (Learn to Do) สำหรับประเด็นในการนิเทศงานหลัก และงานส่งเสริมสนับสนุนงานหลักในช่องคอลัมน์ที่ 1
2. ผู้นิเทศวิเคราะห์สิ่งที่ต้องเรียนรู้จากประเด็นการนิเทศหลัก และเขียนเนื้อหาในช่องคอลัมน์ที่ 2
3. ผู้รับการนิเทศกำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าสามารถใช้การเรียนรู้จากทางใดบ้างลงในช่องคอลัมน์ที่ 3
4. ผู้รับการนิเทศระบุภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ตามประเด็นของการนิเทศในช่องคอลัมน์ที่ 4
5. ผู้รับการนิเทศปฏิบัติตามภาระงานที่ระบุไว้ในภาระงานที่ต้องปฏิบัติ

เทคนิคของ DL (Do to Learn) คือ

1. กำหนดประเด็นการนิเทศอย่างชัดเจน
2. ระบุสิ่งที่ปฏิบัติตามภาระงาน
3. ระบุกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
4. ระบุความรู้ที่เกิดขึ้น/ความรู้ที่ได้/ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ในชั้น LD

การนำเทคนิค DL (Do to Learn) ไปใช้ในการนิเทศภายใน ดังนี้

1. ผู้รับการนิเทศระบุประเด็นการนิเทศในชั้น LD ในตารางช่องคอลัมน์ที่ 1
2. ผู้รับการนิเทศระบุภาระงานที่ปฏิบัติจากขั้นตอน LD มาเขียนในช่องคอลัมน์ที่ 2
3. ผู้รับการนิเทศระบุแนวทางการเรียนรู้ที่ใช้หรือค้นพบใหม่ในช่องคอลัมน์ที่ 3
4. ผู้รับการนิเทศระบุการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหรือความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานในขั้นตอน LD
5. รายงานผลการเรียนรู้หรือความรู้ที่ได้ค้นพบจากขั้นตอน LD

ผลการวิจัยจากการนำแนวปฏิบัติการนิเทศแบบ LD-DL ด้วยการประชุมกลุ่มย่อยนำเสนอไว้ในตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 เทคนิค LD (Learn to Do) เพื่อนิเทศงานหลัก

กำหนดประเด็น การนิเทศ	สิ่งที่ต้องเรียนรู้	วิธีการเรียนรู้	ภาระงานที่ต้องปฏิบัติ
งานหลักของครู 1.งานหลักสูตร	องค์ประกอบ ของหลักสูตร	☐ ศึกษาด้วยตนเองจาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ☐ ต้องการความช่วยเหลือ จากผู้นิเทศ	1.วิเคราะห์หลักสูตรรายสาระ และระดับชั้น 2.จัดทำกำหนดการสอน 3.ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น 4.จัดทำแผนการวัดประเมินผล 5.จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. งานการเรียนรู้การสอน	รูปแบบการจัดการเรียนรู้/เทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้ มีรายละเอียด สำคัญอย่างไร	☐ ศึกษาด้วยตนเองจากแหล่ง เรียนรู้ต่างๆ ☐ ต้องการความช่วยเหลือ จากผู้นิเทศ	1.จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มี องค์ประกอบครบถ้วน 2.เสนอขออนุมัติใช้แผนล่วงหน้า 3.จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ 4.สร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชิ้น
3. งานการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	1.ความจำเป็นในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้แต่ละชนิด 2.ประเภทเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 3.คุณภาพของเครื่องมือ วัดและประเมิน ผลที่ดี 4.การหาคุณภาพเครื่องมือวัด ประเมินผล	☐ ศึกษาด้วยตนเองจากแหล่ง เรียนรู้ต่างๆ ☐ ต้องการความช่วยเหลือ จากผู้นิเทศ (ระบุ.....)	1.จัดทำเครื่องมือวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ 2.การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2 เทคนิค DL (Do to Learn) เพื่อนิเทศงานหลัก

กำหนดประเด็นการ นิเทศอย่างชัดเจน	สิ่งที่ปฏิบัติ	กระบวนการเกิดการ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น/ความรู้ที่ได้
1.งานหลักสูตร	หลักสูตรรายสาระ หน่วยการเรียนรู้รายสาระ	☐ ฐานความรู้เดิมและหรือ ความสนใจของตน ☐ ค้นพบจากการปฏิบัติงาน	1.การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท หรือสถานการณ์ปัจจุบัน 2.การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3.แนวทางในการประเมินหลักสูตร
2. งานการเรียนการสอน	มีการจัดการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย	☐ ฐานความรู้เดิมและหรือ ความสนใจของตน ☐ ค้นพบจากการปฏิบัติงาน	1.การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน หรือเหมาะสมกับ เนื้อหาสาระ 2.นวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจและใช้ประโยชน์ได้อย่าง มีคุณภาพ 3.มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มากขึ้น
3. งานการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	1.การใช้เครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่มีคุณภาพและ ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับ การเรียนรู้	☐ ฐานความรู้เดิมและหรือ ความสนใจของตน ☐ ค้นพบจากการปฏิบัติงาน	1.แนวทางการวัดและประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ 2.การเลือกเครื่องมือวัดและ ประเมินผลได้ถูกต้องเหมาะสม กับสิ่งที่ต้องการวัด

ตารางที่ 3 เทคนิค LD (Learn to Do) เพื่อนิเทศงานส่งเสริมและสนับสนุน

กำหนดประเด็นการ นิเทศอย่างชัดเจน	สิ่งที่ต้องเรียนรู้	วิธีการเรียนรู้	ภาระงานที่ต้องปฏิบัติ
1.งานบุคลากร	1.วิชาเอก 2.ความสามารถพิเศษ 3.ความสนใจ 4.บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน	☐ ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ☐ สอบถาม ☐ สังเกตคุณลักษณะ และพฤติกรรม	1.การจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสม กับงาน 2.การส่งเสริมและพัฒนาคุณสมบัติ 3.จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร
2. งานงบประมาณ	1.จำนวนงบประมาณและ แหล่งงบประมาณ ความต้องการจำเป็น และ จัดทำเอกสารหลักฐานที่เป็น ระบบ ระเบียบถูกต้อง ตรวจสอบได้	☐ ตรวจ สอบเอกสารที่ เกี่ยวข้อง ☐ การประชุมวางแผน ☐ รายงานผลการดำเนินงาน ☐ รายงานผลการดำเนินงาน	1.วิเคราะห์ผลการใช้งบประมาณ ด้านความต้องการจำเป็น ความ คุ้มค่าและประสิทธิภาพจากรายงาน 2.จัดทำแผนการบริหารงบประมาณ ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ตามแผนพัฒนาคุณภาพและ แผนปฏิบัติการ 3.แนวทางแก้ไขปัญหาในการ เบิกจ่ายงบประมาณที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานขององค์กร
3. งานบริหารทั่วไป	1.การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง 2.การกำกับติดตามดูแล การปฏิบัติงาน	☐ สำนักรวบรวมตรวจสอบสภาพจริง ☐ ศักยภาพงาน และเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง	1.แนวทางแก้ไขปัญหาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว 2.การวางแผนการดำเนินงานเดิมที่มี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4 เทคนิค DL (Do to Learn) เพื่อนิเทศงานส่งเสริมและสนับสนุน

กำหนดประเด็นการ นิเทศอย่างชัดเจน	สิ่งที่ปฏิบัติ	กระบวนการเกิดการ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น/ความรู้ที่ได้
1.งานบุคลากร	1.การจัดครูเข้าสอนในแต่ละชั้น เรียนตามความสามารถ ความถนัด และเหมาะสม 2.การจัดวางตัวบุคคลเหมาะสม กับงานแต่ละฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ	☐ ประเมินผลความก้าวหน้า ของการปฏิบัติ ☐ สอบถามผู้เกี่ยวข้อง ☐ สังเกตคุณลักษณะ และพฤติกรรม	1.ทราบความสามารถแท้จริง ของบุคลากร 2.ทราบความสามารถหรือศักยภาพ ซ่อนเร้น 3.การส่งเสริมสนับสนุนอย่างถูกต้อง

กำหนดประเด็นการ นิเทศอย่างชัดเจน	สิ่งที่ปฏิบัติ	กระบวนการเกิดการ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น/ความรู้ที่ได้
2. งานงบประมาณ	1.การวิเคราะห์และจัดทำ แผนการบริหารงบประมาณ ที่สอดคล้อง	☐ ตรวจสอบเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ☐ การประชุมวางแผน	1.การจัดทำเอกสารการเบิกจ่าย 2.กระบวนการใช้งบประมาณและ การจัดทำเอกสารล่วงหน้าที่มี ประสิทธิภาพ 3.จัดระบบ ระเบียบเกี่ยวกับเอกสาร ทางการเงิน บัญชีและพัสดุอย่าง ถูกต้องและประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ 4.จัดทำคู่มือการบริหารงาน งบประมาณ
3. งานบริหารทั่วไป	1.การใช้ประโยชน์จากอาคาร สถานที่ 2.ระบบการสื่อสารและ เทคโนโลยีภายในสถานศึกษา 3.งานกิจกรรมนักเรียนและการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.งานสาธารณูปโภค 5.งานซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ	☐ สำรวจตรวจสอบ สภาพจริง ☐ ศึกษารายงาน และ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	1.กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงาน กิจกรรม ต่าง ๆ 2.จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละประเด็นเพื่อนำไปวางแผน การส่งเสริมและพัฒนาในแต่ ละงาน แต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงบประมาณ

2. ผลของการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผู้วิจัยนำเสนอผลเชิงคุณภาพและผลเชิงปริมาณในประเด็นต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในระดับหัวหน้าฝ่าย ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL จำนวน 6 คน มีขอบข่ายการพัฒนา 2 เรื่อง คือ การส่งเสริมภาวะผู้นำในการนิเทศภายใน และความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิค LD-DL เพื่อการนิเทศภายใน นำเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

ผู้วิจัย ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน การแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่ม การจัดทำตารางเหตุผลสัมพันธ์ในการนำเทคนิค LD-DL ของแต่ละฝ่ายไปใช้ พบว่า หัวหน้าฝ่ายได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการนิเทศจากการได้ร่วมประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้บริหาร เพื่อวางแผนการทำงาน

ร่วมกัน ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อวางแผนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน และทำให้ทุก ๆ ฝ่ายมองเห็นความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ทำให้มีการป้องกันและสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์ นอกจากนั้นการร่วมประชุมกลุ่มย่อยช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น เพราะสามารถหาข้อมูลของฝ่ายนั้น ๆ ตามความต้องการจำเป็นได้ทันที นอกจากนั้นการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารสารสนเทศต่าง ๆ ผ่านสมาร์ตโฟน เช่น การส่งข้อมูล การประชุม การติดตามงานผ่านระบบไลน์กลุ่มต่าง ๆ ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว ช่วยลดความผิดพลาดของข้อมูลและมีการปฏิบัติที่ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้นิเทศจึงเกิดความมั่นใจในการนิเทศมากขึ้น นอกจากนั้นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้ผู้นิเทศมือใหม่ คือ การให้แรงเสริมทางบวกจากผู้บริหารด้วยการให้กำลังใจ ชื่นชมและส่งเสริมให้มีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำด้วยการเป็นวิทยากรจัดอบรมปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากรในโรงเรียนวัดจันทนารามครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้ง 4 ฝ่าย

2.2 การศึกษาคุณภาพของการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลการนิเทศภายในครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดจันทนารามฯ จำนวน 60 คน และจากการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรต่อการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL นำเสนอผลในตารางที่ 5 - 6

ตารางที่ 5 แบบประเมินการนิเทศภายใน ด้วยเทคนิค LD-DL เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
กระบวนการจัดการเรียนรู้			
10. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้และเน้นการพัฒนาผู้เรียนความสามารถและทักษะของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 (3Rs x8Cs x2Ls)	4.13	1.02	มาก
11. ครูผู้สอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนสร้างประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และมุ่งเน้นกระบวนการ Active Learning	4.43	0.62	มาก
12. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติจริง มีความท้าทายและมีระดับ ความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงวัย ซึ่งสามารถปฏิบัติจริง มีความท้าทายและมีระดับ ความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงวัย ซึ่งสามารถสะท้อน การเรียนรู้ด้วยตนเองได้	4.47	0.59	มาก
13. ครูผู้สอนส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีทักษะการสื่อสาร เช่น การนำเสนอ การอภิปรายในกลุ่ม หรือเสนอแนวทางในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน	4.48	0.62	มาก
14. ครูผู้สอนสอดแทรกความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต	4.83	0.37	มากที่สุด
15. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม อย่างเหมาะสมและทั่วถึง	4.80	0.40	มากที่สุด
16. ครูผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามกระตุ้นผู้เรียน ให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์หรือการคิดเพื่อแก้ปัญหาใหม่ ๆ	4.53	0.67	มากที่สุด
17. ครูผู้สอนใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (ทั้ง ON Line และ ON Site)	4.53	0.62	มากที่สุด
18. ครูผู้สอนมีการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Line Facebook Youtube เป็นต้น)	4.30	0.61	มาก

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
กระบวนการจัดการเรียนรู้			
19. ครูผู้สอนมีการชี้แนะการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า และแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	4.57	0.56	มากที่สุด
20. ครูผู้สอนมีการเสริมแรงให้กับผู้เรียน ตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.63	0.55	มากที่สุด
21. ครูผู้สอนจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.58	0.59	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	4.53	0.60	มากที่สุด
การวัดและประเมินผล			
22. ครูผู้สอนมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.47	0.67	มาก
23. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมในชั้นเรียน	4.52	0.65	มากที่สุด
24. ครูผู้สอนมีการประเมินผลที่หลากหลาย และเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง	4.60	0.61	มากที่สุด
25. ครูผู้สอนจัดทำข้อสอบที่ได้มาตรฐานตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.43	0.67	มาก
เฉลี่ยรายด้าน	4.50	0.65	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.52	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณภาพการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ด้านคุณลักษณะของการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.54$, $\sigma=0.58$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.53$, $\sigma=0.60$) การวัดและประเมินผล ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) และ การนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.47$, $\sigma=0.62$) และคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) และเมื่อพิจารณาคุณภาพรายด้าน พบว่า

ด้านคุณลักษณะของการปฏิบัติงานค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.54$, $\sigma=0.58$) และรายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอนสามารถควบคุมความเป็นระเบียบในชั้นเรียน ($\mu=4.80$, $\sigma=0.40$)

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.53$, $\sigma=0.60$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอน สอดแทรกความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต ($\mu=4.83$, $\sigma=0.37$)

ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอน มีการประเมินผลที่หลากหลายและเน้นการประเมินตามสภาพจริง ($\mu=4.60$, $\sigma=0.61$)

ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.47$, $\sigma=0.62$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/มาตรฐานและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (On-Line, On-Air, On-Demand, On-Hand และ On-Site) ($\mu=4.70$, $\sigma=0.46$)

ตารางที่ 6 ประเมินความพึงพอใจ การนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
งานหลักสูตรสถานศึกษา			
1. การนิเทศช่วยในการพัฒนาการจัดทำหลักสูตร และการนำผล การประเมินหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.33	0.62	มาก
2. การนิเทศช่วยในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความชัดเจน สามารถบูรณาการเข้ากับหลักสูตรรายสาระการเรียนรู้ได้	4.40	0.61	มาก
3. การนิเทศช่วยให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรรายสาระการเรียนรู้ และระดับชั้นได้ด้วยความเข้าใจ	4.42	0.64	มาก
4. การนิเทศช่วยให้ครูกำหนดการสอนได้ชัดเจนและเหมาะสม กับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.53	0.62	มากที่สุด
5. การนิเทศช่วยให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น และสถานการณ์ปัจจุบัน	4.53	0.56	มากที่สุด
6. การนิเทศช่วยให้ครูมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มี องค์ประกอบครบถ้วน	4.67	0.47	มากที่สุด
7. การนิเทศช่วยให้ครูวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียน รายบุคคลได้อย่างชัดเจน	4.60	0.49	มากที่สุด
8. การนิเทศช่วยให้ครูหาสาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	4.43	0.62	มาก
9. การนิเทศช่วยให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน	4.63	0.48	มากที่สุด
10. การนิเทศช่วยให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน	4.52	0.56	มากที่สุด

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
งานหลักสูตรสถานศึกษา			
11. การนิเทศช่วยยกระดับการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.47	0.62	มาก
เฉลี่ยรายด้าน	4.50	0.57	มากที่สุด
งานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
12. การนิเทศช่วยให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้	4.55	0.56	มากที่สุด
13. การนิเทศช่วยให้ครูพัฒนารูปแบบ วิธีการ การวัดประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.52	0.56	มากที่สุด
14. การนิเทศช่วยให้ครูออกแบบข้อสอบที่ได้มาตรฐานตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.47	0.62	มาก
15. การนิเทศช่วยให้ครูสร้างข้อสอบที่สามารถวัดความรู้ กระบวนการทักษะที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	4.53	0.56	มากที่สุด
งานบุคลากร			
16. การนิเทศช่วยในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนงานบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น	4.63	0.48	มากที่สุด
17. การนิเทศช่วยในการจัดวางตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน	4.63	0.48	มากที่สุด
18. การนิเทศช่วยในการสืบทราบศักยภาพที่แท้จริง และศักยภาพซ่อนเร้นของบุคลากร	4.53	0.50	มากที่สุด
19. การนิเทศช่วยจัดระบบและพัฒนาคู่มือการบริหารงานบุคลากรให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น	4.62	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	4.60	0.49	มากที่สุด
งานงบประมาณ			
20. การนิเทศช่วยพัฒนาแผนการบริหารงานงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามแผนพัฒนาคุณภาพและ แผนปฏิบัติการ	4.53	0.62	มากที่สุด
21. การนิเทศช่วยในการวางแผนและวิเคราะห์ผลการใช้งบประมาณด้านความต้องการจำเป็น ความคุ้มค่าและประสิทธิภาพจากรายงานต่าง ๆ	4.50	0.59	มากที่สุด

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
งานงบประมาณ			
22. การนิเทศช่วยจัดระบบ ระเบียบเกี่ยวกับเอกสารทางการเงิน บัญชีและพัสดุอย่างถูกต้อง	4.70	0.46	มากที่สุด
23. การนิเทศช่วยการจัดทำเอกสารการเบิกจ่ายกระบวนการในการ จัดสรรงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.52	0.59	มากที่สุด
งานงบประมาณ			
24. การนิเทศช่วยแก้ไขปัญหาในการเบิกจ่ายงบประมาณที่จำเป็นต่อ การปฏิบัติงานขององค์กร ได้อย่างถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้	4.60	0.55	มากที่สุด
25. การนิเทศช่วยจัดระบบและพัฒนาคู่มือการบริหารงานงบประมาณ ให้มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ง่ายต่อมาปฏิบัติ	4.53	0.50	มากที่สุด
26. การนิเทศช่วยในวางแผนการส่งเสริมและพัฒนางาน แต่ละกิจกรรม อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับงบประมาณ	4.60	0.58	มากที่สุด
27. การนิเทศช่วยในการวางแผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	4.72	0.45	มากที่สุด
28. การนิเทศช่วยสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงาน ให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม	4.70	0.53	มากที่สุด
29. การนิเทศช่วยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและสื่อสารด้วย เทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	4.52	0.56	มากที่สุด
30. การนิเทศช่วยจัดระบบและพัฒนาคู่มือการบริหารงานบริหารทั่วไป ให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น	4.67	0.47	มาก
เฉลี่ยรายด้าน	4.64	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.56	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL มีความพึงพอใจสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านบริหารงานทั่วไป ($\mu=4.64$ $\sigma=0.52$) รองลงมาคือด้านงานบุคลากร ($\mu=4.60$ $\sigma=0.49$) งานงบประมาณ ($\mu=4.56$ $\sigma=0.57$) และด้านงานหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=4.50$ $\sigma=0.49$) ตามลำดับ และในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\mu=4.56$ $\sigma=0.55$) และเมื่อพิจารณาคุณภาพรายด้าน พบว่า

ด้านบริหารงานทั่วไป ($\mu=4.64$ $\sigma=0.52$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ การนิเทศช่วยในการวางแผนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ($\mu=4.72$, $\sigma=0.45$)

งานบุคลากร ($\mu=4.60$ $\sigma=0.49$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ การนิเทศช่วยในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนงานบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ($\mu=4.63$, $\sigma=0.48$)

งานงบประมาณ ($\mu=4.56$ $\sigma=0.57$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ การนิเทศช่วยจัดระบบระเบียบ เกี่ยวกับเอกสารทางการเงิน บัญชีและพัสดุอย่างถูกต้อง ($\mu=4.70$, $\sigma=0.46$)

ด้านงานหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=4.50$ $\sigma=0.49$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ การนิเทศช่วยให้ครูมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน ($\mu=4.67$, $\sigma=0.47$)

5. สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

การพัฒนาการนิเทศภายในแบบ LD-DL ของโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL และ 2) เพื่อศึกษาผลของการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID- 19 มีข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1 การดำเนินการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ LD-DL เป็นการพัฒนาวิธีการในการนิเทศภายใน โดยการพัฒนาศูนย์กลางภายในองค์กรให้เป็นผู้นำและสามารถปฏิบัติงานนิเทศภายใน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ภายใต้แนวคิด “ทุกคนสามารถเป็น ผู้นิเทศได้ จากการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ” ไม่ว่าผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบใดก็สามารถติดตามการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการนิเทศแบบ LD-DL ได้ กระบวนการของ LD-DL คือ การศึกษาและเรียนรู้สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และลงมือปฏิบัติ (LD) และเมื่อปฏิบัติจนเกิดความชำนาญในระดับหนึ่ง จะเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาเป็นองค์ความรู้เพิ่มเติมหรืออาจเกิดองค์ความรู้ใหม่จากการแก้ปัญหาที่พบจากการลงมือปฏิบัติจริง และสามารถถ่ายทอดความรู้นั้นแก่ผู้อื่นได้ (DL) ซึ่งมีเครื่องมือสำคัญในการนิเทศคือ ตาราง LD-DL เป็นตารางเหตุผลสัมพันธ์ที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้งานที่ตนเองปฏิบัติว่ามีภาระงานใดที่ต้องทำและจะมีวิธีแนวทางอย่างไรให้งานนั้นบรรลุผลตามที่ต้องการโดยจะแบ่งเป็นตาราง LD และตาราง DL ซึ่งมีองค์ประกอบที่เหมือนและต่างกันในแต่ละจุด ดังนี้

ตาราง LD ประกอบด้วยข้อมูล 4 คอลัมน์ คือ คอลัมน์ที่ 1 กำหนดประเด็นการนิเทศอย่างชัดเจน คอลัมน์ที่ 2 สิ่งที่ต้องเรียนรู้ คอลัมน์ที่ 3 วิธีการเรียนรู้ คอลัมน์ที่ 4 ภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ตาราง DL ประกอบด้วยข้อมูล 4 คอลัมน์ คือ คอลัมน์ที่ 1 กำหนดประเด็นการนิเทศอย่างชัดเจน

คอลัมน์ที่ 2 สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คอลัมน์ที่ 3 กระบวนการเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
คอลัมน์ที่ 4 การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น/ความรู้ที่ได้

กำหนดขอบข่ายการนิเทศจากภาระงานในสถานศึกษา 2 งาน ได้แก่ งานหลักของครูคือ (1) งานหลักสูตร (2) งานการเรียนการสอน (3) งานการวัดและประเมินผลการ งานส่งเสริมและสนับสนุนคือ (1) งานบุคลากร (2) งานงบประมาณ (3) งานบริหารทั่วไป

5.2 ศึกษาคุณภาพของการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) และด้านคุณลักษณะของการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.54$, $\sigma=0.58$) รองลงมือนี้อีกคือด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.53$, $\sigma=0.60$) การวัดและประเมินผล ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) และการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.47$, $\sigma=0.62$)

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อเทคนิคการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ในภาพรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\mu=4.56$ $\sigma=0.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือด้านบริหารงานทั่วไป ($\mu=4.64$ $\sigma=0.52$) รองลงมาคือด้านงานบุคลากร ($\mu=4.60$ $\sigma=0.49$) ด้านงานงบประมาณ ($\mu=4.56$ $\sigma=0.57$) และ ด้านงานหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=4.50$ $\sigma=0.49$) ตามลำดับ

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.53$, $\sigma=0.60$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอน สอดแทรกความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต ($\mu=4.83$, $\sigma=0.37$)

ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอน มีการประเมินผลที่หลากหลายและเน้นการประเมินตามสภาพจริง ($\mu=4.60$, $\sigma=0.61$)

ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.47$, $\sigma=0.62$) รายการที่มีระดับคุณภาพสูงสุดคือ ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/มาตรฐานและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (On-Line, On-Air, On-Demand, On-Hand และ On-Site) ($\mu=4.70$, $\sigma=0.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในประเด็นคุณภาพของเทคนิคการนิเทศ พบว่า คุณลักษณะของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเทคนิคการนิเทศแบบ LD-DL ตอบสนองต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ซึ่งเป็นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยรูปแบบของการนิเทศเป็นการเน้นให้ครูผู้สอนได้ศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยตนเองให้มากที่สุดด้วยการทำความเข้าใจกับรายละเอียดของประเด็นต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นในเรื่องของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย มีโอกาสในการสืบค้นข้อมูลจาก

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวางมากขึ้น ส่งผลให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนมีความผ่อนคลาย ครูมีเวลาในการสร้างสรรค์วิธีการสื่อสารองค์ความรู้กับนักเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรูปแบบใหม่ที่ต้องอาศัยสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเข้าถึงนักเรียนมากขึ้น

ด้านความพึงพอใจต่อเทคนิคการนิเทศภายในแบบ LD-DL โดยภาพรวมทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ประเด็นที่มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุดคือด้านงานบริหารทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศด้วย การทำตารางLD-DL เพื่อการนิเทศช่วยให้เห็นรายละเอียดของการปฏิบัติงานต่าง ๆ และเกิดความเข้าใจประเด็นของการนิเทศมากขึ้น เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำในการเป็นผู้นิเทศเพราะผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นิเทศ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความมั่นใจในการปฏิบัติ กล้าให้คำปรึกษา สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานในแต่ละประเด็น

จากความตั้งใจและพัฒนาตนเองของผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นิเทศส่งผลให้การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการนิเทศไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พัฒนางานส่งเสริม งานสนับสนุนและยังมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้วยเทคนิค LD-DL อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสาชล วุฒิสาร (2556 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการประชุมกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจสามารถวางแผน กำหนดทางเลือก และออกแบบระบบการนิเทศภายใน การเสริมแรงช่วยให้ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่องานของตนเอง การพัฒนาในรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การเสริมแรงอีกครั้งซึ่งช่วยให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความมั่นใจและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพ และความต้องการของผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานของครู เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศภายในจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่ผู้บริหารจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังและพัฒนาครู

6. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจันทนาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) จังหวัดจันทบุรี ด้วยเทคนิค LD-DL มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 โรงเรียนควรนำแนวทางการนิเทศภายในด้วยเทคนิค LD-DL ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานอื่นๆ ต่อไป

6.1.2 การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในทุกขั้นตอน ทำให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่งผลให้การนิเทศภายในมีระบบ และประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

6.2.2 ควรศึกษารูปแบบ วิธีการ กลวิธีการ นิเทศภายในให้มีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ต่อระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน

6.2.3 การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการดำเนินการนิเทศภายในจะสามารถนิเทศได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ทำได้ทุกที่ทุกสถานการณ์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2545). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- ขาริ มณีศรี. (2552). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ดารณีย์ พยัคฆ์กุล และ วีระศักดิ์ ชมภูคำ. (2559). การพัฒนาสมรรถนะการนิเทศการศึกษาสู่ความเป็นศึกษานิเทศก์มืออาชีพ.
- นิศาชล วุฒิสาร “การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนคลองขามวิทยาการ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์”วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 10, ฉบับที่ 50 (กันยายน - ตุลาคม 2556) : 123)
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2545). การวิจัยปฏิบัติการ, กรุงเทพฯ: ยูแพคอินเตอร์.
- ยีนยง ราชวงษ์ (2553) รายงานการวิจัยการนิเทศภายใน เป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2565 / จาก <https://www.gotoknow.org/user/yuenyong>
- รักพงษ์ บุญศิริ. (2559). รายงานการวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในด้านวิชาการเครื่องเรือนประถมศึกษาขนาดเล็ก. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). ตำราการนิเทศการศึกษา. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.

- สมโภชน์ อเนกสุข (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6 ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำเริง ยุธัย และคณะ. (2560). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วารสารบัณฑิตเอเชีย. 7 (พิเศษ).

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

The relationship between school principal's academic leadership and
internal quality assurance operation of school in Mae Suai District under
the Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2

พลอยนิชชา วิชัยศิริ*

Ploynichcha Wichaisiri

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน กำหนดสัดส่วนตามขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซีเมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเที่ยงตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดอำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

* ครู, โรงเรียนบ้านวาวี , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of the school principal's academic leadership in Mae Suai District under the Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2, 2) to study the level of the internal quality assurance operation of school in Mae Suai District under the Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2 and 3) to study the relationship between school principal's academic leadership and internal quality assurance operation of school in Mae Suai District under the Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2. The 260 samples were selected by using finished table (programmed table of Krejcie and Morgan) to find the Stratified Random Sampling. The tools used in this research are 5 level of questionnaire, and reliability value is 0.87. The statistic of data analysis were average (mean), standard deviation and Pearson's coefficient analysis.

The results of research finds that 1) the school principal's academic leadership in Mae Suai District under the office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2 was at the highest level. 2) the internal quality assurance operation in school in Mae Suai District under the office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2 was at the highest level. 3) the relationship between school principal's academic leadership and internal quality assurance operation of school in Mae Suai District under the office of Chiang Rai Primary Education Service Area 2 was overall and each individual aspect positively related at high level with statistical significance of .01

Keywords : Academic leadership/ Quality assurance in school

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ในมาตรา 6 กล่าวถึงการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้ใน หมวดที่ 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งโดยหลักการสากลถือว่า การประกันคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับการจัดการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2546) ซึ่งในหมวด 6 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีใช้ การจัดการอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม หรือกระทรวงอื่น เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผล การประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ ตามมาตรฐานนั้น สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การบริหารจัดการ ของสถานศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดนั้น จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้อง รับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ โดยใช้กระบวนการที่มีอิทธิพลในการจูงใจ และปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนใน สถานศึกษาที่มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดคุณภาพ (สัมมา รณิธย์, 2556) วิริยฤทธิ์ ชาตะกาญจน์ (2551) ได้กล่าวถึงสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้นำ (Leader) เป็นผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นผู้นำนวัตกรรม (Innovation) เข้ามาสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษา ให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะในส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจะต้องมีภาวะผู้นำ และมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหาร สถานศึกษาควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ที่สามารถโน้มน้าว

มุ่งใจ ให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ขวัญใจ ขุนท้านาย, 2553) ซึ่งผู้บริหารงานวิชาการต้องมีความรับผิดชอบโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ต้องเพิ่มความตระหนักและการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะทำให้คุณภาพการศึกษابรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศและประเมินการสอนของครู การติดตามประเมินผลผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพครู โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการศึกษา

จากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แบ่งเป็นข้อมูลสถานศึกษาระดับปฐมวัย และสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาปฐมวัยที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานจากการประเมินคุณภาพรอบสาม จำนวน 4 แห่ง จากข้อมูลแล้วพบว่า เป็นสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 2 แห่ง สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 36 แห่ง จากข้อมูลแล้วพบว่า เป็นสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 18 แห่ง และเมื่อวิเคราะห์พบว่า สาเหตุของการไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจากไม่ผ่าน ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2559)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานด้านวิชาการ นำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 51 สถานศึกษา จำนวน 744 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 51 คน ครูผู้สอน จำนวน 502 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 191 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 744 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เทียบขนาดของประชากรที่ 800 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วนำมากำหนดสัดส่วน ตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ธ (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอมะสรวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ทั้ง 8 ด้าน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ธ (Likert)

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2 นำแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน

1.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการทำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอมะสรวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถามและครอบคลุม เนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และปรับปรุงแก้ไขวิธีที่ใช้ในการตรวจสอบคือ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา หรือ IOC ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

1.5 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขให้เกิดความถูกต้อง และแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.6 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ได้กลับคืนมา คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

1.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอมะสรวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในการขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์ โดยการนำส่งด้วยตัวเองให้กับงานสารบรรณของสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และเก็บข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ google form และขอรับแบบสอบถามคืนใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 20 วัน

2.3 นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 260 ฉบับ มีความสมบูรณ์จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Rxy) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) และแปลความหมายของคะแนน การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n=260		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	4.52	0.37	มากที่สุด
2 ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร	4.54	0.37	มากที่สุด
3 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู	4.55	0.35	มากที่สุด
4 ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน	4.52	0.40	มากที่สุด
5 ด้านการจัดการเรียนรู้	4.54	0.34	มากที่สุด
6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ	4.55	0.35	มากที่สุด
7 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	4.51	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.53	0.27	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.35) และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.37)

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอมะสรวาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดอำเภอมะสรวาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

การดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	n=260		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.56	0.35	มากที่สุด
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.56	0.37	มากที่สุด
3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.57	0.34	มากที่สุด
4 การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.56	0.38	มากที่สุด
5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.53	0.36	มากที่สุด
6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานของ สถานศึกษา	4.54	0.37	มากที่สุด
7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.54	0.36	มากที่สุด
8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.34	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.31	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดอำเภอมะสรวาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มากที่สุด คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.34) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.36)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ภาวะผู้นำทาง วิชาการ (X)	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y)								
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.40**	.46**	.38**	.42**	.43**	.34**	.36**	.42**	.56**
X ₂	.49**	.39**	.45**	.51**	.39**	.36**	.43**	.40**	.60**
X ₃	.34**	.36**	.37**	.45**	.44**	.39**	.38**	.36**	.54**
X ₄	.46**	.44**	.42**	.41**	.37**	.32**	.34**	.44**	.56**
X ₅	.45**	.47**	.46**	.49**	.39**	.38**	.38**	.42**	.60**
X ₆	.36**	.48**	.36**	.41**	.45**	.36**	.50**	.48**	.60**
X ₇	.37**	.40**	.44**	.37**	.49**	.41**	.35**	.39**	.56**
X _{tot}	.54**	.56**	.54**	.58**	.55**	.48**	.52**	.55**	.76**

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .76$)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางเท่ากัน 3 ด้าน คือ ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร (X₂) ($r = .60$) ด้านการจัดการเรียนรู้ (X₅) ($r = .60$) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ (X₆) ($r = .60$) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X₁) ($r = .56$) ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน (X₄) ($r = .56$) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X₇) ($r = .56$) และด้านการนิเทศและประเมินการสอนของครู (X₃) ($r = .54$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู

2. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดเท่ากัน 3 ด้าน คือ ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการนิเทศและประเมินการสอนของครู ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอมะสรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครูและด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารในแต่ละสถานศึกษา อำเภอมะสรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการนิเทศส่งเสริมการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น ๆ และสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจให้ข้อมูลย้อนกลับแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ มีการดูแล ติดตาม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างใกล้ชิด นำข้อมูลจากการนิเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารในแต่ละสถานศึกษา อำเภอมะสรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีการสนับสนุนกิจกรรมภายในสถานศึกษาที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนส่งเสริมการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและทันสมัยเสริมแรงทางบวกครูและนักเรียน ให้ความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีการควบคุมเวลา และบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติของแต่ละวิชาได้อย่างเหมาะสม ใช้เทคนิคการบริหารงานแบบกัลยาณมิตร และมีเทคนิคการบริหารงานแบบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญาภรณ์ เลาธน์ (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ภททิยา ชื่นวิเศษ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอมะสรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ รองลงมา คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดให้มีการประเมิน คุณภาพภายนอกตามมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

3. การศึกษาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา มีการร่วมกันกำหนดนโยบายแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และการบริหารจัดการหลักสูตร มีการนิเทศ และประเมินการสอนของครู มีการส่งเสริมกำกับดูแลให้ครูมีการติดตามประเมินผลผู้เรียน ส่งเสริม การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทาง วิชาการ และมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฅณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันใน ระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมกับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ การติดตามความก้าวหน้า กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจกับการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งทั้ง 3 คู่ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน ตลอดจนศึกษาสภาพความจำเป็นและปัญหาในการพัฒนาส่งเสริมครู ส่งเสริม สนับสนุน การเข้าร่วมอบรม สัมมนา แสวงหาความรู้ความสามารถ ที่เหมาะสมและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนการทำผลงานของครูเพื่อพัฒนาหรือเลื่อนตำแหน่ง เปรียบเทียบการทำงานก่อนและหลังการรับการพัฒนาอบรม หรือสัมมนาให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถนำมาพัฒนาตนเองและสถานศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการวิจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดอำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน จัดทำเครื่องมือติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับ สถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา

3. จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และการบริหารจัดการหลักสูตรผู้บริหารควรส่งเสริมสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มาใช้ในการร่วมกันกำหนดนโยบาย เนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวคิดของกระทรวง ร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดคุณภาพและ บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ และให้คำปรึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

แผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้กับครูผู้สอน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการติดตามประเมินผลผู้เรียน ควรส่งเสริมหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมกำกับดูแลให้ครูวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนของสถานศึกษาอย่างชัดเจนส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ผู้เรียนรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน สารการเรียนรู้หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำกับ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นทางการและอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ ผู้บริหาร ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการ ส่งเสริม ให้ครูผลิต สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการ วิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปลุกฝังให้ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถทาง วิชาการเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- ขวัญใจ ขุนท้านาย. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาที่ 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.**
- ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.**

- ปวันรัตน์ โพธิ์จันทร์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์ .
- ภักทียา ชื่นวิเศษ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, พังงา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. เล่ม 127 ตอนที่ 23ก. หน้า 22-27.
- วิรัช ชาติเอกาญจน์. (2551). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมมา รณิธย์. (2556). หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). บันทึก สมศ. 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2553. กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 .กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานปฎิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2559). สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2563, จาก <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/sv-sw/Quality-Assurance-in-Education>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Krejcie and Morgan (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 608-609.

การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

The development of the basic mathematic skills of early childhood
children using educational game activities

วิวัฒน์ คำมาก*

Wiwat Khamak

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาเกมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยเกมการศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selecting) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเกมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 16 แผน 2) แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผลและการทดสอบแบบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 0.7009 คิดเป็นร้อยละ 70.09 3) ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : เกมการศึกษา/ ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์/ เด็กปฐมวัย

* ครู, โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

Teacher, Bannongsarpungnoensa-ard School, Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3

Abstract

The objectives of this study are 1) to develop educational game activities. 2) to study the learning effectiveness index by using educational game activities, and 3) to compare the basic mathematic skills of early childhood children between before and after using the educational game activities. The target audience used in this study were 12 early childhood children 3 which are studying in the 2nd semester, academic year 2021 at Ban norngsarpungnoensa-ard School, Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3, and this sample was obtained by purposive selecting. The instruments of this study were 1) 16 lesson plans using educational game activities 2) the assessment form for assessing the basic mathematic skills of early childhood children 3 which is a multiple-choice test with 3 options, 20 items. statistics used in Data analysis was mean, percentage, standard deviation. Efficacy index and t-test (dependent Samples).

The results of the study showed that 1) The efficiency of educational game activities was 89.35/85.41, which was higher than the specified criteria. 2) The effectiveness index of educational game activities was 0.7009 or 70.09 percent. 3) The basic mathematic skills of early childhood children which were used after using the educational game activities were higher than before using them which were statistically significant at the .05 level.

Keywords: educational game/ basic math skills/ early childhoo

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนับสนุนการบรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการศึกษาและยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาและการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศไทย 4.0 อีกประการหนึ่งปัญหาการศึกษาไทย คือ การด้อยประสิทธิภาพและด้อยประสิทธิผลของระบบการจัดการการศึกษา ปัญหาที่หนักที่สุด คือ สังคมไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายังไม่ตระหนักเพียงพอถึงความรุนแรงของสภาพปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 2-6)

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 จ โดยสรุปได้บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560: 79–80)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามวัยทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ตลอดจนเป็นการปูพื้นฐานทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดและแก้ปัญหา ปฏิกิริยาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการดูแลตนเองและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมปลอดภัยตามวัย ซึ่งเป็นการวางรากฐานให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ และเป็นนักสร้างนวัตกรรมต่อไปในอนาคต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563: คำนำ) ดังนั้น การเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นการฝึกเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ตัวเลข จำนวน การอ่านค่า การนับ การบวก และการบอกเหตุผล โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิด บรรยายากการเรียนการสอนต้องไม่เคร่งเครียด กิจกรรมได้รับการวางแผนอย่างดี ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และสร้างความคุ้นเคยกับตัวเลข (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2555: 165)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เด็กปฐมวัยได้รับรู้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล การคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 38) ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มุ่งหวังให้เด็กทุกคนได้เตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ คณิตศาสตร์เป็นการศึกษาทำความเข้าใจเพื่ออธิบายและแก้ปัญหาเกี่ยวกับ

โครงสร้าง (Structure) ลำดับ (Order) และความสัมพันธ์ (Relation) ของสิ่งต่าง ๆ ในเชิงจำนวน แบบรูปการวัดเรขาคณิต และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ทักษะและกระบวนการในการแก้ปัญหา การสื่อสารและการสื่อความหมาย การเชื่อมโยง การให้เหตุผล และการคิดสร้างสรรค์ ธรรมชาติของ คณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรม มีความถูกต้องเที่ยงตรง คงเส้นคงวา มีระเบียบแบบแผน เป็นเหตุเป็นผล และมีความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาสากลที่ทุกคนเข้าใจตรงกันในการสื่อสาร สื่อความหมายและ ถ่ายทอดความรู้ระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เกี่ยวกับแบบรูปและความสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ ข้อสรุปและนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้เชิงคณิตศาสตร์มีลักษณะเหมือนบันไดเวียน มีความต่อเนื่องกัน มีลำดับความยากง่ายที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ขั้นต่อ ๆ ไป ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับ การเรียนรู้ในเรื่องนั้น ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างง่ายในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง การให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจและสรุปผลในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ การใช้ภาษาและสัญลักษณ์ ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดความคิดทางคณิตศาสตร์ ของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยวิธีต่าง ๆ การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและ เชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ รวมไปถึงการคิดสร้างสรรค์ในการขยายแนวคิด หรือสร้างแนวคิดใหม่เพื่อปรับปรุง พัฒนาความรู้ การเรียนรู้คณิตศาสตร์จึงมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ ความรู้สึกเชิงจำนวนควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะและ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติกับสื่อที่เป็นรูปธรรมและ การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ สามารถประยุกต์ใช้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563: 50)

เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน การศึกษา รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ มีกฎเกณฑ์กติกาอย่างง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561: 79) ดังที่ทิศนา ขัมมณี (2555: 365-369) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียน เป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง เกิดการเรียนรู้จาก การเล่น ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกพิชญ์ ศรีสวัสดิ์ (2555: 84) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาด้านการเรียงลำดับเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

ด้านการเรียงลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาอาจให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม หรือเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่มทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งสามารถช่วยเหลือเด็กที่อ่อนให้สามารถเล่นเกมได้ การเล่นเกมการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นเกมซ้ำ ๆ เด็กจะรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ จำนวน รูปทรง ประเภท และการคิดหาเหตุผล (เยาวรัตน์ ทักเกตู, 2541: 30) ดังที่ สุณี บุญพิทักษ์ (2557: 276-277) กล่าวว่า เกมการศึกษาเป็นสื่ออุปกรณ์ช่วยสอน ทำให้เด็กได้พัฒนาการคิดหาเหตุผล การสังเกต การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานสำคัญต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่ฝึกเตรียมความพร้อมสนองตอบต่อพัฒนาการตามวัย

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมเกมการศึกษามาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้านการจับคู่ การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะสร้างความแปลกใหม่ในการเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยยึดประสบการณ์สำคัญด้านสติปัญญา ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ การสังเกตการจับคู่ การจำแนก การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่ดียิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเกมการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยเกมการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

เกมการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

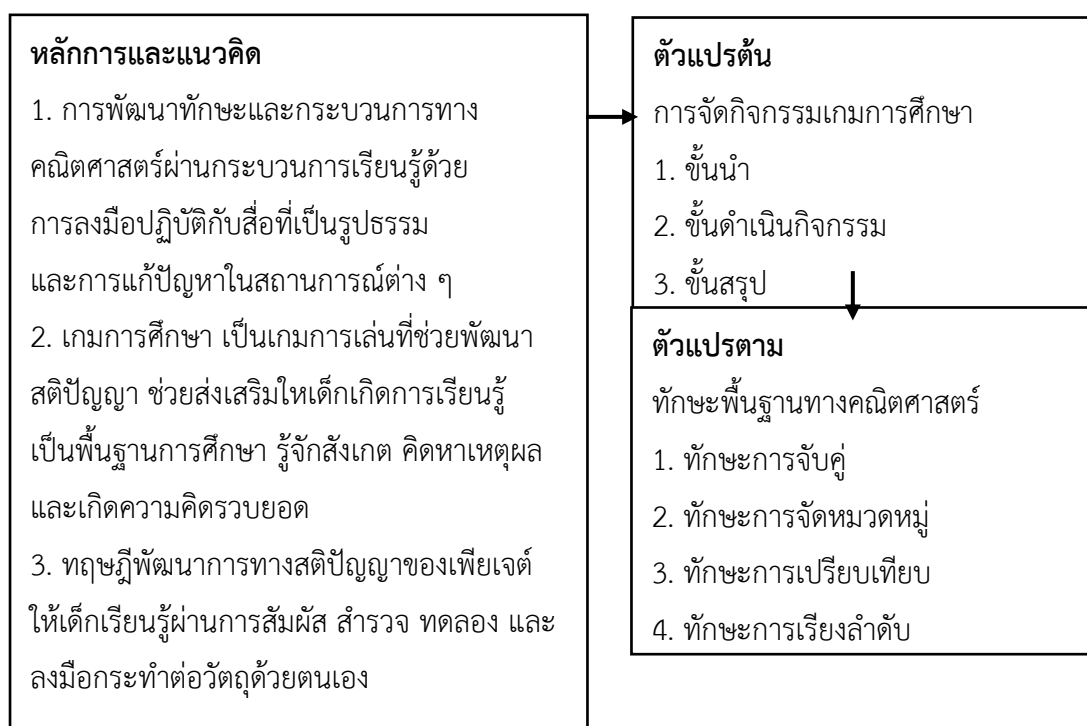
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือกระทำ และได้สัมผัสกับประสบการณ์จริง โดยผ่านกิจกรรมที่มุ่งใจทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดี มีความเชื่อมั่น กระตือรือร้นต่อการเรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2555: 52) ซึ่งสอดคล้องกับ วไลพร เมฆไตรรัตน์ (2549: 186) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี

การพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติกับสื่อที่เป็นรูปธรรมและการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบสามารถประยุกต์ใช้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563: 50) ซึ่งสอดคล้องกับ กุหลาบ ต้นติผลาชีวะ (2555: 165) การเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จึงเป็นการฝึกเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ตัวเลข จำนวน การอ่านค่า การนับ การบวก และการบอกเหตุผล โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิด บรรยายการเรียนการสอนต้องไม่เคร่งเครียด กิจกรรมได้รับการวางแผนอย่างดี ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และสร้างความคุ้นเคยกับตัวเลข

เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน การศึกษา รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ มีกฎเกณฑ์กติกาง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561: 79) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่กล่าวว่า ควรให้เด็กเรียนรู้ผ่านการสัมผัส สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำต่อวัตถุด้วยตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยนำเกมการศึกษา มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ให้เด็กได้ลงมือกระทำกับวัตถุของจริงที่หลากหลายและเหมาะสม กับวัย จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selecting)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เกมการศึกษาเป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานการศึกษา เช่น เกมการจับคู่ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการเปรียบเทียบ และเกมการเรียงลำดับ

2. แผนการจัดประสบการณ์เกมการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 16 แผน แผนละ 20 นาที ประกอบด้วย 4 หน่วยการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 หน่วยสัตว์น้ำ หน่วยที่ 2 หน่วยแมลงตัวน้อย หน่วยที่ 3 หน่วยไข่ ไข่ ไข่ และหน่วยที่ 4 หน่วยคณิตศาสตร์น่ารู้

3. แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินและวิธีการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและหาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้วยการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3

3.4 สร้างแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำนวน 20 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดทักษะการจับคู่ จำนวน 5 ข้อ แบบวัดทักษะการจัดหมวดหมู่ จำนวน 5 ข้อ แบบวัดทักษะการเปรียบเทียบ จำนวน 5 ข้อ และแบบวัดทักษะการเรียงลำดับ จำนวน 5 ข้อ

3.5 นำแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ รายข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คำนวณค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ของข้อสอบรายข้อแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 เพื่อนำไปทดลองใช้หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากง่ายและค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินวัด โดยแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

3.6 นำแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.7 จัดพิมพ์แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 20 ข้อ และคู่มือประกอบการใช้แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจง คำแนะนำในการใช้แบบประเมินวัด การเตรียมตัวก่อนสอบ คำสั่ง เวลาที่ใช้ในการสอบ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินวัดจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 12 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินวัดทักษะก่อนเรียน (Pretest) กับเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ
2. จัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์กับกลุ่มเป้าหมายตามลำดับแผนจนครบทั้ง 16 แผน แผนละ 20 นาที จำนวน 16 วัน ในวันอังคาร และวันพุธ วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแต่ละแผน
3. ในแต่ละวันที่จัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมโดยหาจากคะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนมาคำนวณหาค่าร้อยละ (E_1) เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบประเมินวัดทักษะหลังเรียน (E_2) โดยนำมาเปรียบเทียบกันในรูปแบบ E_1 / E_2
4. ประเมินวัดทักษะหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ฉบับเดิม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านจับคู่ จำนวน 5 ข้อ ด้านจัดหมวดหมู่ จำนวน 5 ข้อ ด้านเรียงลำดับ จำนวน 5 ข้อ และด้านเปรียบเทียบ จำนวน 5 ข้อ ประเมินเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายอีกครั้ง
5. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินวัดไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ t-test (dependent Samples)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ (IOC Index of Consistency) หาความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ และจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์และประสิทธิภาพของสื่อการสอนโดยใช้สูตรการหาค่า E_1 / E_2

2. วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย (E.I.: The effectiveness index) โดยวิเคราะห์คะแนนก่อนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรมเมื่อเทียบกับคะแนนเต็มตามวิธีของ (Goodman and Schnider) มีค่าเท่ากับ 0.7009 คิดเป็นร้อยละ 70.09

3. เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินวัดทักษะก่อนเรียนและหลังเรียน ($\bar{X}$)
2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ค่าดัชนีประสิทธิผล
4. สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนกับคะแนนทดสอบก่อนเรียน ใช้สถิติ t-test (dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. เกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 0.7009 คิดเป็นร้อยละ 70.09
3. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรม เกมการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/85.41 หมายความว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยจากการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 89.35 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการจับคู่ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการเรียงลำดับ รวมจำนวน 20 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 85.41 แสดงว่าการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้ เนื่องจาก กิจกรรมเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กได้ฝึกการสังเกต สำรวจ เล่น และฝึกคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผ่านสื่อกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นไปตามหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยต้องจัดในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) และในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัด ประสบการณ์กิจกรรมเกมการศึกษาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาหลักสูตรคู่มือต่าง ๆ รูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดประสบการณ์การวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนรู้ให้ครอบคลุมกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา ทั้งยังผ่านการปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ก่อนนำมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ธัญพร พุยบัวค้อ (2562) การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาจากเมล็ดพืช เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 84.72/84.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ อัคราภรณ์ พักปลั่ง (2564) การพัฒนาเกมการศึกษาโดยใช้สื่อจากธรรมชาติเพื่อส่งเสริมทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 77.35/76.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 0.7009 คิดเป็นร้อยละ 70.09 การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น การสังเกต การลงมือปฏิบัติ ฝึกการคิด การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเล่น ซึ่งเด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ทำให้การจัด กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางด้านการพัฒนาทางสติปัญญาของ

การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร ผุยบัวค้อ (2562) การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาจากเมล็ดพืช เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7074 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.74

3. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในแต่ละด้านหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของเด็ก และเด็กได้เรียนรู้จากสื่อที่เป็นของจริง ผ่านการเล่นได้ฝึกการคิด การแก้ปัญหา ทำให้เกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน ครูผู้สอนคอยกระตุ้นและให้ความช่วยเหลือเพื่อเด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทกอดสกี กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาผ่านการมีประสบการณ์ การช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ความสนใจของเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ร้อยละของทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในแต่ละด้าน พบว่า ทักษะด้านการเรียงลำดับมีค่าเฉลี่ย ร้อยละหลังการจัดกิจกรรมเกมศึกษาน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.25 คิดเป็นร้อยละ 65 ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กปฐมวัยมีขีดจำกัดในการเรียนรู้ สามารถเข้าใจและเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้น้อย อีกทั้งยังขาดประสบการณ์ในการเรียงลำดับจึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละในด้านการเรียงลำดับมีค่าน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่กล่าวว่า เด็กอายุ 5 – 6 ปี มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการคิด เป็นวัยที่มีข้อจำกัดทางการรับรู้ เด็กจะก้าวจากการรับรู้มิติเดียวไปสู่การรับรู้หลาย ๆ มิติ และเริ่มมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุจิรา เหล็กกล้า (2561) การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัย ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางแก้วหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมเกมศึกษากับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การเล่นอิสระ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษากิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยในด้านอื่น ๆ เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพิชญ์ ศรีสวัสดิ์. (2555). การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาด้านการเรียงลำดับเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ปฏิรูปการศึกษาไทย รายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2555). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบรน – เบสบุคส์.
- ทิตินา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธัญพร พุยบัวค้อ. (2562). การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาจากเมล็ดพืช เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นุจิรา เหล็กกล้า. (2561). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90, 6 เมษายน 2560.
- วไลพร เมฆไตรรัตน์. (2549). การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. นครสวรรค์: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2563). กรอบการเรียนรู้และแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ ในระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โกโก พรินท์ (ไทยแลนด์) จำกัด.
- สุณี บุญพิทักษ์. (2557). วิจัยชั้นเรียนปฐมวัย: หลักการปฏิบัติจากประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี). (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. อัคราภรณ์ ฟักปลั่ง. (2564). การพัฒนาเกมการศึกษาโดยใช้สื่อจากธรรมชาติเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

A Model of Micro Learning for Development Communication
skills for Mathayomsuksa 5 students under

The Secondary Educational Service Area Office Lop Buri

สาธิต ศรีวรรณ*

Sathit Sriwanna

ดวงใจ พุทธเชม**

Duangjai Puttasem

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร 2) การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ประชากรคือนักเรียนโรงเรียนในสหวิทยาเขตวงศ์พระจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 709 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน การได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการตอบรับจากโรงเรียนที่ได้ส่งหนังสือเชิญ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร 2) แบบประเมินการพัฒนาทักษะการสื่อสารจากการเรียนการสอนด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง 3) แบบการทดสอบประสิทธิภาพไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร (E_1/E_2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวเทียบกับเกณฑ์ และการทดสอบประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารองค์ประกอบคือ การเน้นเนื้อหาแน่นแต่เรียนรู้ได้มาก คลิปวิดีโอที่ดึงดูดใจผู้เรียน

*ครูผู้ช่วย, โรงเรียนยางรากวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี.

Assistant Teachers, Yangrakwittaya School The Secondary Educational Service Area Office Lop Buri

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Assistant Professor Dr., Program of Education Program in Computer Education Nakhon Sawan Rajabhat University.

แบบฝึกหัดที่มีชีวิต และสิ่งสำคัญคือการใช้เทคโนโลยี การใช้อุปกรณ์มือถือของผู้เรียนเอง 2) ผลการประเมินทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$, S.D.= 0.45) 3) ผลการทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process-E₁) และทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product-E₂) ในขั้นทดลองใช้เบื้องต้นแบบเดี่ยว (1:1) และการนำสื่อหรือชุดการสอนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ความก้าวหน้าทางการเรียนเกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/ E2 ตามเกณฑ์ 75/75 สำหรับพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ไมโครเลิร์นนิ่ง/ ทักษะการสื่อสาร/ ทดสอบประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study, analyze and synthesize the elements of micro-learning management model to develop communication skills. 2) to test the effectiveness of the micro-learning model. For communication skills. The population was students at United Campus Wong Prachan. Under the Lop-buri Secondary Education Service Area Office. The total number of students in Mathayomsuksa 5 students, 709 people. The sample group was students at schools in the Lop-buri Secondary Education Service Area Office. 100 students in Mathayomsuksa 5. The acquisition of the sample size was the acceptance from the school that has sent the invitation letter. The tools of research were as follows: 1) a model of teaching and learning by using micro-learning to develop communication information skills. 2) an assessment form for the development of communication information skills from teaching by using micro-learning. 3) Micro-Learning Performance Test for Developing Communication information Skills (E1/E2). The learning achievement was analyzed by using mean, standard deviation, Developmental Testing of Media and Instructional Package and a t-test for dependent sample statistics. The results of the research were as follows: 1) The results of the study on the components of the development of the model of learning management by micro-learning to improve communication skills revealed that the learning management by micro-learning to develop communication skills was little focus on content but learning a lot. Video clips that motivate students live exercises and it's important to use technology using the

learners' own mobile devices. 2) the results of the communication skills assessment at the highlevel ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 0.45$) 3) Process performance test results (Process- E_1) and result performance test (Product- E_2) in a single preliminary trial (1:1) and the introduction of materials or teaching kits that pass the learning progress criteria. Performance Criteria E_1/ E_2 Based on 75/75 Criteria for Scientist Range and Skill Range already. The mean knowledge scores after participating in the activities were significantly higher than before at the .05 level. and have the highest level of satisfaction.

Keywords : micro-learning/ Communication Skill/ Effectiveness Testing

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านของสังคมยุคปัจจุบัน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศให้มีศักยภาพ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องของการจัดการศึกษาในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) จำเป็นต้องพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 257 (4) (ทิพย์วรรณ, 2564: 35) สำหรับปัจจุบันมนุษย์มีวิวัฒนาการการสื่อสารครบถ้วนทั้งทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ยิ่งไปกว่านั้นได้รับแรงหนุนจากระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบการสื่อสารขนาดใหญ่ที่มีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และครอบคลุมการสื่อสารวงกว้างไปทั่วโลก การสื่อสารยุคปัจจุบันจึงมีความเสี่ยงในการสร้างผลกระทบทางลบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสื่อสารได้ง่ายขึ้น (บัณฑิตกา และคนอื่น ๆ, 2563: 413) เน้นการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้เรียนจะต้องมีทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะอาชีพและอาชีพ อีกทั้งการดำรงชีวิตในสังคมให้เกิดความสุข (เบญจวรรณ และคนอื่น ๆ, 2559: 208 - 222)

ปัจจุบันการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ได้ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รูปแบบการเรียน การทำงาน รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ก็เปลี่ยนแปลงไป เป็นที่ชัดเจนว่าสังคมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรต่าง ๆ มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะต้องมีความรวดเร็วและเข้าใจง่าย สามารถอ่านได้รู้เรื่องภายในระยะเวลาไม่ก่นาที โดยแนวทางการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่กำลังเป็นเทรนด์ (trend) คือ การเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิง (microlearning) ซึ่งเป็นสื่อทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

ในยุคนี้ โดยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสั้น ๆ ยาว 3-5 นาที หรืออาจสั้นกว่านี้ที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองผลการเรียนรู้ที่เน้นเฉพาะเรื่องเป็นสื่อที่เน้นการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนได้ ศึกษาด้วยตนเองสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันอีกทั้งสามารถนำไปอยู่ในรูปแบบของโซเชียลมีเดีย (social media) ที่เรียกว่า โซเชียลไมโครเลิร์นนิง (social microlearning) และสามารถตอบสนองสิ่งที่ต้องการได้ทันทีผ่านอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ อย่างเช่น สมาร์ทโฟน (smartphone) โน้ตบุ๊ก (notebook) แท็บเล็ต (tablet) หรือแล็ปท็อป (laptop) ได้ การเรียนรู้รูปแบบไมโครเลิร์นนิง ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้แต่คือการส่งเสริมทักษะรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งเป็นทางเลือกในการส่งเสริมความรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ศิริลักษณ์ และคนอื่น ๆ, 2564: 67-78)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ด้วยตนเองจากเทคโนโลยีใกล้ตัวที่ช่วยสร้างโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ประหยัด สะดวกปลอดภัย เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งยังสร้างความยั่งยืนด้านการศึกษาของคนในชาติ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนทั่วประเทศ จึงทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิงเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร เพื่อช่วยให้การฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้มีความสะดวกต่อเนื่อง เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ด้านการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิงและสื่อการสอนใหม่ ๆ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามบริบทของสังคมและชุมชน รองรับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิง เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร
2. การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิงเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนในสหวิทยาเขตวงพระจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 709 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน ซึ่งประชากรนักเรียนนั้นอยู่ในโรงเรียนเครือข่ายในสหวิทยาเขต

วงศ์พระจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ที่ทางผู้วิจัยส่งหนังสือเชิญกลุ่มตัวอย่าง และการได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการตอบรับจากโรงเรียนที่ได้ส่งหนังสือเชิญ และการได้มาของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสำรวจ โดยไม่มีการขู่บังคับแต่อย่างใด

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง

ตัวแปรตาม ทักษะการสื่อสาร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินงานวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

ระยะที่ 1: ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อออกมาเป็นกรอบแนวคิดของรูปแบบสำหรับใช้ในการพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทฤษฎีทักษะการสื่อสาร แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง

ขั้นตอนการเรียนรู้	Bridge Learning Solutions, 2016	Salas, 2017	Omer Jomah and Team, 2016	Amanda Major and Tina Calandrino, 2018	Rebeca P. D'iaz Redondo & Team, 2020	Paulo Ricardo Soares Zereu & Team, 2019	Kimberly D. Manning and Team, 2021
กำหนดวัตถุประสงค์เดียว			✓		✓	✓	
นำเสนอสาระสำคัญ	✓		✓	✓	✓	✓	✓
กิจกรรมเฉพาะเรื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประเมินผลสรุป	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

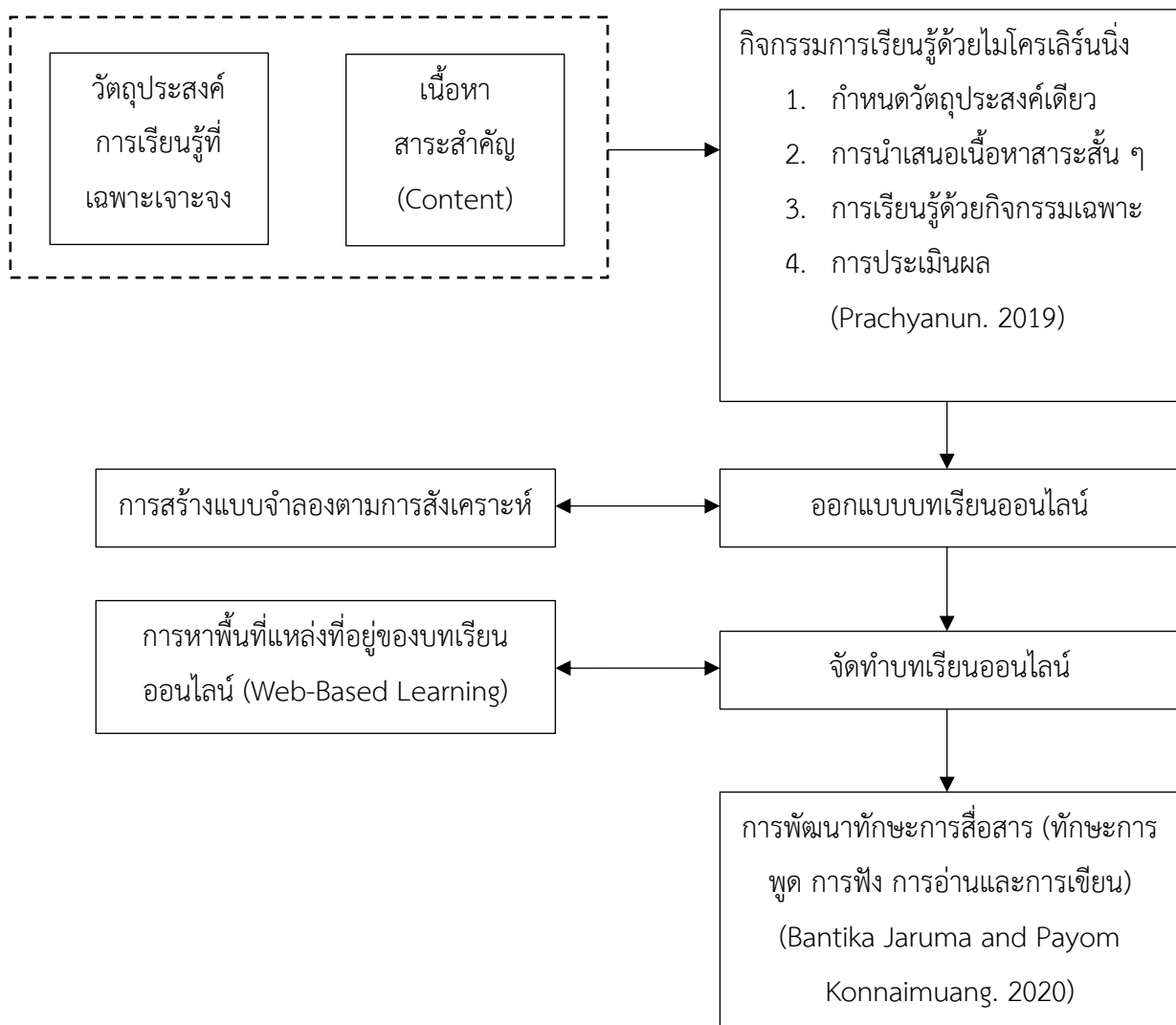
ตารางที่ 1 (ต่อ) การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง

ขั้นตอนการเรียนรู้	ศยามน อินสะอาด, 2021	ศิริลักษณ์ บุญมาพันธ์, ศยามน อินสะอาด, 2021	พรมล เทพสุพรรณกุล และ คณะ, 2021	สรลักษณ์ ลีลา และคณะ, 2019	วิไล ตั้งสติกุล, 2021	ขวัญชนก พุทธิจันทร์, 2021	ภู วิทยพันธ์, 2021
กำหนดวัตถุประสงค์ เดียว	✓	✓			✓	✓	
นำเสนอสาระสำคัญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กิจกรรมเฉพาะเรื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประเมินผลสรุป	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง เป็นการเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สั้น ๆ และ เฉพาะเจาะจงตามเนื้อหาสาระที่สำคัญ (Content) เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง สามารถใช้เครื่องมือได้มากมาย เช่น คลิปวิดีโอ อุปกรณ์เคลื่อนที่ เว็บไซต์ ฯลฯ ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ของ ผู้เรียนที่จะสะดวกในการใช้งาน โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สั้น ๆ และการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง โดยมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาทักษะการสื่อสารได้ในระดับมาก

ระยะที่ 2: ออกแบบกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

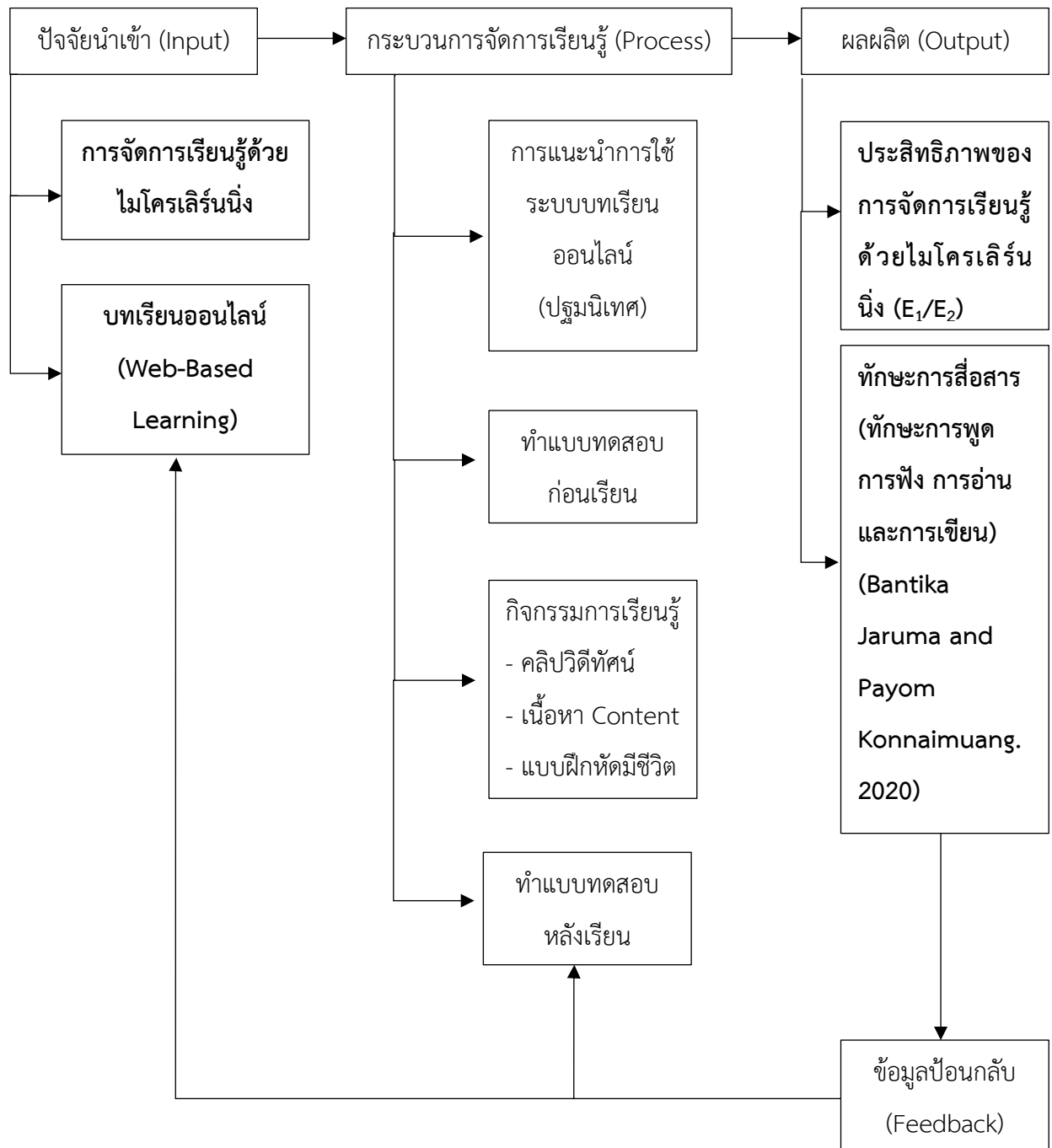

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ระยะที่ 3: พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับหลักการวิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 2

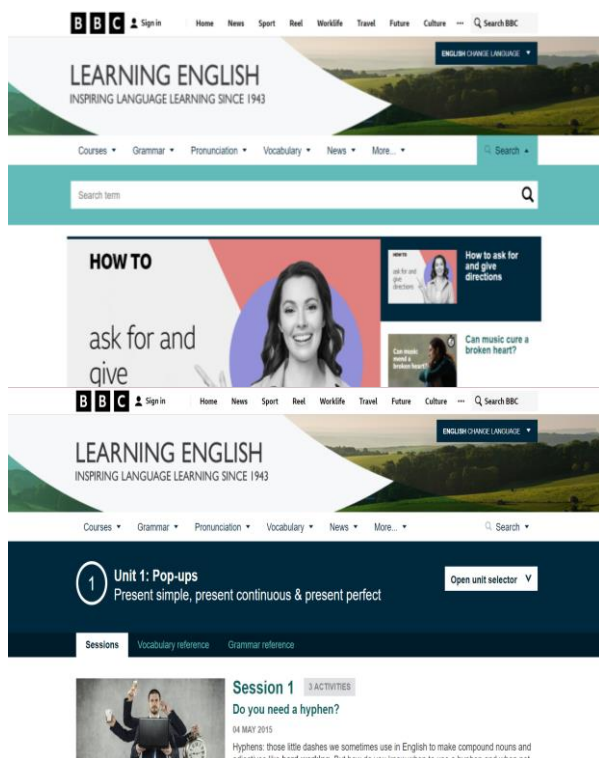

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

- 1) การเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์เดียว การนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญสั้น ๆ การปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะและประเมินผล
- 2) บทเรียนออนไลน์ (Web-Based Learning) จากเว็บไซต์ต่าง ๆ รายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 บทเรียนออนไลน์

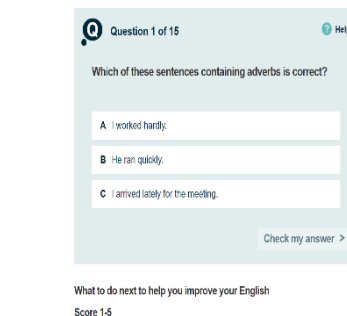
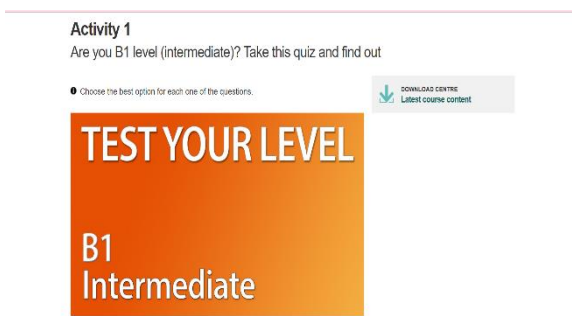
หมายเหตุ. จาก <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/course/intermediate>

ส่วนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process)

- 1) การแนะนำการใช้ระบบบทเรียนออนไลน์ การใช้ชื่อ (User) การตั้งรหัสผ่าน (Password) และการกรอกข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) การทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้

- 3) กิจกรรมการเรียนรู้จาก คลิปวิดีโอ เนื้อหาสาระสำคัญ แบบฝึกหัดมีชีวิต (Worksheet, Googleform) Google Doc., kahoot, Mentimeter, Wordwall และแอปพลิเคชัน Speak It Right) ดังภาพที่ 4

หมายเหตุ จาก <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/course/test-your-level/unit-1/session-1>

- 4) การทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียนหลังการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ผลผลิต (Output)

1) ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมโดยพิจารณาพิสัยการเรียนรู้ที่จำแนกเป็นพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain) 75/75 เพราะเป็นระดับความพอใจต่ำสุด จึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่านี้ หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใด ก็มักได้ผลเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากกระบวนการสอนของไทยปัจจุบัน

2) ทักษะการสื่อสาร โดยทักษะการพูดที่มีประสิทธิภาพต้องฝึกการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาให้เหมาะสม ทักษะการฟังที่มีประสิทธิภาพต้องฝึกตัวเองทั้งขึ้นก่อนฟัง ขึ้นขณะฟัง และขึ้นหลังฟังพร้อมทั้งการฝึกมารยาท สำหรับทักษะการอ่าน ควรฝึกตามหลัก ส. จ. ป. ลี อันเป็นแนวคิดทางพระพุทธศาสนา และควรฝึกเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน คติวิเคราะห์ และจดบันทึก ส่วนทักษะการเขียนควรฝึกตั้งแต่การคิดประเด็น การทบทวนวรรณกรรม การวางโครงเรื่อง การลงมือเขียน และการตรวจทานข้อมูล

ส่วนที่ 4 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) โดยสามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถทักษะการสื่อสาร

ระยะที่ 4 ศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยโมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ผู้วิจัยนำสื่อและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยโมโครเลิร์นนิ่งไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอน คือ การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try Out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้

ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความเหมาะสมในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 คือ รายละเอียดโดยภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร และ ตอนที่ 2 คือรายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Scale, 1950: Unpage) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อหาข้อสรุปของผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ดังนี้

1) ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร พบว่า มีองค์ประกอบคือ 1.1) บทเรียนออนไลน์ (Web-Based Learning) 1.2) และเนื้อหาสาระสำคัญ (Content)

2) การประเมินได้ว่า ผลการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในภาพรวมระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$, S.D.= 0.45) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การฝึกทักษะการพูด ($\bar{X}=3.59$, S.D.= 0.48) การฝึกทักษะการอ่าน ($\bar{X}=3.57$, S.D.= 0.45) การฝึกทักษะการฟัง ($\bar{X}=3.57$, S.D.= 0.45) และการฝึกทักษะการเขียน ($\bar{X}=3.49$, S.D.= 0.43)

3) ผลการทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process-E₁) และทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product-E₂) ในขั้นทดลองใช้เบื้องต้น แบบเดี่ยว (1:1) และการนำเสนอหรือชุดการสอนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ความก้าวหน้าทางการเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/ E2 ตามเกณฑ์ 75/75 สำหรับพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถทักษะการสื่อสารได้เป็นอย่างดี และยังเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากการเรียนรู้ผ่านไมโครเลิร์นนิ่ง ผลการประเมินทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51) ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริลักษณ์ บุญมาพันธ์ และคณะ (2564) การพัฒนาบทเรียนไมโครเลิร์นนิ่งบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของสรลักษณ์ ลีลา และคณะ (2562) การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรังษิมา เสถียรกิจ และศิริณา จิตต์จรัส รูปแบบการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ สำหรับครู กศน. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process-E₁) และทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product-E₂) ในขั้นทดลองใช้เบื้องต้น แบบเดี่ยว (1:1) และการนำเสนอหรือชุดการสอนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ความก้าวหน้าทางการเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพ E₁/ E₂ ตามเกณฑ์ 75/75 สำหรับวิทยปัสัยและทักษะปัสัยแล้ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบัณฑิตกา จารุมา และพะยอม ก้อนในเมือง วิธีพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษได้ดี เนื่องจากการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเป็นการใช้ทักษะการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียนที่มีความซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ การเรียนรู้จากส่วนย่อยเพื่อเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่ซับซ้อนจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งจึงเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถทักษะการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ที่ดี และต่อเนื่องควรส่งเสริมการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมและเพียงพอต่อผู้เรียน
2. การจัดการเรียนรู้ด้วยไมโครเลิร์นนิ่งสามารถเรียนรู้ได้ในผู้เรียนทุกระดับที่สามารถใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์รองรับแอปพลิเคชันหรือโทรศัพท์มือถือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อ การสรรหาสื่อ จากช่องทางต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารภาษาอังกฤษ และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายและปฏิบัติได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก พุทธจันทร์. (2563). **ปัญญาประดิษฐ์** (AI: Artificial Intelligence). สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2565 จาก <https://www.lib.ku.ac.th/2019/index.php/covid-19/1045-artificialintelligence>
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, และคนอื่น ๆ. (2563). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**. ปีที่ 14(2): 63 – 78.
- บัณฑิตา จารุมหา และพยอม ก้อนในเมือง. (2563). วิจัยพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. ปีที่ 6(1): 406 - 413.
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคนอื่น ๆ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนา นักศึกษา. **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้**. ปีที่ 3(2): 208 – 222.
- พรกมล เทพสุภรณ์กุล, สันชัย พัฒนสิทธิ์ และณัฐพล จำไพ. (2564). การพัฒนาไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อการฝึกอบรมข้าราชการทหารโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับหมวดกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. **RMUTI JOURNAL Humanities and Social Sciences**. (8)2: 17 – 30.
- ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา. (2562). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. **Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University**. ปีที่ 13(1): 90 – 99.
- รังษิมา เสถียรกิจ และศิริณา จิตต์จรัส. (2564). รูปแบบการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้านอาชีพ สำหรับครู กศน. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. ปีที่ 19(1): 301 – 321.
- วิสิฐ ตั้งสถิตกุล. (2564). แนวคิดไมโครเลิร์นนิ่ง (Microlearning) กับการเล่าเรื่องข้ามสื่อในยุคดิจิทัล. **ปัญญาพัฒน์ วารสารพัฒนาข้าราชการ กทม**. ปีที่ 5(1): 10 – 15.
- ศยามน อินสอาด. (2064). การออกแบบไมโครเลิร์นนิ่งยุคดิจิทัล. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 16(20): 16 – 31.

- ศิริลักษณ์ บุญมาพันธ์, ศยามน อินสะอาด และสุพจน์ อิงอาจ. (2564). การพัฒนาบทเรียนไมโครเลิร์นนิ่งบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. ปีที่ 16(21): 65 – 78.
- สรลักษณ์ ลีลา, ศศิธร ชูแก้ว และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผล. **การประชุมวิชาการระดับชาติสารสนเทศศาสตร์วิชาการ 2019**, 25-26 มิถุนายน 2562
- Bridges Learning Solutions. (2022). **Applied Behavior Analysis**. Building functional skills using a positive behavior approach. (online).
<https://www.bridgeslearningsolutions.com/services>, May 8, 2021.
- Omer Jomah. (2016). Micro Learning: A Modernized Education System. **Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience**. 11(1): 215 – 224.
- Major, Amanda & Calandrino, Tina (2018) "Beyond Chunking: Micro-learning Secrets for Effective Online Design," **FDLA Journal**: 3(13): 1 - 5.
- Rebeca Pilar Díaz Redondo & et.al. (2021). Integrating micro-learning content in traditional e-learning platforms **Multimedia Tools and Applications**. 80: 3121–3151.

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร The Evaluation Project of Moral Promotion and Supporting in Kamphaengphet

สุชาดา ปูณปาน*

Suchada Poonpan

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ ตลอดจนศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้กรอบการประเมินเชิงระบบ (Systematic Approach) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ 2) แบบสอบถามผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโครงการ สำหรับโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่เข้าโครงการ จำนวน 220 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 2) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 3) ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ พึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรในภาพรวมมีความเหมาะสม ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 4) ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการพบว่า 4.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีแผนงานโครงการที่มีนโยบายจุดเน้นในการพัฒนาขับเคลื่อนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สู่สถานศึกษา 4.2) มีกระบวนการประชุมชี้แจงผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญส่งผลให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม 4.3) โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนครู ผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 4.4) มีระบบติดตาม นิเทศ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องชัดเจน 4.5) มีการเปิดโอกาสให้โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโรงเรียนอื่น ๆ ได้อย่างดี 4.6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ให้การส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนในการร่วมโครงการอย่างเต็มที่

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ/ส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรม

*ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

Abstract

The research purposes were 1) to evaluate the moral promotion and supporting project in Kamphaengphet; there were 3 objectives, 1.1) to evaluate the input of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet 1.2) to evaluate the process of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet, and 1.3) to evaluate the output of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet. 2) to study the key success factors of the moral promotion and supporting project in Kamphaengphet. The research tools were 2 questionnaires for teachers and educational personnel in school of Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 220 teachers and educational personnel in school who worked and joined this project. The data were analyzed by using Mean, Standard Deviation, and Content Analysis.

The research results were as follows; 1. The input evaluation of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet was in the high level. 2. The process evaluation of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet was in the high level. 3. The output evaluation of moral promotion and supporting project in Kamphaengphet was in the high level. 4. The key success factors of the moral promotion and supporting project in Kamphaengphet were; 4.1) The Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1 set the plan, policy, and focus in moral promotion and supporting. 4.2) There were the good processes that gave the knowledge for school about moral promotion and supporting management. 4.3) The participation management of school, teachers, and community. 4.4) The staff set the follow up and evaluation system clearly. 4.5) The schools can share the activities of moral promotion and supporting project for learning together. 4.6) The director of Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1 supported the schools to join this project continuously.

Key Words : Project Evaluation/ Moral Supporting and promoting

บทนำ

สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันพบว่า คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรม เชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทักษะและคุณธรรมของคนในสังคมเป็นผลกระทบจากการเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสร้างสรรค์ยังมีน้อย สื่อที่เป็นภัยและผิดกฎหมายมีการเผยแพร่มากขึ้นแม้มีมาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด เว็บไซต์ทางเพศ

เพิ่มขึ้น 3 เท่าตัว ขณะที่คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับสถาบันทางสังคม อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา มีบทบาทน้อยลง ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาศักยภาพคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 50) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกภาคส่วนต่างวิตกกังวลว่าเด็กและเยาวชน วัยเรียน มีพฤติกรรม ที่เน้นวัตถุนิยม บริโภคนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ และให้ความสำคัญ กับเรื่องส่วนตนมากกว่าส่วนรวม นโยบายของรัฐบาล จึงได้ให้ความสำคัญ และมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่สะท้อนถึงวิกฤตการณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติ โดยให้น้อมนำหลักคำสอนของศาสนา วัฒนธรรม และความเป็นไทย มาสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาท ในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชน ให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุล ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ พร้อมทั้งจะการไปสู่สังคมแห่งคุณธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และโมเดล ประเทศไทย 4.0 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการที่จะทำให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือช่วยกันในการส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กร ทางศาสนา โรงเรียน ชุมชนองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้เป็น การส่งเสริมให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี ความรักชาติ มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคม และลดปัญหาทุจริตประพตมิชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายในการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ ที่จำเป็นต้องดำเนินการจัดทำ "โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ." เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบชาติ รวมทั้ง สร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงาน ด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของ โรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่งเปรียบเสมือน เป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน "ลดลง" และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ "เพิ่มขึ้น" ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 104)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม ศีลธรรมนำการศึกษา โดยร่วมกับบริษัทเอกชนก๊วยชากังราว จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเป็นผู้มีคุณธรรมศีลธรรม และสามารถปฏิบัติทักษะมัคทายกน้อยได้

ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2563 จำนวน 165 โรงเรียน ทั้งนี้เมื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการมาจบปีการศึกษา

ผู้ศึกษาในฐานะศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการดังกล่าว จึงได้ศึกษาวิจัยเพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินในการศึกษาค้างนี้ คือรูปแบบเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่แบ่งเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ทั้งนี้ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานการส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชน ในสังคมยุคปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดคุณภาพด้านคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยได้แก่

1.1 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

1.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

1.3 เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

1) ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่เข้าโครงการ จำนวน 495 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่เข้าโครงการ จำนวน 220 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการคำนวณตามสูตร ทาโรยามาเน่ ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และคำถามปลายเปิด (opened-end)
- 2) แบบสอบถามผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโครงการ โดยสอบถามโรงเรียนที่ผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของเกณฑ์การประเมินโครงการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเตรียมประสานงานกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น ตามกรอบเนื้อหาในการดำเนินงาน
- 4) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารโครงการด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
  - 4.1) ดร.สุพล จันตะชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
  - 4.2) ดร.สามารถ กมขุนทด ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
  - 4.3) ดร.เสริมวุฒิ สุวรรณโรจน์ ประธานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา
- 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence : IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้ +1 แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

ให้ 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

ให้ -1 แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

ในที่นี้ผู้ศึกษาคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 - 1.00 พร้อมทั้งปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (try Out) กับผู้ที่มีคุณสมบัติเหมือนกับประชากร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .8511

7. ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสำรวจความคิดเห็นด้วยตนเอง พร้อมอธิบายรายละเอียดการตอบแบบสอบถาม ก่อนตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

8. ดำเนินการวางแผนกรอบการวิเคราะห์ ข้อมูลผลการสำรวจความคิดเห็น และจัดทำร่างการรายงานผลการดำเนินการ เพื่อจัดทำรายงานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลจากการสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจ โดยผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ และนำเสนอในรูปตาราง บรรยายตามสภาพซึ่งสถิติที่วิเคราะห์คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยได้กำหนดค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายไว้ดังนี้

4.01 -5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

3.50-4.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

2.50 -3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

0.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2) ข้อมูลจากการสอบถามปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรม นำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายตามสภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) หรือเรียกว่าค่ากลางเลขคณิต ค่าเฉลี่ย ค่ามัชฌิมเลขคณิต เป็นต้น

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่นิยมใช้กันมาก เขียนแทนด้วย S.D. หรือ S

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

หรือ

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n - 1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ค่าคะแนน
	n	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม
	$\sum$	แทน	ผลรวม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชรด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ งบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 รองลงมาคือ ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และ บุคลากรในการดำเนินงานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ มีระดับความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กระบวนการดำเนินงานของโครงการเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.90 รองลงมาคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 และการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกี่ยวกับความพึงพอใจของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นมัคนายกน้อยได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 รองลงมาคือนักเรียนสามารถอาราธนาศีล อาราธนาธรรม อาราธนาพระปริตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และนักเรียนสามารถนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการ พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญดังนี้

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 มีแผนงานโครงการที่มีจุดเน้นตามนโยบายการพัฒนาขับเคลื่อนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสู่สถานศึกษา
- 2) มีกระบวนการประชุมชี้แจงผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญส่งผลให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
- 3) โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนครู ผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- 4) มีระบบติดตาม นิเทศ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องชัดเจน
- 5) มีการเปิดโอกาสให้โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโรงเรียนอื่น ๆ ได้อย่างดี
- 6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ให้การส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนในการร่วมโครงการอย่างเต็มที่

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ งบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือ

ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม และบุคลากรในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบริษัทเอกชนกึ่งราชการ จำกัด เพื่อนำมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการซึ่งหากพิจารณา กิจกรรมในโครงการ เช่น การฝึกนักเรียนปฏิบัติตนเป็นมัคทายกน้อย หรือ การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม เป็นกิจกรรมการฝึกหัดเพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญ ไม่ได้เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งบประมาณ จึงทำให้โรงเรียนเห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว

2. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ พบว่าความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีระดับความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชรในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กระบวนการดำเนินงานของโครงการเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ และการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะมัคทายกน้อย เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติในพิธีกรรมทางศาสนา ให้ความรู้ด้านศาสนพิธี การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจนวัดที่ต้องมามีส่วนร่วม จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่โรงเรียนเห็นว่าการมีส่วนร่วมจึงมีระดับความพึงพอใจที่สูงกว่าประเด็นอื่น ๆ ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องกับการกล่าวของ บุญมี แท่นแก้ว (2562 : 25) ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงธรรมชาติหรือหลักธรรม ที่บุคคลควรประพฤติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดึงดูดถูกต้องอันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม และจริยธรรมจะมีได้จำต้องอาศัยหลักคำสอนทางศาสนาอันได้แก่ศีล (Precept) หมายถึงหลัก หรือกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติเพื่อคัดหรือฝึกหัดกายและวาจาให้เรียบร้อยให้เป็นปกติ กล่าวคือจะพูดหรือทำสิ่งใดให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดให้ถูกต้องให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้องให้เป็นธรรม จึงเป็นผลของการมีศีลหรือมีคุณธรรมในจิตใจ เมื่อมีคุณธรรมในจิตใจแล้วก็เป็นเหตุให้ประพฤติจริยธรรมได้และศีลจึงเป็นโครงสร้างจริยธรรม

3. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกี่ยวกับความพึงพอใจของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นมัคทายกน้อยได้ รองลงมาคือ นักเรียนสามารถอาราธนาศีล อาราธนาธรรม อาราธนาพระปริตร และนักเรียนสามารถนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติตน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจน ที่โรงเรียนสามารถนำตัวชี้วัดต่าง ๆ มาส่งเสริมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติได้ถูกต้องชัดเจน ทำให้โรงเรียนมีความพึงพอใจในผลผลิตที่เกิดกับนักเรียนที่เป็นรูปธรรม และประเมินได้อย่างเที่ยงตรงและชัดเจน นอกจากนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจจวาลย์ สิทธิวงศ์ (บทคัดย่อ, 2563) ที่ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

อันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ควรใช้
แนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้ 1) การอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2) การสอนบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ 3) การจัดกิจกรรมวันสำคัญ
4) กิจกรรมเข้าค่ายโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ และ 5) กิจกรรม 3 ดี วิถีธรรม
4. ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการ พบว่า

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 มีแผนงาน โครงการที่มี
จุดเน้นนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาขับเคลื่อนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสู่สถานศึกษา
- 2) มีกระบวนการประชุมชี้แจงผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญส่งผล
ให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
- 3) โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนครู ผู้ปกครอง ชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- 4) มีระบบติดตาม นิเทศ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องชัดเจน
- 5) มีการเปิดโอกาสให้โรงเรียนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน
ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโรงเรียนอื่นๆได้อย่างดี

6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
ให้การส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนในการร่วมโครงการอย่างเต็มที่ จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ
ในการดำเนินโครงการจะต้องมีองค์ประกอบทั้งเรื่องบุคลากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้อง
กับแนวคิดเชิงระบบและการบริหารแบบ 4 M คือ Man Money Management Material ที่ถือเป็นปัจจัย
สำคัญในการช่วยขับเคลื่อนให้โครงการสามารถดำเนินได้อย่างประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ กระบวนการ
มีส่วนร่วมถือเป็นอีกปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินโครงการในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ทั้งนี้
กระบวนการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนตั้งแต่ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ ร่วมกิจกรรม ร่วมประเมิน
และร่วมรับผลประโยชน์สถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
การดำเนินงานโครงการจะประสบความสำเร็จ อีกทั้งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ จาตเปรม (2560)
ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมีการปฏิบัติ
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนพบว่า ด้านกิจกรรม
การเรียนการสอนมีปัญหามากที่สุด เรื่องขาดการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน และ 3) ผลการศึกษาแนวทางการ
ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คือ ควรส่งเสริมอบรมครูให้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาคุณธรรม
จริยธรรมกับทุกสาระการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์กับหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการประเมิน โครงการไปประยุกต์ใช้ เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการพัฒนาการจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมคุณธรรม
- 2) โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษานักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 4) ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมให้นักเรียน
- 5) ควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเอง โดยพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมจิตอาสา มัคนายกน้อยในชุมชน ท้องถิ่นตนเอง
- 6) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ
- 2) ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา
- 3) ควรศึกษาความคงทนของพฤติกรรมและความสามารถของนักเรียนที่เข้าโครงการส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมนำการศึกษา
- 4) ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามตัวชี้วัดของโครงการอื่น เช่น โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- 5) ควรศึกษาผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสอดแทรกคุณธรรมศีลธรรม
- 6) ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ชุมชนในการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **แนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้ปัจจัยองค์รวมและปัจจัยสนับสนุน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2560). **แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ปีงบประมาณ 2560**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เกษม วัฒนชัย. (2552). **องค์การที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จำกัด (มหาชน) สาขาบางกะปิ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์).
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559**”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf. 26 ตุลาคม 2562.
- ชัยพร วิชาวุธ และคนอื่นๆ . (2561). **พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2550). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **ทฤษฎีต้นไมจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนางานบูรณาการ ครั้งที่ 4**. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการโรงพิมพ์ทหารผ่านศึก.
- ทศนา แหมมณี. (2549). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรส ชีสเต็ม.
- ธนภัทร จันทรสว่าง. (2552). **การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปริญญาโท. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญมี แทนแก้ว . (2562). **จริยธรรมกับชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ประชุม รอดประเสริฐ , (2544). **การบริหารโครงการ**. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- พรสวรรค์ พงษ์ดี. (2551). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2549). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พิสนุ ฟองศรี. (2533). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุคคัพลิเคชั่น จำกัด.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.

มานพ จาดเปรม. (2558). แนวทางพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา". ในสมหวัง

พิธิยานุวัฒน์ บรรณาธิการ รวบรวมความทางการประเมินโครงการ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ติรกานนท์. (2545). การประเมินโครงการและแนวทางการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ศูนย์วิจัยเอบแคคนวัตกรรมทางสังคม. (2551). การจัดการและธุรกิจ. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

สังวาลย์ สิทธิวงศ์. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา
สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

The needs assessment in promoting experiential organizing competencies
in accordance with the concept of multiple intelligences for early
childhood teacher of Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2

อุษณีย์ พันธุมเสน*

Usanee Pantumsen

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เมื่อจำแนก ตามตัวแปร เพศ และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 96 คน ตามตารางการกำหนดขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล ($PNI_{modified}$) เพื่อศึกษา และ t-test เพื่อเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สภาพที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านทักษะ เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความรู้ ส่วนด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นอันดับสุดท้าย 2) การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง มีความต้องการจำเป็น

*ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

Senior Professional Level Supervisor, Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2

ในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญาไม่แตกต่างและเมื่อเปรียบเทียบกับ
วุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม
สมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญาแตกต่างกัน

คำสำคัญ: สมรรถนะ/ การจัดประสบการณ์/ พหุปัญญา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the needs and requirements for promoting competency in experiential management according to the concept of multiple intelligences for early childhood teacher of Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Region 2 2) to compare Needs which are needed to promote competency in multi-wisdom experience management for early childhood teachers in Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 when classified by variables, gender and educational background. The sample group was teachers who performed teaching duties at the pre-primary level under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 while the selected samples are according to the size table of the sample group Krejcie and Morgan of 96 early childhood teachers. The research instrument was the Needs Questionnaire to Promote Competency in Multiple Intelligences for Early Childhood Teachers. Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2, data were analyzed using mean statistics. Standard deviation t-test and the order of the importance of the data with (PNI_{modified})

The results showed that 1) The need is necessary to enhance teacher competency, enhance experiential competency. according to the concept of multiple intelligences for early childhood teacher of Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2, as a whole, found that experience organizing competence According to the existing multiple intelligence concept, it was at a high level and the competence in organizing experiences. According to the concept of multiple intelligences, it should be at a high level The Chiang Mai Primary Education Service Area Office, Region 2, has a necessary need to promote competence in organizing experiences. According to the concept of multiple intelligences, skills were first, followed by knowledge. It has the last essential requirement 2) Comparison of needs and necessities to promote competency in the concept of multiple intelligences for early childhood teachers, when classified by gender, male and female concluded that the need

is necessary to enhance teacher competency, enhance experiential competence according to the concept of multiple intelligences, both groups were not significantly different at .05 level and educational qualifications. Bachelor's Degree and Master's Degree concluded that the need is necessary to promote teacher competency to enhance experiential competency. According to the concept of multiple intelligences, both groups differed at statistical significance at the .05 level.

Keywords: Competence/ Experience Management/ Multiple Intelligences

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และได้อธิบายความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของคนและสังคมการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัย และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป ดังนี้ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี 2) สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม 3) มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 4) มีทักษะ การคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ ได้เหมาะสมกับวัย (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานทางการศึกษา, 2560)

การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาดังกล่าว ทำให้มีการเสนอรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษามากมาย อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น การจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมานั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ในแนวใหม่แทนการจัดการเรียนรู้ที่ครูเป็นศูนย์กลาง และเป็นการจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมองของมนุษย์ทำให้เรารู้ว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพอยู่ในตัว ตั้งแต่เกิดถ้าได้รับการกระตุ้นส่งเสริมการพัฒนาสมองและการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะทำให้พัฒนาการได้

อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนสำคัญที่ได้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญา และได้รับการยอมรับและมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดการศึกษา โดยทฤษฎีดังกล่าวได้อธิบายไว้ว่า สมรรถนะของมนุษย์นั้นมีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกันแสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใดเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป ซึ่ง โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner, 1999) ได้เสนอทฤษฎีพหุปัญญาไว้ 7 ด้าน คือ 1) ด้านภาษา 2) ด้านตรรกศาสตร์-คณิตศาสตร์ 3) ด้านดนตรี 4) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5) ด้านภาพมิติสัมพันธ์ 6) ด้านความเข้าใจผู้อื่น และ 7) ด้านความเข้าใจตนเอง จากนั้น โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ และคณะ ได้พิจารณาเพิ่มพหุปัญญาอีก 3 ด้าน คือ ด้านธรรมชาติ ด้านจิตวิญญาณ และด้านการดำรงชีวิต แต่ในด้านจิตวิญญาณมักถูกมองว่าเป็นสิ่งเดียวกับศาสนา ทฤษฎีของการ์ดเนอร์ จึงไม่กล่าวถึงด้านจิตวิญญาณอีก แม้ทฤษฎีดังกล่าวจะไม่ได้รับการยอมรับจากนักจิตวิทยาทั้งหมด แต่ก็เป็นที่ยอมรับอย่างมากในวงการการศึกษา โดยนักการศึกษา คอรันฮาเบอร์ (Komhaber, 2001) ได้ให้เหตุผลสนับสนุนแนวคิดของการ์ดเนอร์ ว่าทฤษฎีนี้ใช้ได้จริง เพราะจะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญาเป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงความสามารถที่หลากหลายเพื่อสนองตอบความสามารถเฉพาะของเด็กแต่ละคนที่มีแตกต่างกัน

จากการรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินพัฒนาการในภาพรวมทุกด้าน ระดับประเทศ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 13.00 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการประเมินพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.95 ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 16.16 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2562) จะเห็นได้ว่าผลการประเมินระดับเขตพื้นที่น้อยกว่าระดับประเทศในทุกด้าน มีความจำเป็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้อยู่ในระดับดีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญาทั้งหมด ดังนั้น นอกจากการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรแล้ว ควรมีการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของเด็กให้เด็กมีพัฒนาการดียิ่งขึ้นด้วย และจากการนิเทศครูปฐมวัยที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาของครูในการจัดประสบการณ์ตามแนวทางพหุปัญญา คือ ครูผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังไม่ได้มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพหุปัญญาของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน กล่าวคือ ครูผู้สอนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีความพร้อมในทุกด้าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สอดคล้องกับหลักสูตร แนวทางการจัดประสบการณ์ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยไม่สามารถ

พัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถทางสมองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาการด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมครูปฐมวัยให้มีสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหนึ่งสมรรถนะประจำสายงานอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ครูปฐมวัยมีสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็ก (วไลภรณ์ เมฆไตรรัตน์, 2555) การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมสร้างทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ ส่วนการจัดศูนย์การเรียนรู้แบบเน้นกิจกรรมตามแนวพหุปัญญา ที่มีต่อความสามารถด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาของเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดศูนย์การเรียนรู้แบบเน้นกิจกรรมตามแนวทางพหุปัญญา มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาสูงกว่าการจัดมุมประสบการณ์ตามคู่มือครูของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และความสามารถด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดศูนย์การเรียนรู้แบบเน้นกิจกรรมตามแนวพหุปัญญาสูงกว่าก่อนเรียน (นลินี เวชกามา, 2556 ; ลัดดาวัลย์ นุชนารถ, 2561)

ทั้งนี้เพื่อให้การส่งเสริมสมรรถนะครู ให้มีทิศทาง แนวทางที่มีความเป็นไปได้ และมีโอกาสเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหวัง การประเมินความต้องการจำเป็นจะมีประโยชน์อย่างมาก ทั้งยังได้ข้อมูลที่ใช้เป็นหลักเทียบความสำเร็จของการดำเนินการ ทำให้สามารถวางแผนการปฏิบัติภายใต้ทางเลือกที่เหมาะสม เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสามารถตรวจสอบได้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) ดังนั้น การส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย จำเป็นต้องมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ เพื่อสามารถใช้ในการวางแผนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนารูปแบบ วิธีการในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ให้กับครูปฐมวัย ให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน เด็กมีพัฒนาการตามวัยและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ และวุฒิการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ของครูปฐมวัย ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย

สภาพที่เป็นอยู่ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ของครูปฐมวัย ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย

สภาพที่ควรจะเป็น หมายถึง สิ่งที่มีความคาดหวัง ความต้องการที่จะพัฒนาตนเองไปถึงขีดสูงสุดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ของครูปฐมวัย ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย

สมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมทางการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพหุปัญญาทุกด้านของผู้เรียน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านดนตรีและจังหวะ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านภาพมิติสัมพันธ์ ด้านความเข้าใจผู้อื่น ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

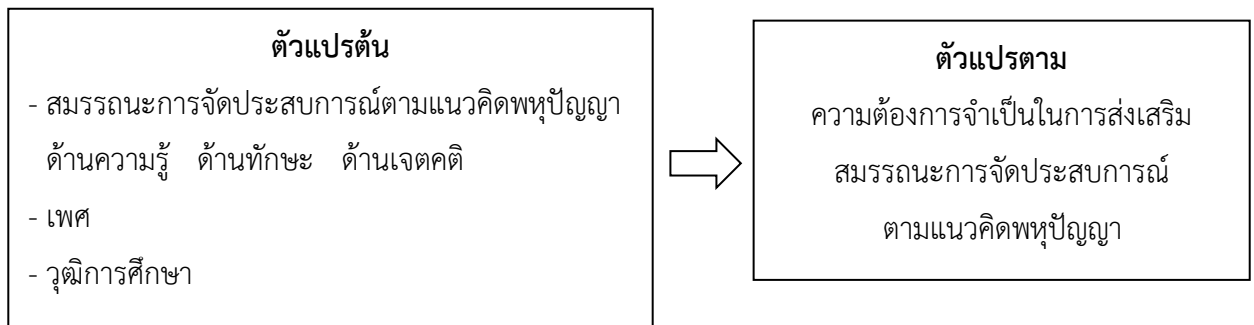
ความรู้การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการประเมินผล

ทักษะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา หมายถึง ความสามารถในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างชำนาญ ครอบคลุมการวางแผน การออกแบบการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล ได้อย่างเหมาะสม ได้อย่างคล่อง

เจตคติต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา หมายถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญาที่สะท้อนให้เห็นคุณค่า ความสำคัญ ความพึงพอใจ และแนวโน้มในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา

กรอบการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 และเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา จำแนกตามตัวแปร เพศ และวุฒิการศึกษาเก็บข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบ วิธีการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 91 โรงเรียนทั้งสิ้น 122 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) จำนวนตามตาราง การกำหนดขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา โดยศึกษาจากบทความ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดเลือก (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศและวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย มีลักษณะมาตราส่วนค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 38 ข้อ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อคำถามในแบบสอบถามแล้วคำนวณหาค่า IOC เท่ากับ 0.76 แล้วพิจารณาค่า IOC รายข้อ จากนั้นปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมืออีกครั้ง

3. นำเครื่องมือที่ได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์แล้ว ทำการจัดพิมพ์ข้อคำถามใน Google form และส่งเครื่องมือให้กับครูปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 และติดตามการตอบกลับแบบสอบถามตามวันและเวลาที่กำหนด

4. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่มีการตอบกลับสมบูรณ์ออก และเลือกเก็บข้อมูลแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 96 ชุด

5. นำข้อมูลได้รับการตรวจสอบความถูกต้องแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเรียงลำดับข้อมูลความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

2. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด พหุปัญญาจำแนกตามตัวแปรและวุฒิการศึกษา โดยการวิเคราะห์ t-test

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะครูส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิด พหุปัญญาสำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวม

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านความรู้	4.03	0.76	3.23	0.60	0.25	2
2. ด้านทักษะ	4.49	0.54	3.42	0.63	0.31*	1
3. ด้านเจตคติ	4.43	0.65	3.98	0.68	0.11	3
เฉลี่ย	4.32	0.65	3.54	0.64	0.12	

*PNI_{modified} > 0.30 = มีความต้องการจำเป็น

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิด พหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า สมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.64) และสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.65)

หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่าครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญาด้านทักษะเป็นอันดับแรก ($PNI_{modified} = 0.31$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ ($PNI_{modified} = 0.25$) ส่วนด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นอันดับสุดท้าย ($PNI_{modified} = 0.11$)

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญาสำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านความรู้

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญา	3.95	0.73	3.24	0.56	0.22	5
2. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน	3.98	0.77	3.23	0.55	0.23	4
3. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยบูรณาการตามแนวคิดพหุปัญญา	3.93	0.80	3.25	0.63	0.21	6
4. มีความรู้ในการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา	3.96	0.83	3.24	0.66	0.22	5
5. มีความรู้ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา	4.40	0.75	3.18	0.56	0.38*	1
6. มีความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพหุปัญญาให้กับเด็ก	4.03	0.79	3.30	0.67	0.22	5
7. มีความเข้าใจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมพหุปัญญาให้กับเด็ก	4.03	0.77	3.32	0.66	0.21	6
8. มีความเข้าใจการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดพหุปัญญา	3.97	0.75	3.26	0.60	0.22	5
9. มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินพัฒนาการตามแนวคิดพหุปัญญา	4.08	0.74	3.18	0.62	0.28	2
10. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพเพื่อประเมินพัฒนาการตามแนวคิดพหุปัญญา	4.01	0.72	3.15	0.56	0.27	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
11. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการที่หลากหลายตามแนวคิดพหุปัญญา	4.03	0.76	3.16	0.56	0.28	2
เฉลี่ย	4.03	0.76	3.23	0.60		

*PNI_{modified} > 0.30 = มีความต้องการจำเป็น

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านความรู้พบว่า สมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.60) และสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.76) หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านความรู้ มีความรู้ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา (PNI_{modified} = 0.38)

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านทักษะ

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. วิเคราะห์สติปัญญาแต่ละด้านของเด็กได้	4.68	0.47	3.54	0.63	0.32*	6
2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวคิด พหุปัญญาครบองค์ประกอบของหลักสูตร	4.60	0.57	3.28	0.56	0.40*	2
3. ออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญาครบทั้ง 8 ด้าน	4.32	0.59	3.21	0.56	0.35*	5
4. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา ครบองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	4.74	0.44	3.24	0.58	0.46*	1
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปัญญาของเด็กแต่ละด้าน	4.37	0.49	3.45	0.63	0.27	8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
6. ใช้กิจกรรมกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมปัญญาของเด็กตลอดเวลา	4.39	0.57	3.50	0.67	0.25	9
7. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนส่งเสริมพหุปัญญาได้อย่างเหมาะสม	4.54	0.52	3.43	0.63	0.32*	6
8. ใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดพหุปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.28	0.61	3.39	0.61	0.36*	4
9. กำหนดวิธีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.47	0.56	3.42	0.64	0.31*	7
10. กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลได้ตรงกับปัญญาของเด็ก	4.74	0.44	3.46	0.65	0.37*	3
11. สร้างเครื่องมือวัดผลได้เหมาะสมกับปัญญาของเด็ก	4.61	0.53	3.40	0.62	0.36*	4
12. กำหนดให้เด็ก ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมิน	4.21	0.66	3.36	0.67	0.25	10
13. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน	4.43	0.63	3.73	0.80	0.19	11
14. นำผลการประเมินมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	4.36	0.67	3.70	0.72	0.18	12
เฉลี่ย	4.49	0.54	3.42	0.63		

*PNI_{modified} > 0.30 = มีความต้องการจำเป็น

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านทักษะ พบว่า สมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.63) และสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.65) หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่าครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านทักษะ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ครอบงำประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ (PNI_{modified} = 0.46) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามแนวคิดพหุปัญญาครอบงำประกอบของหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.40) และกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลได้ตรงกับปัญญาของเด็ก (PNI_{modified} = 0.37) เป็นอันดับสาม

ตารางที่ 4 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านเจตคติ

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. มีแนวคิดว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดี ต้องได้รับการพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน	4.44	0.61	3.83	0.66	0.16	1
2. มีความเชื่อว่าสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านของเด็กให้สูงขึ้นได้	4.51	0.54	3.93	0.62	0.15	2
3. ตระหนักในจัดประสบการณ์ส่งเสริมพหุปัญญาในกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม	4.43	0.61	3.86	0.61	0.15	2
4. ตระหนักในออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพหุปัญญาให้เด็กในแต่ละด้านให้ได้มากที่สุด	4.36	0.65	3.84	0.64	0.14	3
5. เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมอบรมพัฒนาเรื่อง การส่งเสริมพหุปัญญาทุกครั้งที่มีโอกาส	4.36	0.65	4.01	0.72	0.09	5
6. เห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา เหมาะสมกับวัย ความต้องการความสนใจของเด็ก	4.24	0.67	4.02	0.70	0.05	7
7. เห็นด้วยว่าการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดพหุปัญญาทำให้ครูผู้สอนเข้าใจเด็กมากขึ้น	4.24	0.66	4.05	0.70	0.05	7
8. เห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา เพราะคิดว่าจะสามารถคัดกรองความสามารถของเด็กได้ และช่วยให้ครูสามารถส่งเสริมสติปัญญาของเด็กได้อย่างถูกต้อง	4.35	0.67	4.00	0.71	0.09	5
9. มีความกระตือรือร้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา	4.35	0.65	3.93	0.67	0.11	4
10. มีความพึงพอใจเมื่อเห็นนักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นจากการส่งเสริมพหุปัญญาในแต่ละด้าน	4.39	0.67	4.05	0.69	0.08	6

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สมรรถนะ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นอยู่		PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
12. เกิดความภาคภูมิใจในการพัฒนาเด็ก ได้เต็มตามศักยภาพ	4.22	0.71	4.10	0.73	0.03	8
13. มีความเชื่อว่าการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญา สามารถ พัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน	4.18	0.71	4.10	0.73	0.02	9
เฉลี่ย	4.43	0.65	3.98	0.68		

*PNI_{modified} > 0.30 = มีความต้องการจำเป็น

จากตารางที่ 4 ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านเจตคติ พบว่าสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.68) และสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) และไม่มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านเจตคติ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา

		N	$\bar{X}$	S.D	df	t	P-Value
เพศ	ชาย	2	1.22	0.35	94	1.331	.186
	หญิง	94	0.63	0.62			
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	70	0.75	0.64	94	2.861	.005
	ปริญญาโท	26	0.35	0.49			

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา จำแนกตามเพศ เพศชาย ($\bar{X} = 1.22$, S.D. = 0.35) เพศหญิง ($\bar{X} = 0.63$, S.D. = 0.62) ค่าสถิติ t = 1.331 ค่า P-Value = .186 แสดงว่า ครูปฐมวัยเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำเป็นใน

การส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 0.75$, S.D. = 0.64) ระดับปริญญาโท ($\bar{X} = 0.35$, S.D. = 0.49) ค่าสถิติ $t = 2.861$ ค่า P-Value = .005 แสดงว่า ครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา มากกว่าระดับปริญญาโท และครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า สมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สภาพที่เป็นอยู่และสมรรถนะที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก โดยสภาพที่ควรจะเป็นสูงกว่าสภาพที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับ สุธี ไทยเกิด (2563) ที่ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูมีสมรรถนะที่เป็นอยู่ระดับมากและสมรรถนะที่ควรจะเป็นระดับมากเช่นกัน โดยมีสมรรถนะที่ควรจะเป็นสูงกว่าสมรรถนะที่เป็นอยู่ และเมื่อพิจารณาผลการศึกษารายด้านพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านทักษะ โดยเฉพาะจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา ครอบงำประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ และยังสอดคล้องกับ วิไลพร เมฆไตรรัตน์ (2555) ที่ได้ศึกษา ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ โดยมีสมรรถนะที่จำเป็นสูงกว่าสมรรถนะที่มีอยู่จริง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา ด้านทักษะเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านความรู้ ส่วนด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับ ชยพล ธงภักดี และจักรพงษ์ พร่องพรมราช (2564) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมของผลการจัด

เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ ด้านทักษะ ได้แก่ ความรู้ความสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัย ความรู้ความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัด มีความรู้ความสามารถในการสร้างบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ นอกจากนี้ ญาณภัทร สีหะมงคล (2564) ได้ศึกษาความต้องการการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้ และคุณลักษณะ ตามลำดับ และจันทิมา จันทรประสาท และคณะ (2060) ศึกษาผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า สภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นรวมทุกด้านมีค่าเท่ากับ .21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทักษะมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น ด้านความรู้ และด้านคุณลักษณะ ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าครูปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา อยู่ในระดับมาก โดยต้องการได้รับการส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุด ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญนี้ ในการวางแผนการส่งเสริมสมรรถนะให้กับครูได้ตรงตามความต้องการได้อย่างมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะครูส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการจำเป็นของนิสิตที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่า เพศของนิสิตเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของระดับความต้องการจำเป็นของนิสิต ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความจำเป็น ได้แก่ ภูมิลำเนา และสาขาวิชา ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร อาจปึกษา และ ชีระศักดิ์ อุณารมณเลิศ (2558) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครู สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดราชบุรี พบว่า ครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองมากกว่าระดับอื่น ๆ นอกจากนี้ จันทิมา จันทรประสาท และคณะ (2060) ได้ทำการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ครูระดับปริญญาตรีมีความต้องการจำเป็นสูงสุด มากกว่าครูที่จบการศึกษาในระดับอื่น ๆ และยังมีความสอดคล้องกับหนึ่งฤทัย ไชยยา (2549) ที่ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นของครู เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการจำเป็นของครูจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การเรียนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ครูปฐมวัยในระดับปริญญาตรี ควรได้รับการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดพหุปัญญา มากกว่าปริญญาโท

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรนำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบหรือวิธีการส่งเสริมสมรรถนะครูที่ส่งผลในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา ได้ตรงกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือวิธีการส่งเสริมสมรรถนะครูที่ส่งผลในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับครูในสังกัดอื่น ๆ
4. ควรมีการเพิ่มประเด็นคำถามหรือรายการประเมินในตอนที่ 2 เพื่อให้ผู้สนใจได้เห็นกรอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- เกศรินทร์ ไกลบาป. (2554). การสำรวจความต้องการจำเป็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.lib.buu.ac.th/st/ST0002591.pdf>
- จันทิมา จันทรประสาท และคณะ. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครู โรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(3), 1577-1595.
- ชยพล ธงภักดี และ จักรพงษ์ พร่องพรหมราช. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 15(4), 70-84.
- ญาณภัทร สีหะมงคล. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 15(4), 169-181.
- นลินี เวชการมา. (2556). การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์ ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ขั้นอนุบาลปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิไลพร เมฆไตรรัตน์. (2555). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวคิดพหุปัญญาสำหรับครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริพร อาจปึกษา และธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณเลิศ. (2558). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครู สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดราชบุรี. *Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 8(2), 1251-1264.
- สุธี ไทยเกิด. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูวิทยาลัยเทคนิค สุราษฎร์ธานี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษา*, 5(2), 14-25.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. (2562). รายงานผลการประเมินพัฒนาการ
นักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561. เชียงใหม่:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2562). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- หนึ่งฤทัย ไชยยา. (2549). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ ในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*.
New York: Simon and Schuster.
- Kornhaber, M.L. (2001). 'Howard Gardner' in J.A.Palmer (ed.) *Fifty modern thinkers on
education from Piaget to the present*. London: Routledge.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวิจัย (Peer Review)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี	คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกิดทิพย์	ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช สู่แสนสุข	ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี	ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
6. ดร.มณเฑียร ชมดอกไม้	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
7. ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต
8. ดร.อมรทิพย์ เจริญผล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี
9. นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์	ข้าราชการบำนาญ (ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ)
10. นางเปรมจิต ชมชื่น	ข้าราชการบำนาญ (ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ)

คณะกรรมการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565)

ที่ปรึกษา

นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางอรนุช มั่งมีสุขศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณาธิการต้นฉบับ

นางสาวดุจดาว ทิพย์มัตย์	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวกัญญาพร ไทระมณู	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวสุวรรณา กลิ่นนาค	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวสุนิศา หวังพระธรรม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายพูนลาภ มากบุญ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดูแลระบบวารสาร

นายเจียมพล บุญประคม	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
นายภาณุวัชร ปุระณะศิริ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
นางปาริชาติ ปิติพัฒน์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
นายพรชัย ถาวรรนาน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ออกแบบปก

นายภาณุวัชร ปุระณะศิริ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

จัดรูปแบบวารสาร

นางสาวกัญญาพร ไทรชมภู

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวสุนิศา หวังพระธรรม

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายพุดมพงศ์ ทรัพย์สมบัติ

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

อาคาร สพฐ. 5 ชั้น 10 กระทรวงศึกษาธิการ เลขที่ 319 วิังจันทร์เกษม ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300